

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3404880	GRI-Hartendorp	GRI	Bruggink
ONDERWERP			
3404880 - Rekenkameronderzoek Taakveld onderwijsbeleid en leerlingzaken			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

1. Kennis te nemen van het rekenkamerrapport 'Onderzoek beleidsmiddelen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken;'
2. De conclusies en aanbevelingen, zoals genoemd op pagina 41 van het bestuurlijk rapport, over te nemen.
3. Het college opdracht te geven uitvoering te geven aan aanbevelingen 1 t/m 3, waarbij voor aanbeveling 3 geldt dat de gevraagde diepgang en het onderscheid tussen de inzet van gemeentelijke en rijksmiddelen eens in de vier jaar (koppeling met aanbeveling 2) wordt geleverd.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De Rekenkamercommissie Hengelo heeft onderzoek verricht naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van de uitgave van gelden binnen het taakveld onderwijsbeleid en leerlingzaken. Het onderzoek is in eigen beheer door de Rekenkamercommissie uitgevoerd. De raad wordt nu voorgesteld om de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek over te nemen.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3404880	GRI – Hartendorp	GRI	Bruggink
ONDERWERP			
Rekenkameronderzoek 'Onderzoek beleidsmiddelen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken'			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

De Rekenkamercommissie Hengelo biedt u hierbij het resultaat aan van het onderzoek Onderzoek beleidsmiddelen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken. Een onderzoek om inzicht te krijgen in de vraag of, en zo ja hoe, de gemeente haar afwegingen maakt over de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van de uitgave van gelden die in de begroting door de raad beschikbaar zijn gesteld. Het onderzoek is uitgevoerd door dr. M.J. Oude Vrielink, onderzoekster van de rekenkamercommissie Hengelo.

Het rekenkamerrapport is op 25 februari 2022 aangeboden aan de gemeenteraad. Tegelijkertijd is het ook aangeboden aan het college van B&W en zijn zij uitgenodigd voor het geven van een bestuurlijke reactie voorafgaand aan de behandeling van dit voorstel in de gemeenteraad. Op het moment dat deze reactie is ontvangen wordt deze toegevoegd aan de stukken van deze raadzaak.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Achtergrond en doelstelling onderzoek

De meeste aandacht van gemeenteraadsleden gaat vaak uit naar de programma's in de begroting. De programma's tonen het beleid in relatie tot de middelen. Vanaf de begroting 2017 moeten gemeenten in de financiële begroting werken met een voorgeschreven set van taakvelden, samengebracht in acht clusters.

De rekenkamercommissie Hengelo heeft een kortlopend onderzoek (quick scan) uitgevoerd naar de bestemming en besteding van de uitgaven binnen een specifiek taakveld. Daarmee richt het onderzoek zich op de doeltreffendheid en doelmatigheid van de uitgaven in een bepaald jaar binnen een taakveld, niet op beleid of de beleidsuitvoering als geheel. Gekozen is voor 2020 als meest recente jaar waarin de P&C-cyclus volledig is doorlopen.

Bij de selectie van taakvelden heeft de rekenkamercommissie gekeken naar taakvelden binnen beleidsterreinen die nog niet door de rekenkamercommissie zijn onderzocht. Bij de taakvelden die zo in beeld zijn gekomen, is vervolgens gekeken of er een redelijke hoeveelheid geld in omgaat. Op basis van deze voorselectie zijn vier taakvelden aan de raadsfracties voorgelegd met het verzoek hun voorkeur kenbaar te maken. Op basis van de reacties is het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken geselecteerd.

Het college stuurt op het niveau van de taakvelden, en waar van toepassing, zelfbenoemde subtaakvelden. Voor het vervullen van zijn kaderstellende en controlerende rol wordt de Hengelose raad op het niveau van de beleidsprogramma's geïnformeerd. Willen raadsleden zich diepgaander informeren, dan hebben zij aanvullend informatie van het college nodig. Doel van dit onderzoek is om de gemeenteraad op het gekozen taakveld inzicht te geven in 'de achterkant van de begroting'.

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt:

Waarom zijn middelen binnen het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken besteed en in hoeverre is dit op een doeltreffende en doelmatige wijze gebeurd?

Het onderzoek is beschrijvend van aard en voor de totstandkoming is gebruik gemaakt van diverse documenten die door de ambtelijke contactpersonen zijn aangeleverd. Tevens zijn interviews gehouden met de wethouder Onderwijs en binnen de ambtelijke organisatie met leidinggevend en verantwoordelijk medewerkers betrokken bij de onderdelen van het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Ambtelijke Feitencheck

Conform ons onderzoeksprotocol is de conceptrapportage aangeboden voor een (ambtelijke) feitencheck. Dit betreft een check op de feitelijke juistheid van de bevindingen van het onderzoek, exclusief de conclusies en de aanbevelingen. De reactie op de ambtelijke feitencheck, ontvangen in januari 2022, geeft de rekenkamercommissie aanleiding om in het rapport van bevindingen een aantal passages aan te passen

of te verduidelijken. De gemaakte opmerkingen tijdens de feitencheck en de wijze van overnemen of verwerken is opgenomen in bijlage 7 van het onderzoek.

Behandelvoorstel

De rekenkamer stelt uw raad voor om dit onderzoek via een politieke markt te agenderen voor behandeling in de gemeenteraad. Vanzelfsprekend is de rekenkamercommissie bereid om – de totstandkoming van – dit rapport toe te lichten tijdens de behandeling in een politieke markt.

Ten aanzien van uw besluit over dit onderzoeksrapport doen wij u het volgende voorstel:

- Neem middels een raadsbesluit kennis van het opgestelde rapport 'Onderzoek beleidsmiddelen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken'
- Bespreek tijdens een politieke markt de gepresenteerde aanbevelingen en besluit middels een raadsbesluit of en hoe hier opvolging aangegeven dient te worden

Het voorliggende raadsvoorstel is door de raadsgriffie opgesteld op basis van de ontvangen stukken vanuit de rekenkamercommissie.

Conclusies Politieke Markt

Naar aanleiding van de politieke markt van dinsdag 19 april 2022 is punt 3 in het dictum als volgt aangepast:

3. Het college opdracht te geven uitvoering te geven aan aanbevelingen 1 t/m 3, **waarbij voor aanbeveling 3 geldt dat de gevraagde diepgang en het onderscheid tussen de inzet van gemeentelijke en rijksmiddelen eens in de vier jaar (koppeling met aanbeveling 2) wordt geleverd.**

In de politieke markt heeft de Rekenkamercommissie een aanvullende presentatie verzorgd over het uitgevoerde onderzoek. Hierna is er tussen de aanwezigen gesproken over de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek. De conclusie van de politieke markt is dat in het raadsadvies en dictum een aanpassing gemaakt wordt gemaakt inzake de wijze waarop aanbeveling 3 wordt geïnterpreteerd en daardoor het college opdracht gegeven kan worden hier uitvoering aan te geven.

Het college geeft aan dat het opstellen van de begroting en jaarrekening op subtaakveld niveau geen goede zaak is. De gemeenteraad heeft immers in een eerder stadium laten weten dat zij graag de verantwoording wensen op taakveldniveau en niet op subtaakveldniveau. Verantwoording op subtaakveldniveau vraagt een andere wijze van rapporteren (begrotingsbreed) wat zijn weerslag kent in de benodigde ambtelijke capaciteit aan de voorkant, maar ook een toenemende informatiestroom aan de gemeenteraad.

Wat wel mogelijk is, betreft het eens in de 4 jaar de diepte in gaan waarbij het college ook een onderscheid maakt tussen de inzet van eigen middelen en de inzet van rijksmiddelen op het taakveld. Het college stelt dus een koppeling voor met aanbeveling 2, waarbij de diepgaande informatie eens in de 4 jaar aan de raad ter beschikking wordt gesteld. De aanwezige fracties in de politieke markt kunnen instemmen met deze interpretatie van het college voor wat betreft het op deze wijze uitvoering geven aan aanbeveling 3.

In de politieke markt zijn diverse opmerkingen gemaakt en vragen gesteld die buiten de scope van het onderzoek vallen, maar wel betrekkingen hebben op de inhoud van het onderwijsbeleid. Het presidium neemt dit punt mee terug om te bekijken op welke wijze het taakveld (onderwijsbeleid) op een ander met de raad besproken kan worden. Indien er in deze politieke markt (technische dan wel beleidsinhoudelijke) vragen zijn blijven liggen, kunnen deze via de raadsgriffie aan de betrokken ambtenaren worden gesteld. Daarnaast is de toezegging gedaan dat het college bij actuele issues in het taakveld de raad actief tussentijds blijft informeren.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

De raad wordt voorgesteld om:

1. Kennis te nemen van het rekenkamerrapport 'Onderzoek beleidsmiddelen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken;'
2. De conclusies en aanbevelingen, zoals genoemd op pagina 41 van het bestuurlijk rapport, over te nemen.
3. Het college opdracht te geven uitvoering te geven aan aanbevelingen 1 t/m 3, waarbij voor aanbeveling 3 geldt dat de gevraagde diepgang en het onderscheid tussen de inzet van gemeentelijke en rijksmiddelen eens in de vier jaar (koppeling met aanbeveling 2) wordt geleverd.

In de politieke markt kan gesproken worden over het overnemen van de aanbeveling(en) vanuit de rekenkamercommissie waarna mogelijk een aanpassing van bovenstaande concept-besluit volgt.

FINANCIËLE ASPECTEN

Niet ten aanzien van dit raadsvoorstel.

Het onderzoek is uitgevoerd door de onderzoekster van de Rekenkamercommissie Hengelo. De kosten hiervoor vallen binnen het budget dat voor de commissie beschikbaar is.

BIJLAGE(N)

- Rekenkamercommissie Hengelo;
 - o Aanbiedingsbrief Rekenkamercommissie Hengelo
 - o Onderzoek beleidsmiddelen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Dit raadsadvies is opgesteld door de raadsgriffie.

Aan de gemeenteraad

Onderwerp

Aanbieding resultaat onderzoek
Taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Kenmerk

2022_V001

Datum

25 februari 2022

Geachte leden van de raad,

De Rekenkamercommissie Hengelo biedt u hierbij het resultaat aan van het onderzoek 'Taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken'. Een onderzoek om inzicht te krijgen in de vraag of, en zo ja hoe, de gemeente haar afwegingen maakt over de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van de uitgave van gelden die in de begroting door de raad beschikbaar zijn gesteld.

Het onderzoek is uitgevoerd door dr. M.J. Oude Vrielink, onderzoekster van de rekenkamercommissie Hengelo. Het onderzoeksrapport alsook de bijbehorende conclusies en aanbevelingen treft u aan als bijlage bij deze brief.

Aanleiding en doel

De meeste aandacht van gemeenteraadsleden gaat vaak uit naar de programma's in de begroting. De programma's tonen het beleid in relatie tot de middelen. Vanaf de begroting 2017 moeten gemeenten in de financiële begroting werken met een voorgeschreven set van taakvelden, samengebracht in acht clusters. De rekenkamercommissie Hengelo heeft zich met dit kortlopend onderzoek (*quick scan*) willen richten op de bestemming en besteding van de uitgaven binnen een specifiek taakveld.

Bij de selectie van taakvelden heeft de rekenkamercommissie gekeken naar taakvelden binnen beleidsterreinen die nog niet door de rekenkamercommissie zijn onderzocht. Bij de taakvelden die zo in beeld zijn gekomen, is vervolgens gekeken of er een redelijke hoeveelheid geld in omgaat. Op basis van deze voorselectie zijn vier taakvelden aan de fracties en leden van de gemeenteraad voorgelegd met het verzoek hun voorkeur kenbaar te maken. Op basis van de reacties is het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken geselecteerd.

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt:

Waaraan zijn middelen binnen het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken besteed en in hoeverre is dit op een doeltreffende en doelmatige wijze gebeurd?

Het onderzoek is beschrijvend van aard en voor de totstandkoming is gebruik gemaakt van diverse documenten die door de ambtelijke contactpersonen zijn aangeleverd. Tevens zijn interviews gehouden met de wethouder Onderwijs en binnen de ambtelijke organisatie met leidinggevenden en verantwoordelijk medewerkers betrokken bij de onderdelen van het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken.

Ambtelijke feitencheck

Conform ons onderzoeksprotocol is de conceptrapportage aangeboden voor een (ambtelijke) feitencheck. Dit betreft een check op de feitelijke juistheid van de bevindingen van het onderzoek, exclusief de conclusies en de aanbevelingen.

De reactie op de ambtelijke feitencheck, ontvangen in januari 2022, geeft de rekenkamercommissie aanleiding om in het rapport van bevindingen een aantal passages aan te passen of te verduidelijken. De gemaakte opmerkingen tijdens de feitencheck en de wijze van overnemen of verwerken is opgenomen in bijlage 7 van het onderzoek.

Behandelvoorstel

De rekenkamercommissie stelt uw raad voor om dit onderzoek na de gemeenteraadsverkiezingen via een politieke markt te agenderen voor behandeling in de gemeenteraad. Vanzelfsprekend is de rekenkamercommissie bereid om – de totstandkoming van – dit rapport toe te lichten tijdens de behandeling in een politieke markt.

Ten aanzien van uw besluit over dit onderzoeksrapport doen wij u het volgende voorstel:

- *Neem middels een raadsbesluit kennis van het opgestelde rapport “Onderzoek beleidsmiddelen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken”*
- *Bespreek tijdens een politieke markt de gepresenteerde aanbevelingen en besluit middels een raadsbesluit of en hoe hier opvolging aangegeven dient te worden.*

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Namens de Rekenkamercommissie gemeente Hengelo,
de secretaris,

C.H. Hartendorp

Onderzoek beleidsmiddelen taakveld 4.3

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Rekenkamercommissie Hengelo
December 2021

VOORWOORD

Voor u ligt het rapport van het onderzoek naar de zorgvuldigheid bij uitgaven in het taakveld ‘Onderwijsbeleid en leerlingzaken’. In dit kortlopende onderzoek heeft de rekenkamercommissie niet het oogmerk gehad om op dit terrein het beleid van de gemeente te beoordelen. Dit onderzoek is bedoeld om inzicht te krijgen in de vraag of, en zo ja hoe, de gemeente haar afwegingen maakt over de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van de uitgave van gelden die in de begroting door de raad beschikbaar zijn gesteld. Om zo de ‘achterkant van de begroting’ inzichtelijk te maken voor de raad. Het onderzoek heeft daarbij een op het oog ‘niet zo spannend’ beleidsterrein als onderwerp. Een beleidsterrein met wettelijk verplichte taken waarvoor de gemeente van het Rijk grotendeels geoormerkte gelden ontvangt, maar deels ook eigen middelen beschikbaar stelt. Een beleidsveld ook dat van de totale begroting maar een klein deel uitmaakt, minder dan 1%.

In het onderzoek is de rekenkamercommissie gebleken dat er ondanks de beperkte beleidsvrijheid en geoormerkte rijksmiddelen ruimte is voor eigen beleidskeuzes. Ruimte die de gemeente Hengelo benut. In overleg met de partners in het veld wordt bekeken hoe met de inzet van middelen een naar verwachting zo groot mogelijk effect te bereiken is. Doelmatigheid en rechtmatigheid wordt binnen de gemeentelijke organisatie in de gaten gehouden door een strikte scheiding tussen financiën en de beleidsuitvoering. Door uitvoerend ambtenaren en organisaties waaraan de gemeente middelen besteed voor de uitvoering van taken te vragen om evaluaties en rapportages over de uitvoering blijft doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid onder de aandacht van de gemeentelijke organisatie. En ook doordat de gemeente zelf aan het Rijk moet rapporteren over middelenbesteding.

De gemeenteraad kan er daarom op vertrouwen dat de middelen uit de begroting met een geborgde werkwijze worden besteed. Omdat het beleidsterrein niet zo ‘spannend’ is, wordt het beleidsveld niet zo vaak besproken in de raad. Waardoor het ook ambtelijk niet zo spannend is om de raad voor iedere wijziging expliciet in te lichten. Het detailniveau van de bedragen in deze rapportage is daardoor groter dan wat u als raad normaal gesproken ziet. Maar de gegevens zijn er wel en kunnen worden gevraagd, in dit beleidsveld zelf vrij makkelijk. En ook dat is een geruststellende gedachte. De achterkant van de begroting kan zichtbaar worden.

Tot slot is het de rekenkamercommissie tijdens het onderzoek gebleken dat dit ‘niet zo spannende beleidsveld’ op inhoudelijke en soms ook financieel wijze samenhangt met beleidsterreinen als participatie, jeugdzorg, sport (gezondheid) en cultuur. Het is dan ook zeker de moeite waard om hier als raad wat vaker stil te staan. Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst.

INHOUDSOPGAVE

1	<u>INLEIDING</u>	<u>5</u>
1.1	ACHTERGROND EN AANLEIDING	5
1.2	DOEL EN VRAAGSTELLING	5
1.3	ONDERZOEKSAANPAK	7
1.4	LEESWIJZER	7
2	<u>BESCHRIJVING TAAKVELD 4.3 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN.....</u>	<u>8</u>
2.1	VOORGESCHREVEN AFBAKENING VAN DE INHOUD VAN TAAKVELD 4.3.....	8
2.2	Globale inhoud van Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en Leerlingzaken	8
2.3	ONTWIKKELINGEN BINNEN DE SUBTAAKVELDEN IN HENGELO.....	10
2.4	BELEIDSVOORNEMENS IN BELEIDSBEGROTING 2020-2023	12
3	<u>TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN, BELEIDSDOELEN EN INSTRUMENTEN</u>	<u>14</u>
3.1	WETTELIJKE TAKEN EN LANDELIJKE BELEIDSONTWIKKELINGEN	14
3.2	BELEIDSVRIJHEID EN EIGEN BELEIDSKEUZEN.....	15
3.3	AMBITIES EN DOELEN VAN BELEID	17
3.3.1	ALGEMENE DOEL VAN TAAKVELD 4.3 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN	17
3.3.2	LOKALE EDUCATIEVE AGENDA HENGELO 2019-2023	18
3.3.3	DOELEN EN AMBITIES IN DE TWENTSE BELOFTE.....	19
3.4	INSTRUMENTEN VAN HET GEMEENTELIJKE BELEID.....	20
3.5	BESTUURLIJKE EN AMBTELIJKE BETROKKENHEID BIJ TAAKVELD 4.3	21
4	<u>GERAAMDE UITGAVEN BINNEN TAAKVELD 4.3 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN</u>	<u>23</u>
4.1	GERAAMDE UITGAVEN IN DE PRIMITIEVE EN GEWIJZIGDE BEGROTING	23
4.2	NADERE BLIK OP DE GERAAMDE UITGAVEN IN DE PRIMITIEVE BEGROTING	24
5	<u>GEREALISEERDE UITGAVEN BINNEN TAAKVELD 4.3 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN.....</u>	<u>25</u>
5.1	GEREALISEERDE UITGAVEN TEN OPZICHTE VAN BEGROTE UITGAVEN	25
5.2	NADERE BLIK OP GEREALISEERDE UITGAVEN	26
5.3	PLANNING IN TIJD EN HOOGTE VAN BEDRAGEN.....	26
6	<u>GEMEENTELIJKE INZET OP EEN DOELTREFFENDE EN DOELMATIGE MIDDELENBESTEDING.....</u>	<u>30</u>
6.1	HANDELEN VANUIT INZICHT IN BIJDRAGE VAN UITGAVEN AAN DOELEN.....	30
6.2	BEORDELING WELKE BELEIDSRESULTATEN MET INGEZETTE MIDDELEN ZIJN GEREALISEERD	33

7	<u>AANDACHT VOOR DE BESTEDING VAN MIDDELEN VANUIT COLLEGE EN RAAD</u>	<u>38</u>
7.1	MONITORING EN STURING VANUIT HET COLLEGE	38
7.2	WIJZE WAAROP DE RAAD IS GEÏNFORMEERD EN ZICH INFORMEERT.....	39
8	<u>CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....</u>	<u>41</u>
9	<u>ANNEX.....</u>	<u>42</u>
	GERAADPLEEGDE LITERATUUR EN DOCUMENTEN.....	43
	OVERZICHT VRAAGGESPREKKEN	45
	LIJST VAN AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN	46
	BIJLAGE 1 MATE VAN BELEIDSVRIJHEID OP TAAKVELD 4.3 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN.....	50
	BIJLAGE 2 SPEERPUNTEN UIT DE LOKALE EDUCATIEVE AGENDA IN RELATIE TOT BELEIDSVOORNEMENS 2020	54
	BIJLAGE 3 LANDELIJKE DOELSTELLINGEN, REGIONALE STREEFWAARDEN EN INHOUD VAN DE TWENTSE BELOFTE 2020-2024	56
	BIJLAGE 4 GERAAMDE UITGAVEN PER SUBTAAKVELD	57
	BIJLAGE 5 OVERZICHT VAN GEREALISEERDE INKOMSTEN EN UITGAVEN.....	59
	BIJLAGE 6 OVERZICHT INKOMSTEN TAAKVELD 4.3 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN	61
	BIJLAGE 7 AMBTELIJKE FEITENCHECK.....	62

1 Inleiding

1.1 Achtergrond en aanleiding

De meeste aandacht van gemeenteraadsleden gaat meestal uit naar de programma's in de begroting. De programma's tonen het beleid in relatie tot de middelen. In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (hierna: BBV) is vanaf de begroting 2004 de programma-indeling verplicht als onderdeel van de regelgeving voor de vernieuwing van de financiële functie van gemeenten. Het doel van die vernieuwing was de versterking van onder andere de kaderstellende rol van de raad, in het bijzonder het budgetrecht.¹ De gemeenteraad bepaalt de programma-indeling.

Vanaf 2017 moeten gemeenten in de financiële begroting werken met een voorgeschreven set van taakvelden, samengebracht in negen clusters (zie kader).² Dit moet de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten vergroten. De Hengelose gemeenteraad heeft er mee ingestemd om met ingang van 2019 deze clustering van taakvelden leidend te laten zijn voor de programma-indeling van de gemeentebegroting.³

De Hengelose raad regelt met de vaststelling van een financiële verordening verantwoordelijkheden en bevoegdheden rond begroting en verantwoording. Met de jaarlijkse vaststelling van de begroting stelt de raad beleidsmatig en financieel de kaders vast voor de uitvoering van taken door het college van B & W. Met deze vaststelling autoriseert de raad het college tot het doen van uitgaven per programma tot de bedragen van het overzicht van baten en lasten voor het betreffende begrotingsjaar. Als er programma overstijgende wijzigingen zijn dan is hier altijd een raadsbesluit voor nodig. Binnen het programma is het college bevoegd om te schuiven met middelen voor zover dit past binnen de door de raad vastgestelde beleidsdoelstellingen, maatschappelijke effecten en overige kaders.⁴ Met de vaststelling van de nieuwe begrotingsopzet vanaf 2019 is een financiële toelichting per taakveld afgesproken, die ingaat op "verschillen > € 50.000 of > 10% van het budget".⁵

Het college legt ten minste jaarlijks verantwoording af over de uitgaven en de daarmee behaalde resultaten. Door het controleren van de jaarrekening oefent de raad controle uit over de bestemming van gemeenschapsgeld.

1.2 Doel en vraagstelling

De rekenkamercommissie Hengelo heeft een kortlopend onderzoek (*quick scan*) uitgevoerd naar de bestemming en besteding van de uitgaven binnen een specifiek taakveld.⁶ Daarmee richt het onderzoek zich op de doeltreffendheid en doelmatigheid van de uitgaven in een bepaald jaar binnen een

¹ Rkc Zoetermeer, Van wie is de begroting, 2019.

² Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 18 april 2016, nr. 2016- 0000217051. De regeling geeft in bijlage 1 de titel van de taakvelden weer.
<https://wetten.overheid.nl/BWBR0037873/2019-07-01#Bijlage1>

³ Gemeente Hengelo, Raadsadvies Nieuwe opzet beleidsbegroting, zaaknummer 2221046.

⁴ Gemeente Hengelo, Raadsadvies Nieuwe opzet beleidsbegroting, zaaknummer 2221046.

⁵ Raadsadvies Nieuwe opzet beleidsbegroting, zaaknummer 2221046.

⁶ Een kortdurend onderzoek is beperkt in tijd en reikwijdte/ uitwerking en heeft vaak een verkennend karakter (NVR, *Beleid onderzocht. Wat de rekenkamer voor u kan betekenen*, 2018).

taakveld, niet op beleid of de beleidsuitvoering als geheel. Gekozen is voor 2020 als meest recente jaar waarin de P&C-cyclus volledig is doorlopen.

Bij de selectie van taakvelden heeft de rekenkamercommissie gekeken naar taakvelden binnen beleidsterreinen die nog niet door de rekenkamercommissie zijn onderzocht. Bij de taakvelden die zo in beeld zijn gekomen, is vervolgens gekeken of er een redelijke hoeveelheid geld in omgaat. Op basis van deze voorselectie zijn vier taakvelden⁷ aan de raadsfracties voorgelegd met het verzoek hun voorkeur kenbaar te maken. Op basis van de reacties is het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken geselecteerd.⁸

Het college stuurt op het niveau van de taakvelden, en waar van toepassing, zelfbenoemde subtaakvelden. Voor het vervullen van zijn kaderstellende en controlerende rol wordt de Hengelse raad op het niveau van de beleidsprogramma's geïnformeerd. Willen raadsleden zich diepgaander informeren, dan hebben zij aanvullend informatie van het college nodig.⁹ Doel van dit onderzoek is om de gemeenteraad op het gekozen taakveld inzicht te geven in 'de achterkant van de begroting'. Het onderzoek is verder van meerwaarde doordat het de gemeenteraad in algemene zin een nadere verdieping geeft van de systematiek die in Hengelo wordt gehanteerd ten aanzien van de P&C-cyclus en de 'checks and balances' die in de gemeentelijke organisatie worden toegepast bij de besteding van publieke middelen.

De hoofdvraag van het onderzoek luidt: *Waarom zijn middelen binnen het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken besteed en in hoeverre is dit op een doeltreffende en doelmatige wijze gebeurd?*

Deelvragen:

1. Wat is globaal de inhoud van het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken?
2. Welke bedragen zijn binnen taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken begroot in de beleidsbegroting 2020?
3. In hoeverre heeft de besteding van de begrote bedragen volgens planning plaatsgevonden, zowel in tijd als in hoogte van begrote bedragen?
4. In hoeverre stoelen de uitgaven op onderbouwd inzicht in de bijdrage van beleidsinstrumenten waaraan het geld wordt besteed aan beoogde beleidsdoelen?
5. Is door intern/ extern onderzoek of op andere wijze in beeld gebracht tot welke beleidsresultaten (prestaties en effecten) de uitgaven leiden? Zo ja, welke lessen zijn hieruit getrokken?
6. Op welke wijze monitort het college van B & W de inzet van beschikbare middelen met het oog op gestelde beleidsdoelen en stuurt hij, indien noodzakelijk, bij?
7. Op welke wijze wordt de raad over de (doeltreffendheid en doelmatigheid van) uitgaven geïnformeerd?

⁷ Het betrof deze vier taakvelden:

- Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en regelingen;
- Taakveld 3.4. Economische promotie;
- Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken;
- Taakveld 7.1 Volksgezondheid.

⁸ Van de twaalf raadsfracties die hebben gereageerd, noemen zes raadsfracties het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken als eerste keus en twee raadsfracties als tweede keus.

⁹ Gemeente Hengelo, Raadsadvies Nieuwe opzet beleidsbegroting, zaaknummer 2221046.

1.3 Onderzoeksaanpak

Onderzoeksmethoden en dataverzameling

Het onderzoek naar de (doeltreffendheid en doelmatigheid van) de middelenbesteding binnen het taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken is beschrijvend van aard. Daarbij baseert de rekenkamercommissie zich in hoofdzaak op documenten die vanuit de organisatie zijn aangereikt en de verkregen antwoorden van degenen die directe betrokkenheid hebben (gehad) bij de uitgaven binnen het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken. Het onderzoek is gestart bij de ambtelijk leidinggevers met verantwoordelijkheid voor bepaalde onderdelen van het betreffende taakveld. In overleg met deze leidinggevende zijn de overige gesprekspartners geselecteerd. In totaal hebben we met zeven ambtelijk medewerkers en de wethouder Onderwijs gesproken. In hoeverre middelen in 2020 doeltreffend en doelmatig zijn besteed binnen het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken, is geanalyseerd aan de hand van binnen de gemeentelijke organisatie beschikbare gegevensbronnen. Aan de gesprekspartners is gevraagd om de voor dit onderzoek relevante gegevensbronnen te benoemen en aan te reiken. Te denken valt aan maraps, buraps, overige rapportages, (evaluatie)onderzoeken, raadsbrieven, interne nota's, werkplannen etcetera.

De selectie van het taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenraden is in september 2021 gemaakt. Het onderzoek is uitgevoerd in de maanden oktober – december. De conceptrapportage is eind december voor een ambtelijke feitencheck beschikbaar gesteld.

1.4 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 beschrijft de afbakening en globale inhoud van het taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerling zaken. Hoofdstuk 3 gaat in op de wettelijke kaders en ruimte voor eigen beleidskeuzes, alsmede de doelen en instrumenten van het beleid. In hoofdstukken 4 en 5 komen de geraamde en gerealiseerde uitgaven aan de orde. Hoofdstuk 6 bespreekt of en hoe de gemeente zich vergewist van de doeltreffendheid en doelmatigheid van de uitgaven op het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken. Hoofdstuk 7 gaat in op hoe het college van B & W de doeltreffendheid en doelmatigheid van uitgaven monitort en waar nodig bijstuurt. Dit hoofdstuk behandelt ook hoe de raad over de (doelmatigheid en doeltreffendheid) van de besteding van middelen wordt geïnformeerd. Hoofdstuk 8 sluit af met conclusies en aanbevelingen.

2 Beschrijving taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Deelvraag 1 Wat is globaal de inhoud van het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken?

Er is een wettelijk voorgeschreven afbakening van de inhoud van taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken. De taken die tot dit taakveld behoren brengt de gemeente Hengelo samen in zelfbenoemde subtaakvelden. De subtaakvelden Achterstandenbeleid, Leerplicht/ RMC, Leerlingenvervoer en Volwasseneneducatie zijn verplichte taken waarvoor gemeenten op grond van wet- en regelgeving verantwoordelijkheid dragen.

Het subtaakveld Onderwijsbeleid is door de gemeente zelfbenoemd en omvat zelfgekozen (niet verplichte) taken, die gedeeltelijk verwant zijn aan het Achterstandenbeleid.

TOELICHTING

2.1 Voorgeschreven afbakening van de inhoud van taakveld 4.3

Taakvelden hebben betrekking op de taken en daaraan gerelateerde activiteiten van gemeenten waar baten en lasten mee gemoeid zijn.¹⁰

Het Iv3 informatievoorschrift op grond van de BBV voor het verslagjaar 2020 geeft een inhoudelijke afbakening van taakveld 4.3. Tot de taken binnen dit taakveld behoren:

- Onderwijsondersteuning: ondersteuning leerkrachten en directie;
- Uitgaven bijzonder onderwijs (inclusief bewegingsonderwijs en schoolzwemmen voor leerlingen bijzonder onderwijs, maar exclusief huisvesting);
- Achterstandenbeleid;
- Coördinatie 'samen naar school', passend onderwijs;
- Volwasseneneducatie;
- Peuterspeelzalen;
- Leerlingzorg en leerlingbegeleiding;
- Leerlingenvervoer (inclusief leerlingenvervoer voor leerlingen openbaar onderwijs);
- Stimuleren schooldeelname: leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten.¹¹

2.2 Globale inhoud van Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken¹²

Voorschoolse opvang en achterstandenbeleid/voor- en vroegschoolse educatie

Op grond van de Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Wet OKE) hebben gemeenten verantwoordelijkheden voor het creëren van ontwikkelingskansen in de voorschoolse leeftijdsperiode. Daarbij gaat het om peuterspeelzaalwerk en kinderopvang, die in de praktijk steeds meer verwolchten raken. Ook verbinden gemeenten dit met het signaleren en bestrijden van verwachte onderwijsachterstanden. Zo ontstaat een breder aanbod van voorschoolse educatie met doorlopende lijnen naar vroegschoolse educatie en andere vormen van achterstandsaanbod, zoals schakelklassen en andere taal bevorderende activiteiten. In het verlengde hiervan zijn er brede scholen waarin onderwijs

¹⁰ Zij clusteren niet alleen producten (goederen en diensten), maar ook taken en activiteiten die niet direct te vertalen zijn in kosten per hoeveelheid (BZK, Brochure hoofdlijnen vernieuwing BBV, 2015, p. 8).

¹¹ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, *Iv3 - Informatievoorschrift. Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen. Verslagjaar 2020*, 19 december 2019, p. 20 <https://findo.nl/handlers/ballroom.ashx?function=download&id=23>

¹² De tekst is in deze paragraaf is overgenomen uit: Cebeon, Herijking gemeentefonds: klassieke taken en inkomsten, 2020, p. 72-73. Voor de beschrijving van het subtaakveld 'Volwasseneneducatie' gebruik gemaakt van: Rekenkamer Utrecht, *Leren om mee te kunnen doen. Basiseducatie voor volwassenen: Taal, rekenen en digitale vaardigheden*, 15 oktober 2020.

is gecombineerd met functies zoals kinderopvang, buurthuis en/ of culturele voorziening. Een stap verder gaan integrale kindcentra: voorzieningen voor kinderen, waarin organisaties voor onderwijs en kinderopvang zijn samengevoegd in één organisatie en ook combinatiefuncties (sport- en cultuurcoaches) zijn opgenomen.¹³ Het doel is om kinderen de kans te geven hun talenten breed te ontwikkelen.

Leerplicht/ voortijdig schoolverlaten

Gemeenten dragen verantwoordelijkheid voor het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet (leerplicht en kwalificatieplicht). Daarnaast bepaalt de Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) dat gemeenten alle voortijdige schoolverlaters tot 23 jaar moeten registreren en ervoor moeten zorgen dat zij terugkeren in het onderwijs of via een werktraject alsnog een startkwalificatie behalen. In de praktijk is er bij deze taken vaak sprake van regionale samenwerking.

Leerlingenvervoer

De Wet op het primair onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op de expertisecentra verplichten gemeenten een verordening leerlingenvervoer vast te stellen. Op basis van deze verordening kunnen ouders onder voorwaarden aanspraak maken op bekostiging van vervoer van en naar school. Vergoeding vindt plaats op basis van de kosten van het vervoer naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school van de soort waarop een leerling is aangewezen (op grond van zijn/haar lichamelijke of geestelijke toestand) en van de verlangde richting. Gemeenten hebben ruimte om binnen de verordening een afstandsgrens, een eigen bijdrage van ouders en voorwaarden voor passend vervoer te bepalen. Daarnaast kunnen zij in aanbestedingen zo gunstig mogelijke contracten realiseren en via intergemeentelijke samenwerking komen tot een (meer) efficiënte uitvoering.

Volwasseneneducatie

Gemeenten hebben op basis van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)¹⁴ de taak om educatie aan te bieden aan volwassenen die taal, rekenen en/of digitale vaardigheden onvoldoende beheersen om goed mee te kunnen komen in de samenleving. Deze vaardigheden worden samen aangeduid als 'basisvaardigheden'. Gemeenten in een arbeidsmarktregio zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het aanbieden van opleidingen gericht op het verbeteren van de Nederlandse taal en rekenen bij laaggeletterde Nederlanders en niet-inburgeringsplichtigen.¹⁵ Het Rijk beschouwt het versterken van basisvaardigheden als doel op zich, maar ook als middel om achterliggende doelstellingen te bereiken, zoals het vergroten van zelfredzaamheid, participatie en/of ontwikkelingsmogelijkheden van mensen.¹⁶

¹³ Combinatiefunctionarissen werken in verschillende sectoren (scholen, sport en cultuur), maar zijn in dienst bij één (werkgevers)organisatie.

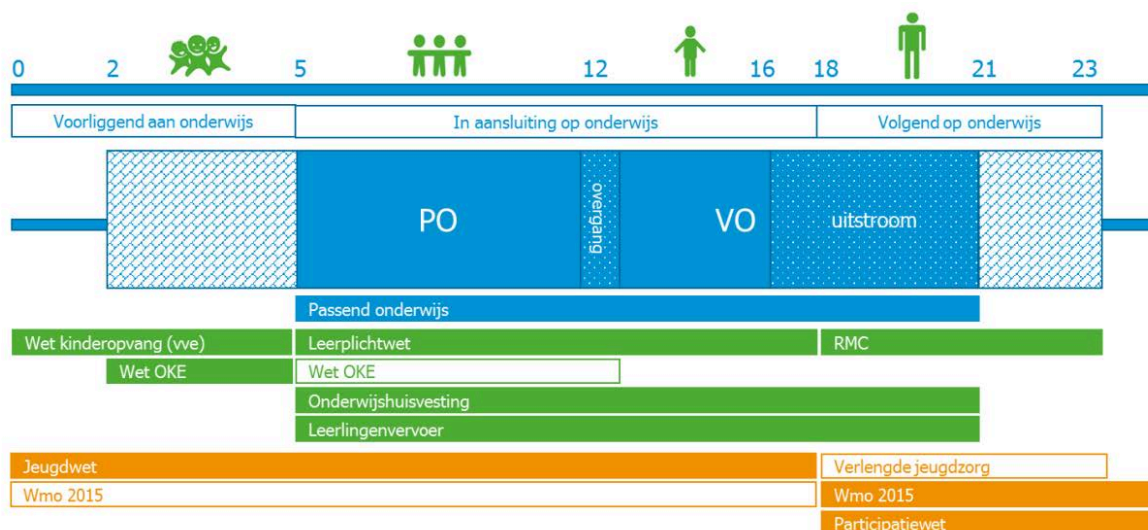
¹⁴ Artikel 1.2.1. Wet educatie en beroepsonderwijs.

¹⁵ Het aanbieden van cursussen voor volwassenen die wél inburgeringsplichtig zijn, is sinds 2013 een taak van het Rijk en wordt ook bekostigd door het Rijk. Op 1 januari 2022 wordt een nieuwe wet inburgering van kracht, waarin de verantwoordelijkheid van gemeenten wordt uitgebreid met educatie aan inburgeringsplichtigen. De gemeente heeft de regie op de inburgering.

¹⁶ Rekenkamer Utrecht, *Leren om mee te kunnen doen. Basiseducatie voor volwassenen: Taal, rekenen en digitale vaardigheden*, oktober 2020, p. 50.

Raakvlak met taken in het sociaal domein

Binnen het sociaal domein hebben gemeenten er per 1 januari 2015 taken en verantwoordelijkheden gekregen op de gebieden van zorg, participatie en zelfredzaamheid, werk en jeugdhulp.¹⁷ De gemeente verricht de taken op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015, de Participatiewet en de Jeugdwet. Figuur 1 maakt inzichtelijk welke wettelijke kaders in verschillende leeftijdsfasen van toepassing zijn op onderwijsgerelateerde taken (groen) en (nieuwe) taken in het sociaal domein (oranje).

Figuur 1: Wettelijke kaders die in verschillende leeftijdsfasen van toepassing zijn op onderwijsgerelateerde taken en de nieuwe taken in het sociaal domein.¹⁸

2.3 Ontwikkelingen binnen de subtaakvelden in Hengelo

De gemeente Hengelo hanteert vanaf 2019 de BBV-taakvelden als leidraad voor de programma-indeling van de begroting. Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken valt binnen programma 4 Onderwijs. Binnen taakveld 4.3 heeft de gemeente Hengelo zes subtaakvelden benoemd. Dit zijn:

- Onderwijsbeleid;
- Leerlingenvervoer;
- Leerplicht RMC;
- Achterstandenbeleid;
- Volwasseneneducatie;
- Overig.

Hieronder beschrijven we globaal welke ontwikkelingen zich hebben voorgedaan op de zelfbenoemde subtaakvelden in Hengelo. Daarbij nemen we het onderwijsbeleid en achterstandenbeleid samen.¹⁹ De ontwikkelingen zijn beschreven op basis van de Jaarstukken en bestrijken grofweg de vorige en huidige coalitieperiode.

¹⁷ In een ruime opvatting van het begrip worden de onderwijsgerelateerde taken ook wel tot de taken in het 'sociaal domein' gerekend. Dat is bijvoorbeeld het geval in het Hengelose Interventieprogramma Sociaal Domein (2018, p. 4, zaaknummer 2249841).

¹⁸ Bron: Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch, Passend onderwijs. Sterke verbinding en resultaten bieden vertrouwen, 2017, p. 9.

¹⁹ Het onderscheid tussen onderwijsbeleid en achterstandenbeleid is grofweg bepaald door de middelen waaruit de taakuitvoering worden gefinancierd. Het subtaakveld 'achterstandenbeleid' wordt bekostigd uit rijksmiddelen en het subtaakveld 'onderwijsbeleid' uit gemeentelijke middelen (Gesprek 29 oktober 2021).

Voorschoolse opvang en achterstandenbeleid/ voor- en vroegschoolse educatie

In het kader van taken op het gebied van voorschoolse opvang en het achterstandenbeleid hebben het college van B & W en de gemeenteraad in 2016 het Toekomstscenario Voorschool Hengelo vastgesteld.²⁰ Daarmee in lijn is een subsidie-uitvoeringsregeling²¹ en een kwaliteitskader ontwikkeld²². Alle kinderopvangorganisaties die voldoen aan de wettelijke en de Hengelose kwaliteitseisen, kunnen subsidie aanvragen voor gesubsidieerde peuterplaatsen en vve-plaatsen in de kinderopvang.²³ Voor leerlingen in de basisschoolleeftijd is er (taal)ondersteuning op maat.²⁴ In het kader van het lokale onderwijsbeleid heeft de gemeente tot 2015 middelen geïnvesteerd in de ontwikkeling van Integrale Kind Centra (IKC). Dit is daarna zonder gemeentelijke financiering, maar wel in afstemming met de gemeente voortgezet door de betrokken partners.²⁵ Spring! Peuterspeelzalen is in 2017 geharmoniseerd naar een kinderopvangorganisatie²⁶ en is in 2018 onderdeel geworden van de Dr. Schaepmanstichting²⁷. In 2018 is het Expertisecentrum Jonge Kind (EJK) van start gegaan om de kinderopvangorganisaties en scholen te ondersteunen bij hun kwaliteitsvragen en hun zorgvragen.²⁸ Dit omvat ook het verbinden van de inzet van schakelklassen, verlengde leertijd en onderwijs aan nieuwkomers.²⁹

Leerplicht/ voortijdig schoolverlaten

In de gemeente Hengelo werkt het team leerplicht nauw samen met het team Jeugd en Gezin en RMC met team Werk en Inkomen.³⁰ In regionale samenwerking is De Twentse Belofte opgesteld voor meerjarenbeleid voortijdig schoolverlaten (VSV) en de doelgroep kwetsbare jongeren met weinig/geen aansluiting op de arbeidsmarkt (jongeren uit VSO, praktijkonderwijs (PRO) en de Entree opleiding van het ROC).³¹ Regionaal is besloten om de begeleiding van jongeren die al zijn uitgevallen (belofte 5) te verbreden naar jongeren tot 27 jaar, waarvoor een apart plan is gemaakt.³² Hengelo heeft in 2019 binnen een pilot het 'Perspectiefjaar' ontwikkeld, waarin jongeren in de leeftijdsgroep van 23 tot 27 jaar met een life-coach worden begeleid om perspectief te bieden op werk/studie.³³

Leerlingenvervoer

Met de Verordening Leerlingenvervoer 2013 zijn nadere regels voor de vergoeding van vervoerskosten voor schoolbezoek vastgesteld. Met ingang van schooljaar 2013-2014 zijn in de verordening de

²⁰ Jaarstukken 2016, p. 30.

²¹ Jaarstukken 2016.

²² Jaarstukken 2017.

²³ Jaarstukken 2017.

²⁴ Jaarstukken 2019.

²⁵ Jaarstukken 2015; Jaarstukken 2017.

²⁶ Jaarstukken 2017.

²⁷ Raadsbrief Uitbreiding uren voorschool Hengelo, zaaknummer 2381399, 11 juni 2019.

²⁸ Jaarstukken 2019.

²⁹ Jaarstukken 2017.

³⁰ Jaarstukken 2016; Jaarstukken 2017.

³¹ Jaarstukken 2016.

³² Jaarstukken 2018.

³³ Jaarstukken 2019.

afstandscriteria voor het speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs verhoogd.³⁴ In 2016 is het leerlingenvervoer opgenomen in een regionale integrale vervoersvisie.³⁵ In 2017 is het vervoer van de regiotaxi, leerlingenvervoer en OMD-vervoer³⁶ aanbesteed en gegund.³⁷

Volwasseneneducatie

De gemeente Hengelo heeft voor volwasseneneducatie een raamovereenkomst met het ROC van Twente. Er worden trajecten ingekocht voor volwasseneneducatie op het ROC en in de wijken (Taal in de wijk).³⁸ De gemeente benut de infrastructuur waarin wordt samengewerkt met partners voor het traceren en verhelpen van laaggeletterdheid.³⁹

2.4 Beleidsvoornemens in beleidsbegroting 2020-2023

In de beleidsbegroting 2020-2023 staat beschreven wat de gemeente van plan is om in 2020 te doen op het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken beschreven (zie kader). Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten voor het betreffende begrotingsjaar ("wat gaan we daarvoor anders doen in 2020") en acties in een doorgaande lijn ("wat blijven we doen?").

Uit de beschrijving in de begroting wordt niet meteen duidelijk welke activiteiten tot welke subtaakvelden behoren. Wat de gemeente zich specifiek voor 2020 voorneemt, heeft betrekking op de subtaakvelden onderwijsbeleid/ achterstandenbeleid en leerplicht/ RMC.

Voorgenomen activiteiten in Hengelose beleidsbegroting 2020-2023

Wat gaan we daarvoor anders doen in 2020

- We breiden het aantal uren voorschool uit van 10 naar 16 uur voor doelgroeppeuters⁴⁰ en van 5 naar 8 uur voor alle peuters.
- We werken aan een nog beter bereik van de voorschool in Hengelo.
- Het ROC en de gemeente Hengelo geven in 2020 samen uitvoering aan het profiel voor het ROC Hengelo. We blijven jongeren zonder startkwalificatie die een kwetsbare overstap maken van school naar school of van school naar werk volgen tot hun 27e levensjaar om vroegtijdig een effectieve samenhangende aanpak in te kunnen zetten en daarmee dure zware zorg te voorkomen en/of vervangen (20-NB-4.1).
- Via het Perspectiefjaar begeleiden we jongeren in de leeftijdsgroep van 23 tot 27 jaar met een life-coach om perspectief te bieden op een carrière (werk, studie). Het betreft jongeren die door omstandigheden (nog) niet de juiste route hebben gevonden richting studie en/of werk en om die reden extra begeleiding krijgen.

Wat blijven we doen?

- We blijven ons inzetten om onderwijsachterstanden te voorkomen en te bestrijden in de voorschoolse periode en het primair onderwijs door in te zetten op voldoende plekken voor voor- en vroegschoolse educatie (vve).
- We bieden leerlingen in de basisschoolleeftijd op maat (taal)ondersteuning.
- Wij blijven de doorgaande lijn van voorschool naar vroegschool in samenwerking in Integrale Kindcentra (IKC) stimuleren.

³⁴ Jaarstukken 2014.

³⁵ Jaarstukken 2016.

³⁶ Ondersteuning Maatschappelijke Deelname (OMD): vervoer van volwassenen en jeugdigen naar dagbesteding.

³⁷ Jaarstukken 2018.

³⁸ Jaarstukken 2016; Jaarstukken 2017.

³⁹ Jaarstukken 2019.

⁴⁰ Peuters met een achterstand in (taal)ontwikkeling, die aanspraak kunnen maken op voor- en vroegschoolse educatie (vve).

- We geven de kwaliteit van de voor- en vroegschool en de ondersteuning voor jongere kinderen een impuls met behulp van het Expertisecentrum Jonge Kind.
- We zorgen voor een verbetering van de zorgstructuur in het onderwijs door de zorgstructuur samen met het onderwijs (PO, VO en SO/VSO) op maat door te ontwikkelen.
- We blijven ons inzetten op het bestrijden en voorkomen van verzuim bij jongeren. De leerplichtambtenaren gaan in gesprek met jongeren die verzuimen en proberen hen terug te leiden naar school. En zij voeren preventief gesprekken ter voorkoming van verzuim. Er is een directe relatie tussen leerplicht en het team Jeugd en Gezin.
- We zetten in op het behalen van een startkwalificatie bij jongeren door samen met het onderwijs te voorkomen dat jongeren de school verlaten en het begeleiden van jongeren terug naar school of naar werk.
- We zetten in op leerlingenvervoer door aanvragen hiervoor te behandelen en integraal vervoersondersteuning op maat te bieden.
- We zetten ons in voor de ontwikkeling van volwassenen door het coördineren en organiseren van activiteiten om taal- en rekenvaardigheden voor volwassenen te bevorderen.
- We blijven inzetten op alfabetisering en het tegengaan van laaggeletterdheid onder verschillende doelgroepen. Wij benutten onze infrastructuur waarin we samenwerken met partners om laaggeletterdheid te traceren en vervolgens te verhelpen.

3 Taken en verantwoordelijkheden, beleidsdoelen en instrumenten

Dit hoofdstuk legt de basis voor het doen van uitspraken over de doeltreffendheid en doelmatigheid van uitgaven binnen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken. Eerst worden de wettelijke taken en verantwoordelijkheden van gemeenten op dit taakveld beschreven. Daarna wordt ingegaan op de ruimte voor eigen beleidskeuzes. Vervolgens komen de beleidsdoelen en ambities aan de orde en de instrumenten die de gemeente inzet om deze doelen te behalen.

3.1 Wettelijke taken en landelijke beleidsontwikkelingen

Gemeenten hebben op basis van wet- en regelgeving een aantal onderwijsgerelateerde taken en verantwoordelijkheden. Deze zijn in tabel 1⁴¹ kernachtig weergegeven.

Onderwijsgerelateerde taak	Verantwoordelijkheid gemeente
Onderwijsachterstandenbeleid & Voor- en vroegschoolse educatie (vve)	- Op basis van Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (Wet OKE) en de Wet Primair Onderwijs (WPO) verantwoordelijk voor aanbod, toeleiding doelgroep en afstemming met ketenpartners ten aanzien van resultaten vve. - Zorgdragen voor effectieve toeleiding en spreiding van kinderen vanuit voor-schoolse fase naar het primair onderwijs. - Daarnaast toezicht houden (via GGD) en handhaven van de kwaliteit van kinderopvangcentra en (sinds 2009) peuterspeelzalen.
Leerplicht & Regionale meld- en Coördinatiefunctie (RMC)	- Handhaven op verzuim en beschikken op verzoek vrijstelling. - Leer- of kwalificatieplichtige leerlingen terugleiden naar school en 'voortijdig schoolverlaters' terugleiden naar school of naar (leer)baan. - Afspraken met samenwerkingsverbanden over controle participatie leerlingen in onderwijs en informatievoorziening thuiszitters.
Leerlingenvervoer	- Bekostigen van noodzakelijke vervoerskosten van en naar school voor leerlingen uit het (voortgezet) speciaal (basis)onderwijs.
Wet educatie en beroepsonderwijs	- Verantwoordelijk voor aanbod voor volwasseneneducatie aan Nederlanders en niet-inburgeringsplichtigen die de basisvaardigheden (taal, rekenen en digitale vaardigheden) onvoldoende beheersen.

Tabel 1 Door het Rijk voorgeschreven gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden binnen taakveld 4.3⁴²

Gemeenten ontvangen middelen van het Rijk voor de uitvoering van wettelijk verplichte taken. Daarbij zijn twee geldstromen van elkaar te onderscheiden, die fundamenteel van elkaar verschillen (zie tabel 2⁴³).

⁴¹ Daarbij is sprake van politiek/ambtelijk medebewind (ROB 2019, p. 74). Dat betekent dat er ruimte is om een lokale normstelling te bepalen respectievelijk ruimte om op bestuurlijk niveau recht doen aan de wettelijke doeleinden (Van wonderen e.a. 2005, p. 13).

⁴² Bron: Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch, *Passend onderwijs. Sterke verbinding en resultaten bieden vertrouwen*, 2017, p. 9. De tabel is aangevuld met een beschrijving van de taken en verantwoordelijkheden voor Volwasseneneducatie.

⁴³ Bron: Algemene Rekenkamer, *Wegwijs in het sociale domein*, 2019, p. 199.

Geldstroom	Kenmerken
Specifieke uitkeringen ('geoordeelde gelden')	Specifieke uitkeringen zijn rijksuitkeringen voor de uitvoering van medebewindstaken waaraan bestedingsvoorwaarden vastzitten: gemeenten mogen het geld alleen uitgeven aan een specifiek, door de rijksoverheid bepaald doel. Gemeenten moeten de uitgaven aan de rijksoverheid verantwoorden.
Gemeentefonds ('vrij besteedbaar')	Uitkeringen uit het Gemeentefonds zijn voor gemeenten vrij besteedbaar. Het Gemeentefonds bevat drie soorten uitkeringen: de algemene uitkering, de integratie-uitkering ⁴⁴ en de decentralisatie-uitkering ⁴⁵

Tabel 2 Kenmerken van geldstromen van Rijk naar gemeenten

Een beschrijving van het rijksbeleid op taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken valt buiten het bestek van deze *quick scan*. Wel worden voor een goed begrip van gemeentelijke beleidsvoornemens voor 2020 de volgende ontwikkelingen benoemd:

- Gemeenten zijn per 1 augustus 2020 wettelijk verplicht om doelgroeppeuters tussen de 2,5 en 4 jaar oud in anderhalf jaar tijd een aanbod te doen van 960 uur voor- en vroegschoolse educatie. Dit komt neer op een uitbreiding van 10 naar 16 uur gedurende 40 weken per jaar.⁴⁶ Vanaf 2022 geldt een wettelijke verplichting voor meer uren inzet van pedagogisch beleidsmedewerkers op een voorschoolse voorziening met voorschoolse educatie. Gemeenten ontvangen voor deze maatregelen extra rijksmiddelen.
- De rijksmiddelen voor het achterstandenbeleid worden op basis van een nieuwe CBS-indicator vastgesteld en volgens een andere verdeelsleutel over de gemeenten verdeeld.
- In het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) over jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt uit 2019 en de kabinetsreactie staat de wens om de leeftijdsgrens op te trekken van 23 naar 27 jaar. En jongeren tussen de 16 en 27 jaar voor een langere periode een coach te geven als dat nodig is.⁴⁷

3.2 Beleidsvrijheid en eigen beleidskeuzen

De wettelijke taken en verantwoordelijkheden gaan gepaard met voorschriften voor de taakuitvoering.⁴⁸ Bijlage 1 geeft hiervan een overzicht. Er is ruimte voor eigen beleidskeuzes, zij het beperkt.⁴⁹ Hieronder wordt toegelicht welke keuzes in Hengelo wordt gemaakt op onderdelen waar een zekere beleidsvrijheid is.

Voorschoolse opvang en achterstandenbeleid/ voor- en vroegschoolse educatie

Het is aan gemeenten om de definitie van doelgroeppeuters te bepalen.⁵⁰ In de gemeente Hengelo worden doelgroeppeuters bepaald als peuters met een risico op een taalachterstand. Zij komen in

⁴⁴ Een integratie-uitkering wordt gebruikt om geld onder gemeenten te verdelen op een manier die afwijkt van de bestaande verdeelsleutels. Wanneer een integratie-uitkering in het leven wordt geroepen, moet meteen het tijdstip worden bepaald waarop het geld wordt overgeheveld naar de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Het gaat dus altijd om een tijdelijke regeling.

⁴⁵ Een decentralisatie-uitkering is een variant op de integratie-uitkering. Het verschil is dat het tijdstip van overheveling naar de algemene uitkering bij de instelling van een decentralisatie-uitkering nog niet bekend hoeft te zijn. De looptijd is echter wel beperkt: maximaal vijf jaar (Algemene Rekenkamer 2019, p. 20).

⁴⁶ Raadsbrief Uitbreiding uren voorschool Hengelo, zaaknummer 2381399, 11 juni 2019.

⁴⁷ De Twentse Belofte 2020-2024.

⁴⁸ Meer in het bijzonder wordt dit afgeleid uit voorschriften over beleidsdoelen, regelgeving, samenwerking, besluitvorming en toezicht (B & A 2006; B & A 2019, p. 18; Raad voor het Openbaar Bestuur 2019, p. 45-54).

⁴⁹ Raad voor het Openbaar Bestuur, Beleidsvrijheid geduid, 2019, p. 74.

⁵⁰ Gesprek 29 oktober 2021.

aanmerking voor een peuterplek vve (voor- en vroegschoolse educatie) op basis van een verwijzing voor vve. De gemeente hanteert de volgende definitie voor doelgroeppeuters:

- Kinderen van ouders met een laag opleidingsniveau,
- Niet-Nederlandstalige gezinssituatie,
- Kinderen met een (taal)achterstand, waarvan de ouders geen laag opleidingsniveau hebben en/of de gezinssituatie Nederlandstalig is (de feitelijk geconstateerde achterstand).⁵¹

Gemeenten hebben de keuze om taalactiviteiten (mee) te financieren die bedoeld zijn om onderwijsachterstanden in het basisonderwijs te bestrijden.⁵² Hengelo verstrekt subsidies voor schakelklassen en op een aantal scholen enkele projecten verlengde leertijd.⁵³

Met de vaststelling van de Kadernota 2017 heeft de raad structureel extra middelen vrijgemaakt voor het opzetten van een school voor kinderen van asielzoekers, zowel met als zonder verblijfsvergunning.⁵⁴ In de uitvoering is een relatie gelegd met het achterstandenbeleid en de voor- en vroegschoolse educatie.⁵⁵ De betreffende school, De Horizon, is onderdeel van de dr. Schaepmanstichting.

Gemeenten, schoolbesturen en de kinderopvang zijn verplicht om ten minste jaarlijks overleg te voeren over het voorkomen van segregatie en bevorderen van integratie, het bestrijden van onderwijsachterstanden, en de afstemming van inschrijvings- en toelatingsprocedures. Het overleg is gericht op het maken van afspraken, die meestal worden vastgelegd in een Lokale Educatieve Agenda (LEA). Zoals in veel andere gemeenten wordt ook in Hengelo gekozen voor een bredere invulling van de agenda (zie hierover paragraaf 3.3.2).⁵⁶ Verder kiezen veel gemeenten er voor om het verplichte overleg met andere verplichte overleggen te combineren.⁵⁷ In Hengelo gebeurt dit ook en functioneert de Programmaraad Opgroeien en Ontwikkelen, waarin de LEA-afspraken tot stand komen, tevens als Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO).⁵⁸

Leerplicht RMC

De opdracht die er vanuit de Leerplichtwet ligt, laat weinig beleidsvrijheid. De brancheorganisatie voor leerplicht/ RMC (Ingrado) heeft de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) ontwikkeld. Binnen de MAS heeft de leerplichtambtenaar de taak om na een verzuimmelding een onderzoek te starten. Scholen zijn wettelijk verplicht om ongeoorloofd schoolverzuim te melden als dit 16 uur is in de vier weken. In Hengelo vraagt leerplicht aan scholen om ook het overige verzuim te melden, zoals veelvuldig te laat komen of spijbelen. Leerplichtambtenaren starten ook dan een onderzoek volgens de MAS-werkwijze. Met deze ruime invulling van de wettelijke verantwoordelijkheid wordt ingezet op preventie. Daarnaast houden de leerplichtambtenaren preventieve verzuimspreekuren op middelbare scholen. De aandacht voor preventie is in lijn met de gemeentelijke koers binnen het jeugdbeleid⁵⁹ en sluit aan de landelijke ontwikkeling waarin de focus verschuift van verzuim naar schoolaanwezigheid.⁶⁰

⁵¹ Inspectie van het onderwijs, conceptrapport pilot "herijken toezicht voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang", 2019, p. 12.

⁵² GOAB-ondersteuningsteam, *Inzet GOAB-middelen 2019-2022, aangescherpte versie*, maart 2021, p.5.

⁵³ Gesprek 29 oktober 2021.

⁵⁴ Kadernota 2017, p. 40-41.

⁵⁵ Gesprek 24-11-21

⁵⁶ Oberon, 2012.

⁵⁷ Inspectie van het Onderwijs, themaonderzoek Doelbereik lokale educatieve agenda, Utrecht, november 2019, p. 12.

⁵⁸ Lokale Educatieve Agenda Hengelo 2019-2023, p. 5.

⁵⁹ Gesprek 06-12-21

⁶⁰ Gesprek 03-12-21; gesprek 06-12-21

Ook de reguliere taken binnen de RMC-functie laten wettelijk weinig ruimte voor eigen beleidskeuzes. Die ruimte is er wel als het gaat om de nieuwe taak van registratie en monitoring van schoolverlaters uit VSO/ Pro vanaf 16 tot 23 jaar. De gemeente Hengelo bespreekt bijvoorbeeld alle leerlingen die uitstromen uit het VSO en Pro met de school. De gemeente heeft daar een werkwijze voor ontwikkeld in de notitie 'Alle jongeren binnenboord'. Dit is aangegrepen om ook het reguliere RMC-werk in een werkwijze te uniformeren.⁶¹

De gemeente heeft voorts de verantwoordelijk genomen om kwetsbare jongeren in de leeftijd van 23 tot 27 een jaar met een life-coach perspectief te bieden op een carrière (werk, studie). Het betreft jongeren die door omstandigheden (nog) niet de juiste route hebben gevonden richting studie en/of werk⁶² en bij het RMC uit beeld raken, omdat de monitoring stopt als ze 23 jaar zijn geworden. In de kadernota 2018 is voor de periode van drie jaar vanaf 2018, per jaar een bedrag van € 150.000 beschikbaar gesteld.⁶³

Leerlingenvervoer

Gemeenten hebben de vrijheid om in de Verordening leerlingenvervoer een afstandsgrens, een eigen bijdrage van ouders en voorwaarden voor passend vervoer te bepalen.⁶⁴ In de gemeente Hengelo zijn met ingang van schooljaar 2013-2014 de afstandscriteria in de Verordening Leerlingenvervoer voor het speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs verhoogd.⁶⁵

Volwasseneneducatie

De Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB) is voor oorsprong erg gericht op het verbeteren van taal, maar dat is uitgebreid naar basisvaardigheden. Regionaal wordt een brede invulling aan de basisvaardigheden gegeven door uit de rijksmiddelen ook praktijkmodules Techniek en Zorg en dienstverlening te financieren. Verder is regionaal de keuze gemaakt om bij krapte in het aanbod uitkeringsgerechtigden voorrang te geven boven niet-uitkeringsgerechtigden ('nuggers'). Een landelijke ontwikkeling is om meer aandacht te geven aan het voorkomen van laaggeletterdheid. Dit is door de centrumgemeente Enschede opgepakt met het beleidsplan Samen Sterk.⁶⁶

3.3 Ambities en doelen van beleid

3.3.1 Algemene doel van taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Vanaf de nieuwe begrotingsopzet in 2019 wordt het doel van het taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken als volgt geformuleerd: "Wij willen alle kinderen en volwassenen de kans bieden om zich optimaal te ontwikkelen op hun eigen niveau." In de hoofddoelstelling voor het gehele programma Onderwijs is dit nog wat nader geconcretiseerd: "meer specifiek zetten we in op een zo groot mogelijk bereik van de Voorschool, een optimale aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt en een goede afstemming tussen onderwijs en zorg". Er worden geen subdoelen geformuleerd voor de zelfbenoemde subtaakvelden.

⁶¹ Gesprek 26-11-21.

⁶² Begroting 2019, p. 58.

⁶³ Jaarstukken 2018, p. 185.

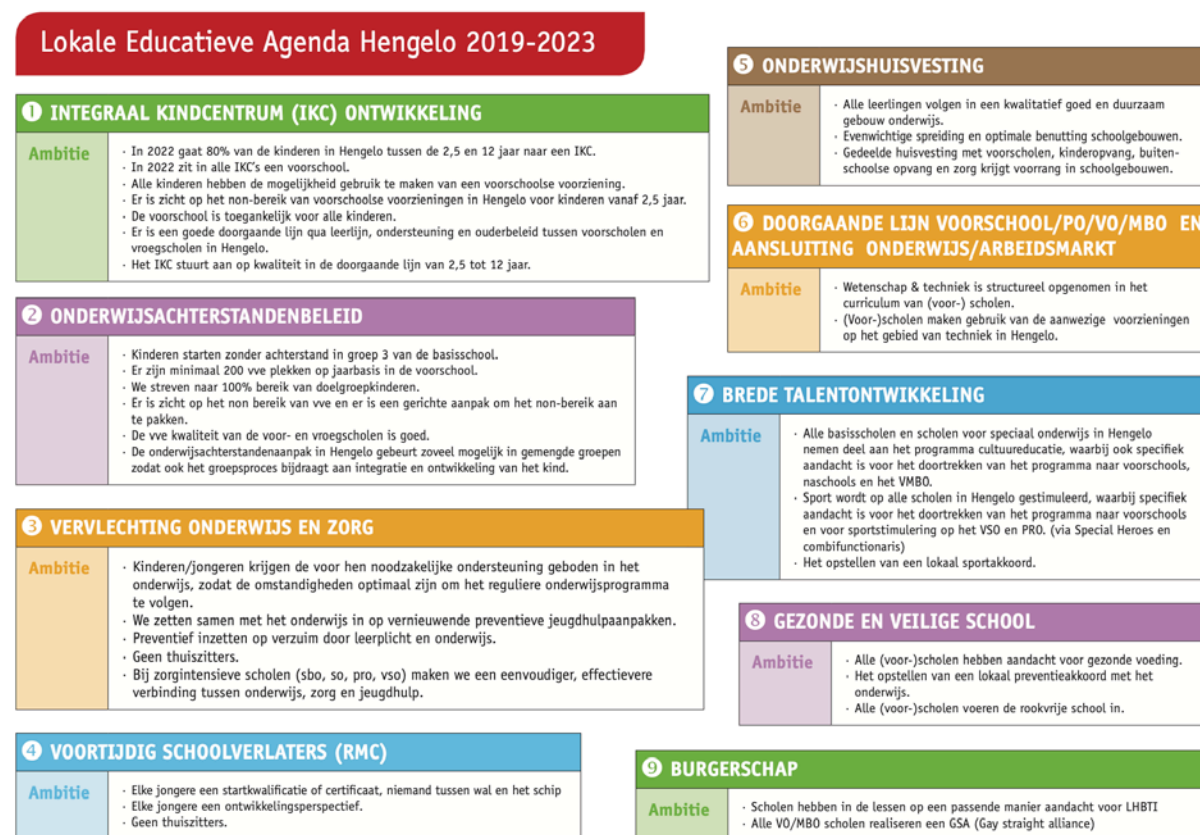
⁶⁴ Cebeon, *Herijking gemeentefonds: klassieke taken en inkomsten*, 2020, p. 73.

⁶⁵ Jaarstukken 2014.

⁶⁶ Gesprek 10-12-21.

3.3.2 Lokale Educatieve Agenda Hengelo 2019-2023

In Hengelo hebben gemeenten en partners uit het onderwijs en de kinderopvang de Lokale Educatieve Agenda 2019-2023 opgesteld. In de LEA 2019-2023 zijn voor negen thema's ambities geformuleerd (zie figuur 2⁶⁷).

Figuur 2 Ambities Lokale Educatie Agenda Hengelo 2019-2023

Vier thema's uit de LEA 2019-2023 houden direct verband met taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken. Deze thema's zijn:

- Thema 1: Integraal Kindcentrum (IKC) ontwikkeling;
- Thema 2: Onderwijsachterstandenbeleid;
- Thema 3: Voortijdig schoolverlaters (RMC);
- Thema 6: Doorgaande lijn voorschool/PO/VO/MBO en aansluiting Onderwijs/Arbeidsmarkt.

Thema 3: Vervlechting onderwijs en zorg heeft zowel een relatie met taakveld 4.3 van programma Onderwijs als met taken binnen het programma Sociaal Domein.

De LEA biedt de gemeente een instrument om regie te voeren op de uitvoering van taken op het gebied van het onderwijsachterstandenbeleid/ voor-en vroegschoolse educatie en voortijdig schoolverlaten. De LEA heeft een inhoudelijke en procesmatige kant en is cyclisch van aard. Per thema zijn in samenspraak speerpunten voor het schooljaar 2019-2020 benoemd en welke partners aan de realisatie daarvan een bijdrage leveren.⁶⁸ Een voorbeeld van inbreng vanuit het gemeentelijke beleid is het Makerfestival en *play & learn* dagen voor het onderwijs. Met de vaststelling van de Kadernota 2020 (juni 2019) heeft de raad hiervoor structureel middelen beschikbaar gesteld (20-Nbe-5.20). De

⁶⁷ Bron: Lokale Educatieve Agenda 2019-2023 deel 1, zaaknummer 2466166.

⁶⁸ Lokale Educatieve Agenda 2019-2023 deel 2, zaaknummer 2466166.

deelname van scholen aan de *play & learn* dagen is in de LEA bij thema 6 als een speerpunt voor schooljaar 2019-2020 opgenomen. Alle speerpunten waarover in het kader van de LEA een gemeentelijke bijdrage is afgesproken, krijgen via de beleidsbegroting uitwerking in voorgenomen activiteiten. Bijlage 2 geeft daarvan een overzicht voor 2020.

Er zijn thema's waarover op regionaal niveau besluitvorming plaatsvindt (Passend Onderwijs, Twentse Belofte). Besluitvorming op regionaal niveau leidt soms tot aanpassingen in beleid op lokaal niveau, waardoor er op lokaal niveau ook besluitvorming moet plaatsvinden.⁶⁹ Een voorbeeld hiervan is de regionale aandacht voor 'schoolaanwezigheid'. Dat thema wordt nu ook besproken in de Programma-raad Opgroeien en Ontwikkelen.⁷⁰

3.3.3 Doelen en ambities in De Twentse Belofte

Met de RMC-functie wordt beoogd dat alle jongeren tot 23 jaar een startkwalificatie halen. Jongeren die uitstromen uit het VSO, Pro en Entree worden tot hun 23^e gemonitord en naar vervolgonderwijs, dagbesteding of werk begeleid.

Het beleid voor voortijdig schoolverlaters is in de RMC-regio Twente verweven met een aanpak voor alle jongeren in een kwetsbare positie. Deze aanpak is beschreven in het regionale plan De Twentse Belofte 2016-2020.⁷¹ Dit plan bevat vijf beloften aan alle jongeren in Twente die zich in een kwetsbare positie vinden. RMC voert regie bij belofte 5: Alle jongeren die alsnog uitvallen, worden opgevangen en begeleid. Hiervoor hebben de gemeenten op lokaal niveau een plan van aanpak opgesteld. In Hengelo is dit vastgelegd in 'Alle jongeren binnenboord' (2019). Doel is om jongeren in een kwetsbare positie (blijvend) te ondersteunen op de route van school naar de arbeidsmarkt om een startkwalificatie of praktijkkwalificatie te halen. Zonodig wordt gezorgd voor een goed vangnet voor alle jongeren die uitvallen en geen startkwalificatie hebben.

In 2020 is het regionale plan geactualiseerd in De Twentse Belofte 2020-2024. Dit plan is van toepassing op schooljaar 2020-2021 en verder. Het formuleert regionale streefnormen voor de landelijk doelstellingen en beschrijft hoe de vijf beloften daaraan bijdragen (zie bijlage 3). Op de volgende punten is er regionaal een grotere ambitie dan het landelijke beleid voor de aanpak van voortijdig schoolverlaten. De Twentse gemeenten:

- richten zich ook op jongeren tussen de 23 en 27 jaar (en kijken daarvoor naar de instrumenten uit de Participatiewet).
- kijken niet alleen of jongeren terug naar school gaan, maar ook of ze een diploma halen (met de inzet van een coach op meerdere leefgebieden).
- richten zich ook op jongeren die langer dan 1 jaar geleden voortijdig van school zijn gegaan.
- bekijken de optelsom van terug naar school en terug naar werk om zo aandacht houden voor de jongeren die maatschappelijk uitvallen.⁷²

Twentse Visie op Vervoer

In de visienotitie 'Samen op weg: Twentse visie op vervoer onder gemeentelijke verantwoordelijkheid' is de ambitie geformuleerd om mensen meer mogelijkheden te geven zich zonder aanvullende ondersteuning van de overheid te verplaatsen op een manier die voor hen passend en toegankelijk is. Door

⁶⁹ Lokale Educatieve Agenda 2019-2023 deel 2, zaaknummer 2466166, p. 5.

⁷⁰ Gesprek 03-12-21.

⁷¹ Dit plan is op 22 september 2016 vastgesteld in een regionaal PHO Onderwijs (bron: Plan van aanpak Twentse Belofte 5, zaaknummer 2350415).

⁷² De Twentse Belofte 2020-2024, p. 6.

de verschillende vervoersstromen daar waar dat mogelijk is te combineren en slim op elkaar af te stemmen is de verwachting dat het vervoer goedkoper kan worden georganiseerd.⁷³

Volwasseneducatie

Het algemene doel van de Educatietrajecten die bij het ROC worden ingekocht, is deelnemers zo spoedig mogelijk naar een hoger taal- en participatieniveau te brengen en om maatschappelijke participatie, bij voorkeur betaalde arbeid, mogelijk te maken.⁷⁴ De regio Twente heeft in de raamovereenkomst met het ROC Twente doelen geformuleerd. Daarbij is als streefnorm opgenomen dat 70 procent van de deelnemers aan een traject zich één stap in niveau verbeteren.⁷⁵

3.4 Instrumenten van het gemeentelijke beleid

Er worden diverse instrumenten ingezet binnen het beleid voor de subtaakvelden binnen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken. Het betreffen vooral instrumenten op het gebied van financiering en regelingen.

Financiering

De gemeente subsidieert diverse partijen die een rol vervullen in de uitvoering van de onderwijsgerelateerde taken van de gemeente. Uit het openbare subsidieregister Q4 komt naar voren welke partijen subsidie op een aantal van de zelfbenoemde subtaakvelden ontvangen.⁷⁶ In tabel 3 is dit per taakveld weergegeven.

Subtaakveld	Omschrijving subtaakveld	Subsidieontvanger
4.30.1	Onderwijsbeleid	Stichting Tetem Kunstruimte Stichting Spring! Peuterspeelscholen Fysiotherapie Kompas Halt-Team Overijssel
4.30.2	Leerlingenvervoer	Stichting Wijkkracht
4.30.4	Achterstandenbeleid	Dr. Schaepmanstichting Stichting Spring! Peuterspeelscholen
4.30.5	Volwasseneneducatie	Stichting Nivoncentrum Hengelo
4.30.6	Overige uitgaven	De Toverbal Stichting Speel-O-Theek De Wissel

Tabel 3 Openbaar subsidieregister Q4 2020; uitsnede Onderwijs

De subsidieverlening voor het Expertisecentrum Jonge Kind verloopt via de dr. Schaepmanstichting.⁷⁷ In de subsidie zit ook een component voor de schakelklassen en verlengde leertijd.⁷⁸

Op de subtaakvelden 'Leerplicht/ RMC' en 'leerlingenvervoer' bekostigt de gemeente ambtelijk formatie die wordt ingezet voor de uitvoering van taken op de betreffende gebieden. Daarnaast bekostigt de gemeente formatie voor beleidsmatige taken op de subtaakvelden onderwijsbeleid/ achterstandenbeleid, leerplicht RMC en volwasseneneducatie.

⁷³ Raadsbesluit Regionale visie op vervoer, 18 november 2015, zaaknummer 1096481.

⁷⁴ ROC van Twente, Toelichting inkoopplanning Educatie 2020, p. 3.

⁷⁵ Gesprek 10-12-21; Educatieve Overeenkomst 2015, 2016 en 2017.

⁷⁶ https://www.hengelo.nl/bestanden/documenten/Inwoners/Subsidies/Openbaar_subsidieregister_Q4_2020.pdf

⁷⁷ Gesprek 24-11-21.

⁷⁸ Gesprek 29-10-21.

Naast de uitvoering van taken door gesubsidieerde partners en salariskosten voor ambtelijk personeel, worden kosten gemaakt voor producten en diensten die de gemeente aan haar inwoners verstrekt. Onderdeel van de uitvoering van taken op het gebied van leerplicht/ RMC is het onderzoeken wat een jongere nodig heeft om schoolverzuim of voortijdig schoolverlaten te voorkomen of te bestrijden. De gemeente sluit overeenkomsten met derden om daarin te kunnen voorzien. Op soortgelijke wijze kan in het kader van een aanvraag voor leerlingenvervoer een alternatief worden ingezet, zoals een speciale fiets.

Het geïndiceerde vervoer, waaronder het leerlingenvervoer, is in 2017 regionaal aanbesteed. In 2020 is gekozen voor een verlenging van het contract.⁷⁹ De regio Twente heeft in 2015 met het ROC een Educatieve Raamovereenkomst afgesloten. Jaarlijks wordt in samenspraak de inkoopplanning voor volwasseneneducatie bepaald, met inbreng vanuit de subregio's.⁸⁰ De Educatieve Raamovereenkomst 2015 e.v. is tot en met 2024 verlengd.⁸¹

Regelingen

De raad heeft volgens wettelijke voorschriften een Verordening Leerlingenvervoer Gemeente Hengelo 2013 vastgesteld. Recent is deze vervangen door de Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Hengelo 2021. Het leerlingenvervoer is een opneemregeling.

In 2017 is in lijn met het Toekomstscenario Voorschool Hengelo een Uitvoeringsregeling vastgesteld voor subsidiëring van voorscholen. De raad stelt jaarlijks het subsidieplafond voor deze regeling vast. In het Kwaliteitskader Voorschool Hengelo zijn wettelijke vereisten aangevuld met eisen die de gemeente Hengelo aan de kwaliteit van voorscholen en voorschoolse educatie stelt. Dit kader is de onderlegger voor de Uitvoeringsregeling, waarmee het college stuurt op een hoge kwaliteit van voorschoolse educatie en kinderopvang.

3.5 Bestuurlijke en ambtelijke betrokkenheid bij taakveld 4.3

Het Onderwijsbeleid valt deels samen met andere beleidsportefeuilles. Naast de portefeuillehouder Onderwijs – tevens portefeuillehouder Jeugd en Sport – is dit vooral de portefeuillehouder Participatie/ Werk en Inkomen. In mindere mate is ook de portefeuillehouder Cultuur betrokken.

In de ambtelijke organisatie zijn de verschillende subtaken belegd. Sommige taken zijn uitvoerend en beleidsmatig (leerplicht/ RMC en leerlingenvervoer), andere taken zijn beleidsmatig (onderwijsachterstandenbeleid/ vve en volwasseneneducatie). Diverse taken hebben inhoudelijk een samenhang met taken in het sociaal domein. De teamleiders waren tot de organisatieverandering in augustus 2021 verantwoordelijk voor de uitvoering van de diverse subtaken en droegen ook personele verantwoordelijkheid. Het ambtelijk budgethouderschap was verdeeld over meerdere afdelingshoofden.⁸² Vanuit de financiële afdeling zijn adviseurs verantwoordelijk voor het bewaken van de budgetten, advies geven over de financiële impact van beleid en het signaleren van mogelijke overschrijdingen of onderbenutting van de budgetten.

⁷⁹ Gesprek 6-12-21.

⁸⁰ Gesprek 10-12-21.

⁸¹ Gesprek 10-12-21; nadere toelichting mail 21-12-21.

⁸² In de huidige situatie na de reorganisatie is het ambtelijke budgethouderschap conform de budgethoudersregeling verdeeld over meerdere afdelingsmanagers (nadere toelichting mail 23 december 2021).

Op de raakvlakken onderwijs-zorg en onderwijs-arbeidsmarkt hebben gemeenten en schoolbesturen een gedeelde verantwoordelijkheid voor het opgroeien en de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Hieruit zijn nieuwe bestuurlijke verhoudingen ontstaan.⁸³ Er is een Programmaraad Opgroeien en Ontwikkelen voor samenwerking tussen gemeente, onderwijs en kinderopvang.⁸⁴ De Programmaraad functioneert ook als lokaal Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO). De stuurgroep van De Twentse Belofte, die uit bestuurders van het onderwijs en de Twentse gemeenten bestaat, functioneert als het Twentse OOGO voor het wettelijk verplichte overleg tussen het MBO, de samenwerkingsverbanden en de gemeenten.⁸⁵

Voor de Twentse samenwerking op gebied van het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten is regionaal een governance structuur ingericht. Deze structuur bestaat uit een stuurgroep, kerngroep en een regionale RMC kwartiermaker.⁸⁶ Omdat de stuurgroep feitelijk al zo functioneerde, is besloten om de stuurgroep als Twents OOGO te bestempelen.⁸⁷

⁸³ Onderwijsraad, Decentraal onderwijsbeleid bij de tijd Agenda voor een landelijk beraad over de rol van gemeenten bij onderwijs, Den Haag, 2017;

⁸⁴ De volgende partijen nemen deel aan de Programmaraad Opgroeien en Ontwikkelen:

- Gemeente Hengelo, Wethouder onderwijs (vz), Beleidsadviseurs gemeente
- Schoolbesturen (PO, VO, MBO)
- VVE aanbieder(s)
- Een vertegenwoordiger namens de grote kinderopvangorganisaties (afgevaardigd door Platform Kinderopvang)
- Een vertegenwoordiger namens de kleine kinderopvangorganisaties (afgevaardigd door Platform Kinderopvang).

⁸⁵ De Twentse Belofte 2020-2024, p. 23.

⁸⁶ Document 'Uitbreiding RMC-functie', p. 2.

⁸⁷ Document 'OOGO Twente'.

4 Geraamde uitgaven binnen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Deelvraag 2 Welke bedragen zijn binnen taakveld onderwijsbeleid en leerlingzaken begroot in de beleidsbegroting 2020?

In de primitieve begroting is voor het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken € 4.876.000 aan lasten en € 2.344.000 aan baten begroot. Het saldo bedraagt ruim een kwart van de totale begroting voor het programma Onderwijs. De bedragen zijn geraamd voor de bekostiging van diensten aan kwetsbare jongeren die zijn of dreigen uit te vallen, de uitvoering van taken door organisaties en voor salariskosten van ambtelijke medewerkers met uitvoerende of beleidsmatige taken op de diverse subtaakvelden.

TOELICHTING

4.1 Geraamde uitgaven in de primitieve en gewijzigde begroting

De primitieve beleidsbegroting 2020-2023 van de gemeente Hengelo geeft een meerjarig financieel overzicht van de begrote bedragen voor het programma Onderwijs. Daarin is voor het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken € 4.876.000 aan lasten en € 2.344.000 aan baten begroot.⁸⁸ Het saldo in de primitieve begroting bedraagt ruim een kwart van de totale begroting voor het programma Onderwijs.

In de begroting wordt geen onderbouwing gegeven voor de hoogte van het geraamde budget. Dat geldt zowel voor het totale budget voor taakveld 4.3 als voor de nadere verdeling van het budget over de zelfbenoemde subtaakvelden. Ook wordt niet zichtbaar wat de gemeente aan rijksmiddelen en aan eigen middelen investeert.

Tabel 4 geeft een overzicht van de begrote bedragen per subtaakveld binnen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken in de primitieve en gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000).

Subtaakveld (bedragen x € 1.000)		Begroting 2020 (primitief) ⁸⁹	Begroting 2020 (gewijzigd) ⁹⁰
4.30.1	Onderwijsbeleid	-1.152	-609
4.30.2	Leerlingenvervoer	-951	-898
4.30.3	Leerplicht RMC	-164	-187
4.30.4	Achterstandenbeleid	-205	-206
4.30.5	Volwasseneneducatie	-28	-29
4.30.6	Overige uitgaven	-32	-50
Totaal 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken		-2.531	-1.978

Tabel 4 Begrote en werkelijke uitgaven binnen het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken in 2020

⁸⁸ Het saldo van € 4.876.000 aan lasten en € 2.344.000 aan baten bedraagt € -2.532.000. Het overzicht van bedragen voor de subtaakvelden telt op naar een totaalbedrag voor taakveld 4.3 Onderwijsbeleid van € -2.531.000.

⁸⁹ Begroting 2020-2023, p. 54.

⁹⁰ Jaarstukken 2020, p. 73.

Tabel 5 geeft de wijzigingen ten opzichte van de primitieve begroting voor het taakveld weer.⁹¹

Taakveld	Omschrijving	Reg.nr.	Lasten (x 1.000)	Baten (x 1.000)
<i>Financiële toelichting 1e verzamelwijziging⁹²</i>				
4.3	Interventieprogramma OAB	Adm.	500.000	
4.3	Verwerking pensioenpremie en CAO 2020 e.v.	Adm.	35.107	
<i>Financiële toelichting 3e verzamelwijziging⁹³</i>				
4.3	Techniekroute ROC	3043157	2.000	

Tabel 5 Wijzigingen beleidsbegroting 2020-2023 op taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken

4.2 Nadere blik op de geraamde uitgaven in de primitieve begroting

Op verzoek van de rekenkamercommissie heeft de afdeling Financiën van de gemeente Hengelo gegevens aangeleverd over de geraamde budgetten in de primitieve en gewijzigde begroting. Bijlage 4 geeft een overzicht en nadere omschrijving van de verschillende ‘bestedingscomponenten’ binnen het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken.

Tabel 6 geeft een globaal overzicht van de ‘bestedingscomponenten’ in de primitieve begroting 2020. Per subtaakveld zijn de begrote bedragen voor de belangrijkste ‘bestedingscomponenten’ opgenomen (bedragen x € 1.000). Om het financiële gewicht van de ‘bestedingscomponenten’ te duiden zijn de uitgaven ook uitgedrukt als percentage van het begrote bedrag voor het betreffende subtaakveld.

Subtaakveld (bedragen x € 1.000)	% van uitgaven per taakveld
Onderwijsbeleid (geraamde uitgaven 1.152)	
• Subsidie voorschool Hengelo (532)	46%
• Lonen Sociaal (178)	15%
• Ov.knst diensten derden (299)	26%
• Inkomenoverdracht gemeensch. regelingen (122)	11%
Leerlingenvervoer (geraamde uitgaven 957)	
• Sociale verstrekkingen in natura aan personen (920)	96%
• Lonen Sociaal (37)	4%
Leerplicht RMC (geraamde uitgaven 492)	
• Lonen Sociaal (439)	89%
• Ov.knst diensten derden/ PW ov. goederen en diensten (o.a. trajecten, overleg) (54)	10%
Achterstandenbeleid (geraamde uitgaven 2.219)	
• (overig) materiaalgebruik/hulpmiddelen (1.281)	58%
• Subsidie voorschool Hengelo (732)	33%
• Overeenkomsten diensten derden (194)	9%
Volwasseneneducatie (geraamde uitgaven 28)	
• Lonen Sociaal (14)	50%
• Ink. overdr. zonder uitv. Regeling sector sociaal (13)	46%

Tabel 6 Overzicht van de ‘bestedingscomponenten’ per subtaakveld in de primitieve begroting 2020

⁹¹ De tabel is samengesteld op basis van de financiële toelichting verzamelwijziging in de raadsadviezen bij de 1^e en de 3^e wijziging in het programma Onderwijs van de beleidsbegroting 2020.

⁹² Raadsadvies 1^e wijziging beleidsbegroting 2020-2023, zaaknummer 3067709.

⁹³ Raadsadvies 3^e wijziging beleidsbegroting 2020-2023, zaaknummer 3151909.

5 Gerealiseerde uitgaven binnen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Deelvraag 3 In hoeverre heeft de besteding van de begrote bedragen volgens planning plaatsgevonden, zowel in de tijd als in hoogte van begrote bedragen?

Op alle subtaakvelden is sprake van een onderschrijding van uitgaven, met uitzondering van het subtaakveld Leerplicht/ RMC. De grootste afwijkingen doen zich voor bij de subtaakvelden 'Onderwijsbeleid' (€ 81.000) en 'Achterstandenbeleid' (€ 123.000).

Door landelijke ontwikkelingen ontvangt de gemeente Hengelo vanaf 2019 een budget voor onderwijsachterstandenbeleid dat oploopt van € 1.062.000 in 2019 naar € 2.301.000 in 2021. De gemeente ontvangt de middelen per jaarschijf en kan tussen jaarschijven met middelen schuiven. Gekozen is om de middelen vertraagd en zo sober mogelijk in te voeren voor interventies in het onderwijsachterstandenbeleid. Met het vaststellen van het 'Interventieprogramma sociaal domein' (2018) heeft de raad ingestemd met de her-allocatie van middelen voor onderwijsachterstandenbeleid (maatregel 5.1.2.). In de Jaarstukken 2020 (juli 2021) wordt een onderschrijding van uitgaven voor het onderwijsachterstandenbeleid van € 123.000 gerapporteerd. Mede in het licht van de afgesproken taakstelling in het Interventieprogramma Sociaal Domein heeft de gemeente voorzichtig ingestoken bij het besteden van de middelen en geen extra interventies voor het onderwijsachterstandenbeleid ingezet. Dit ook met het oog op de taakstelling zoals afgesproken.

Met het vaststellen van de 2^e beleidsrapportage (november 2020) heeft de raad ingestemd met de aanwending van € 107.000 aan niet-bestede middelen onderwijsbeleid voor maatregel 5.2.7 'Versoerd preventief jeugdbeleid'.

TOELICHTING

5.1 Gerealiseerde uitgaven ten opzichte van begrote uitgaven

In de jaarstukken 2020 is een financieel overzicht opgenomen met bedragen voor het totale programma Onderwijs in de primitieve begroting, de gewijzigde begroting en de rekening 2020. Daarin wordt zichtbaar dat in de gewijzigde begroting voor taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken €4.552.000 aan lasten en € 2.575.000 aan baten is begroot. De gerealiseerde lasten zijn € 3.009.000 en gerealiseerde baten € 1.270.000 (p. 73).

De onderstaande staat geeft een overzicht van de begrote en de gerealiseerde baten en lasten per subtaakveld.

Subtaakveld	Begroting 2020 gewijzigd			Rekening 2020		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
4.30.1 Onderwijsbeleid	-	609	-609	3	531	-528
4.30.2 Leerlingenvervoer	7	904	-898	-	860	-860
4.30.3 Leerplicht RMC	322	509	-187	342	540	-199
4.30.4 Achterstandenbeleid	2.244	2.450	-206	926	1.009	-83
4.30.5 Volwasseneneducatie	-	29	-29	-	30	-30
4.30.6 Overige uitgaven	1	51	-50	-	39	-39
Totaal 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.575	4.552	-1.978	1.270	3.009	-1.739

Bron: Gemeente Hengelo, Jaarstukken 2020, p. 73.

5.2 Nadere blik op gerealiseerde uitgaven

Op verzoek van de rekenkamercommissie heeft de afdeling Financiën van de gemeente Hengelo gegevens aangeleverd over de inkomsten en uitgaven op taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken in 2020. Bijlage 5 geeft hiervan een overzicht. Tabel 7 geeft een overzicht van de inkomsten en uitgaven voor de verschillende 'bestedingscomponenten' per subtaakveld.

Subtaakveld (bedragen x € 1.000)			Debet	Credit	Opgeteld
4.30.1	Onderwijsbeleid	Onderwijsbeleid	197	3	-194
		Peuterspeelzalen	334		-334
4.30.2	Leerlingenvervoer	Leerlingenvervoer	762		-762
		Voorschot Corona Crisis	98		-98
4.30.3	Leerplicht RMC	Bureau leerlingen zaken	211	46	-165
		RMC	330	296	-34
4.30.4	Achterstandenbeleid	Achterstandenbeleid rijksmiddelen	1.009	956	-83
4.30.5	Volwasseneneducatie	Volwasseneneducatie	16		-16
		Volwasseneneducatie Nivon afd Hengelo	13		-13
4.30.6	Overige uitgaven	Extra schoolgymnastiek	2		-2
		Spelothek	15		-15
		Onderwijskrant	0,5		-0,5
		Onderwijs Corona maatregelen	22		-22

Tabel 7 Overzicht van de inkomsten en uitgaven voor de verschillende 'bestedingscomponenten' per subtaakveld

5.3 Planning in tijd en hoogte van bedragen

Op alle subtaakvelden is sprake van een onderbenutting van de begrote budgetten, met uitzondering van het subtaakveld Leerplicht/ RMC. De grootste afwijkingen doen zich voor bij de subtaakvelden 'Onderwijsbeleid' (€ 81.000) en 'Achterstandenbeleid' (€ 123.000).

Het Rijk verstrekt middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid over een periode van vier jaar (2019-2022).⁹⁴ Gemeenten ontvangen de middelen per jaarschijf en verantwoorden zich aan het eind van de periode over de besteding. Gemeenten kunnen tussen de jaarschijven schuiven met middelen.⁹⁵ In april 2018 heeft het ministerie van OCW de nieuwe verdeling van de middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid bekend gemaakt.⁹⁶ Het budget voor de gemeente Hengelo is in stappen verhoogd van € 1.062.000 in 2019 naar € 2.301.000 in 2021. Met de vaststelling van het 'Interventieprogramma sociaal domein' (juli 2018) heeft de raad ingestemd met de maatregel 'Inzet van nieuwe middelen onderwijsachterstandenbeleid' (maatregel 5.1.2.). Deze maatregel is als volgt toegelicht: *"Wij zijn van mening dat het onderwijsachterstandenbeleid goed staat, maar de aanpassing van de taken die meekomen vraagt nog wel een belangrijk deel van de middelen. Wij kiezen er voor om dit vertraagd en zo sober mogelijk in te voeren, waardoor wij de nieuwe middelen niet volledig hiervoor hoeven in te zetten. Dan kunnen wij van de nieuwe middelen structureel een bedrag inboeken van €400.000,- in 2019 en 2020, oplopend naar € 500.000,- vanaf 2021. Wij gaan actief monitoren welke*

⁹⁴ Jaarstukken 2020, p. 73.

⁹⁵ Gesprek 24-11-21.

⁹⁶ Gemeente Hengelo, *Interventieprogramma Sociaal Domein*, 6 juli 2018, zaaknummer 2249841, p. 17.

effecten dit heeft. Mogelijk kiezen we er op langere termijn voor om de middelen alsnog voor onderwijsachterstandenbeleid in te zetten.”⁹⁷ De her-allocatie van de onderwijsachterstandsmiddelen is in 2019 gerealiseerd.⁹⁸

Vanaf 2018 gelden dezelfde kwaliteitseisen voor peuterspeelzaalwerk en kinderopvang en gelden er hogere kwaliteitseisen.⁹⁹ Daarop vooruitlopend is de gemeente Hengelo al middelen gaan investeren in extra kwaliteitsontwikkeling.¹⁰⁰ Alle voorscholen voldoen in 2019 al aan hoge kwaliteitseisen.¹⁰¹ De zinsnede “de aanpassing van taken die meekomen” in het voorgaande citaat gaat over de wettelijke plicht om per 1 augustus doelgroeppeuters een aanbod te doen van 16 uur vve per week en vanaf 1 januari 2022 meer uren inzet van pedagogisch medewerkers in te zetten. Het Rijk heeft hiervoor extra middelen beschikbaar gesteld die zijn toegevoegd aan de specifieke uitkering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB-middelen). Om de urenuitbreiding te realiseren is een aanpassing van de subsidieregeling en een andere indeling van dagdelen nodig. Mede om segregatie te voorkomen, is van belang dat de dagdelen voor alle peuters gelijk zijn. Daarom heeft de gemeente besloten om per 1 januari 2020 het aantal uren voorschool uit te breiden naar 8 uur per week voor alle peuters en 8 uur extra voor doelgroeppeuters, vooruitlopend op de wettelijke verplichting.¹⁰² De gemeente heeft in 2020 het aantal uren voorschool per week voor alle peuters uitgebreid naar 8 uur per week en naar 16 uur voor peuters met een risico op (taal)achterstand.¹⁰³ Met ingang van november, later dan beoogd, werken alle locaties met 16 uur vve. Het implementatieproces heeft enige vertraging opgelopen als gevolg van de Coronacrisis.¹⁰⁴

In een recente brief van de Inspectie van het Onderwijs naar aanleiding van de jaarlijkse vragenlijst vve¹⁰⁵ wordt de gemeente gevraagd na te gaan of er een risico is op het gebied van het aanbod van voorschoolse kindplaatsen.¹⁰⁶ Bij navraag is door gesprekspartners aangegeven dat het risico zich in de praktijk niet voordoet. De gemeente Hengelo heeft al geruime tijd 200 vve-plekken¹⁰⁷ en de bezettingsgraad komt daar niet overheen, zoals ook uit de bezettingslijsten van Spring Peuterspeelscholen over 2020 blijkt.¹⁰⁸ Als het aanbod van voorschoolse peuterplaatsen in de komende periode niet toereikend zou blijken te zijn, dan zijn er financieel mogelijkheden voor uitbreiding van het aanbod.

⁹⁷ Gemeente Hengelo, *Interventieprogramma Sociaal Domein*, 6 juli 2018, zaaknummer 2249841, p. 17.

⁹⁸ Jaarstukken 2019, p. 58.

⁹⁹ Oplegnotitie Toekomstscenario Voorschool, p. 1.

¹⁰⁰ Gesprek 29-10-21.

¹⁰¹ Inspectie van het onderwijs, conceptrapport pilot “herijken toezicht voor- en voerschoolse educatie (vve) en kinderopvang”, 2019.

¹⁰² Raadsbrief Uitbreiding uren voorschool Hengelo, zaaknummer 2381339, 11 juni 2019.

¹⁰³ Jaarstukken 2020, p. 71.

¹⁰⁴ Stichting Spring! Peuterspeelscholen, Evaluatie voorschoolse activiteiten Spring! 2020, 17 juni 2021.

¹⁰⁵ Brief van Inspectie van het Onderwijs aan college van B & W van Hengelo, Uitkomst analyse vragenlijst vve 2021 over 2020, 1 oktober 2021.

¹⁰⁶ We refereren hier aan de passage: “De meeste onderwerpen waarover de inspectie in 2020 vragen heeft gesteld lijken op orde. De analyse laat wel mogelijke risico’s zien op het gebied van het aanbod van voorschoolse kindplaatsen. Op grond van de gegeven antwoorden ziet het er naar uit dat dit in uw gemeente niet op orde is. Wij vragen u na te gaan of dit inderdaad zo is en zo ja, het aanbod van voorschoolse kindplaatsen in overeenstemming te brengen met de geldende wet- en regelgeving.”

¹⁰⁷ Dit blijkt ook uit de Jaarstukken 2020, p. 67; Jaarstukken 2019, p. 54; Jaarstukken 2018, p. 36; Jaarstukken 2017 p. 25.

¹⁰⁸ Stichting Spring! Peuterspeelscholen, Jaarrekening 2020, p. 4.

Met het vaststellen van de 2e beleidsrapportage 2020 (november 2020) heeft de raad ingestemd met de aanwending van niet bestede middelen onderwijsbeleid¹⁰⁹ voor maatregel 5.2.7 'Versoerd preventief jeugdbeleid'. Het gaat om een bedrag van € 107.000. Deze maatregel is in het Interventieprogramma als volgt geformuleerd: *"(...) Wij gaan uit van een taakstelling van € 350.000 per 1 januari 2019. Het gaat hierbij om onder andere de impulsmiddelen 'Opgroeien en Ontwikkelen', vrijwillig jeugdwerk, informatie- en advies, regeling 'Preventie opgroei problemen' en overige preventieve subsidies. Een deel van deze middelen zouden ook worden ingezet ten behoeve van de kinder- en jeugdraad en de kinderborgemeester. Met de diverse partijen die hierbij betrokken zijn, zoals scouting, Halt, Humanitas, JGZ, Tactus en Mediant, moeten wij het gesprek gaan voeren hoe wij de taakstelling invulling gaan geven."*¹¹⁰

In de Jaarstukken 2020 (juli 2021) wordt voor het Onderwijsbeleid een onderbenutting van € 81.000 gerapporteerd. Uit de financiële toelichting blijkt dat de afwijking het gevolg van een incidenteel voordeel van € 84.000 door het laten vrijvallen van een niet meer noodzakelijk gebleken verplichting uit 2015.¹¹¹ Het verschil van € 3.000 is te herleiden naar meerdere kleine verschillen.¹¹²

Verder wordt in de Jaarstukken 2020 op het subtaakveld Achterstandenbeleid een onderbenutting van het budget van € 123.000 gerapporteerd. In de financiële toelichting is daarover de volgende passage opgenomen: *"De totale uitgaven aan het onderwijsachterstandenbeleid bedragen in 2020 € 1.541.000.¹¹³ De totale inkomsten bedragen € 2.344.000.¹¹⁴ In 2020 heeft de gemeente € 803.000 van de beschikbare middelen niet besteed. De resterende middelen van 2020 zijn samen met de resterende middelen van 2019 (€ 616.000), voor een totaal van € 1.419.000 opgenomen als vooruitontvangen subsidie en beschikbaar gesteld in 2021. Deze middelen zijn voor vier jaar en wij kunnen ze ook in die vier jaar besteden. Wij hebben vooralsnog voorzichtig ingestoken bij het besteden van deze middelen en geen extra interventies ingezet buiten de al bestaande interventies. Dit ook met het oog op de taakstelling zoals afgesproken in het Interventieprogramma Sociaal Domein. (...)* Het voordeel op dit taakveld is met name ontstaan door het niet besteden van onze eigen middelen."¹¹⁵

In de interviews is naar voren gekomen, dat in 2021 bepaalde bezuinigingsafspraken niet meer nodig zijn. Daardoor is er vanuit de doorgeschoven rijksmiddelen meer geld beschikbaar, dan met beleidsplannen is ingevuld.¹¹⁶ Wel is vanuit de voorschool en het basisonderwijs recent een subsidieaanvraag gedaan voor herijking van het onderwijsachterstandenbeleid voor de besteding van rijksmiddelen in de voorschool en het basisonderwijs.¹¹⁷

Vanuit de Financiële afdeling wordt aan beleidsmedewerkers een signaal gegeven van een mogelijke overschrijding of onderbenutting van het begrote budget. In 2020 en 2021 heeft dit zich voorgedaan

¹⁰⁹ Het betreffen eigen middelen van de gemeente Hengelo.

¹¹⁰ Gemeente Hengelo, *Interventieprogramma Sociaal Domein*, 6 juli 2018, zaaknummer 2249841, p. 18.

¹¹¹ Uit de gegevens die vanuit de financiële afdeling op verzoek van de rekenkamer zijn aangereikt, blijkt dat het gaat om vrijval van een verplichting voor IKC-vorming.

¹¹² Jaarstukken 2020, p.73.

¹¹³ Het betreffen hier de totale lasten voor het onderwijsbeleid en het achterstandenbeleid samen.

¹¹⁴ Het bedrag van € 2.344.000 is opgenomen in het financieel overzicht voor het programma Onderwijs (Beleidsbegroting 2020-2023, p. 50). In de Jaarstukken 2020 (p. 73) staat in de gewijzigde begroting € 2.244 vermeld.

¹¹⁵ Jaarstukken 2020, p. 73.

¹¹⁶ Gesprek 13-12-21.

¹¹⁷ Gesprek 20-10-21.

bij de besteding van de middelen voor het onderwijsachterstanden beleid. Ook wordt geïnventariseerd of er sprake is van een juiste verdeling van rijksmiddelen en eigen middelen¹¹⁸ Verder hebben een financieel adviseur en beleidsmedewerker samen gekeken naar een juiste financiële verantwoording van uitgaven op het raakvlak van onderwijs en jeugd.¹¹⁹

Financiële effecten van de Coronacrisis

De Coronacrisis heeft ook voor taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken financiële consequenties gehad. De Coronarapportage 2020 geeft daarvan een overzicht.¹²⁰ De financiële consequenties doen zich voor bij de subtaakvelden 'Onderwijsbeleid/ Achterstandbeleid' en 'Leerlingenvervoer'. Ouders van kinderen die gebruik maken van een voorschoolse voorziening zijn gecompenseerd voor het doorbetalen van de eigen bijdrage in de periode van sluiting. Het gaat om een bedrag van in totaal € 39.000. Door minder ritten leerlingenvervoer is € 119.000 aan leerlingenvervoer uitgegeven. Vervoerders ontvingen een compensatie van € 95.000.

¹¹⁸ Organisaties in het onderwijsveld ontvangen subsidies voor taken die deels wel en deels niet behoren tot het onderwijsachterstandenbeleid. En die daarom deels uit rijksmiddelen en deels uit eigen middelen moeten worden gefinancierd.

¹¹⁹ Gesprek 29-10-12.

¹²⁰ Coronarapportage 2020, zaaknummer 3129224, 29 september 2020, p. 19-20.

6 Gemeentelijke inzet op een doeltreffende en doelmatige middelenbesteding

Dit hoofdstuk gaat in op de vraag of en hoe de gemeente Hengelo er voor zorgt dat middelen doeltreffend en doelmatig worden besteed. Om middelen doeltreffend te besteden is het nodig dat de gemeente vanuit onderbouwd inzicht handelt (deelvraag 4). In het eerste deel van dit hoofdstuk brengen we in beeld of en hoe de gemeente inzicht vergaart. Verder is het nodig om te beoordelen welke beleidsresultaten met ingezette middelen zijn gerealiseerd (deelvraag 5). Het tweede deel van dit hoofdstuk beschrijft of en op welke manieren de gemeente zich daarover een oordeel vormt.

Deelvraag 4 In hoeverre stoelen de uitgaven op onderbouwd inzicht in de bijdrage van beleidsinstrumenten waaraan het geld wordt besteed aan beoogde beleidsdoelen?

Voor de raad is belangrijk dat de gemeente middelen vanuit onderbouwd inzicht besteedt. Ambtelijk medewerkers stellen zich op de hoogte van landelijke trends en ontwikkelingen, vooral via brancheorganisaties. Door pilots wordt inzicht verkregen in nieuwe of alternatieve manieren van dienstverlening en samenwerking. Bij veranderingen in het wettelijk kader of landelijk beleid laat de gemeente zich extern adviseren.

Subtaakveld	Inzicht op basis van:
<i>Voorschool en OAB/ vve</i>	- Extern onderzoek en advies Toekomstscenario voorschool (2016) - Deelname aan pilot van Inspectie van het Onderwijs (2018) - Werkgroep vve monitor - Proef met kwaliteitsscan vanuit Expertisecentrum Jonge Kind
<i>Leerlingenvervoer</i>	- Advies over combineren van maatwerkvervoer (2015) - Pilot zelfstandig leren reizen (2019); voorbeelden/informatie vanuit VNG
<i>Leerplicht/ RMC</i>	- Methodische Aanpak Schoolverzuim van Ingrado/ richtlijnen voor de uitvoering van reguliere RMC-taken - Pilot Perspectiefjaar (2018-2021)
<i>Volwasseneneducatie</i>	- Bespreking inkoopplanning van ROC - Pilot praktijkleren

TOELICHTING

6.1 Handelen vanuit inzicht in bijdrage van uitgaven aan doelen

Voorscholen en achterstandenbeleid/ voor- en vroegschoolse educatie

De belangrijkste uitgaven binnen de subtaakvelden Onderwijsbeleid en Achterstandenbeleid betreffen de financiering van voorscholen, het Expertisecentrum Jonge Kind, schakelklassen en onderwijs voor nieuwkomers. Voor de uitvoering van taken is in 2017 een nieuwe structuur ingericht volgens het Toekomstscenario Voorschool Hengelo. Dit scenario is ontwikkeld door de stuurgroep IKC op basis van onderzoek en advies van een extern bureau (Sardes). In 2018 heeft de gemeente zich aangemeld voor een pilot van de Inspectie van het Onderwijs. Dit heeft de gemeente inzicht gegeven in de (effecten van de nieuwe structuur op de) kwaliteit van de kinderopvang en voor- en vroegschoolse educatie.

In de Programmaraad Opgroeien en Ontwikkelen zijn afspraken gemaakt voor speerpunten in een schooljaar en wie daaraan in welke vorm een bijdrage levert.¹²¹ Op basis daarvan wordt de inzet van middelen bepaald.¹²² Recent heeft het onderwijs een subsidieaanvraag gedaan voor herijking van het

¹²¹ Zie bijlage 2 voor een weergave van speerpunten waarvoor een gemeentelijke bijdrage is afgesproken.

¹²² Gesprek 24-11-21.

onderwijsachterstandenbeleid. Daaruit is een plan voor de besteding van middelen voor kinderen in de voorschool- en basisschoolleeftijd voortgekomen.¹²³

Voorscholen en voorschoolse educatie

Landelijk is bepaald dat voorschoolse educatie van 10 naar 16 uur moet worden uitgebreid voor doelgroeppeuters om de kansengelijkheid te vergroten. De gemeente Hengelo heeft aanpalend besloten tot een uitbreiding van de reguliere opvang van 5 naar 8 uur om segregatie te voorkomen.¹²⁴ De gemeente heeft twee locaties van de voorschool de mogelijkheid geboden om in het najaar van 2019 alvast proef te draaien met een aanbod van 8 uur voor alle peuters en 8 uur extra voor doelgroeppeuters per week.¹²⁵ Op deze wijze is onderzocht wat voor de peuters een goede dag- en weekindeling is en is gekeken wat de uitbreiding in ruimtelijk opzicht vraagt. De opgedane ervaringen zijn benut voor de verdere invoering van de urenuitbreiding binnen alle locaties.¹²⁶

Resultaten vroegschoolse educatie

De gemeente en het basisonderwijs maken, zoals wettelijk verplicht, afspraken over resultaten van vroegschoolse educatie. Door landelijk beleid is het niet meer mogelijk om de ontwikkeling op kindniveau te volgen via Cito-toetsen. De werkgroep vve monitor werkt aan de monitoring van de overall kwaliteit van een Integraal Kind Centrum (IKC) op basis van kindvolgsystemen. Een kwaliteitsmedewerker van het Expertisecentrum Jonge Kind (EJK) verricht daartoe periodiek kwaliteitsscans van IKC's volgens een nog op te zetten roulatiesysteem. In 2020 heeft als proef een kwaliteitsscan plaatsgevonden bij een aantal IKC's.¹²⁷

Leerlingenvervoer

De middelen binnen dit subtaakveld worden bijna geheel besteed aan de bekostiging van leerlingenvervoer. Een extern bureau (HHM) heeft in regionaal verband geadviseerd over het combineren van drie vervoersstromen (regiotaxi, leerlingenvervoer, vervoer naar dagbesteding). De globale berekening van mogelijke besparingen berust op aannames die in de praktijk niet volledig zo uitpakken.¹²⁸

Naar aanleiding van de regionale Visie op vervoer (2015) is er aandacht gekomen voor het zelfstandig laten reizen van leerlingen. Geïnspireerd door voorbeelden vanuit de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) zijn in 2017 bijeenkomsten met scholen en ouders georganiseerd. Medio 2018 een pilot gestart, waarin leerlingen onder begeleiding zelfstandig leren reizen. Dat vraagt om een ander-soortige beschikking op een aanvraag voor leerlingenvervoer, zodat ouders kunnen terugvallen op aangepast vervoer als het zelfstandig leren reizen niet lukt. De pilot heeft geresulteerd in een werkwijze waarbij de uitvoering leerlingenvervoer ieder jaar actief scholen en ouders benadert om te achterhalen welke leerlingen zelfstandig kunnen leren reizen. Dit is in de recent vastgestelde Verordening leerlingenvervoer gemeente Hengelo 2021 opgenomen onder 'vervoersplan'.

Leerplicht/ RMC

In het subtaakveld Leerplicht/ RMC bestaan de uitgaven voornamelijk uit salariskosten voor ambtelijk medewerkers met beleidsmatige of uitvoerende taken op dit gebied. In het regionale RMC-overleg

¹²³ Gesprek 20-10-21.

¹²⁴ Inspectie van het onderwijs, conceptrapport pilot "herijken toezicht voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang", 2019, p. 31.

¹²⁵ Raadsbrief Uitbreiding uren voorschool Hengelo, zaaknummer 2381339, 11 juni 2019.

¹²⁶ Nadere toelichting in gesprek 20-12-21.

¹²⁷ Gesprek 29-10-21.

¹²⁸ Gesprek 06-12-21.

worden bij de bespreking van de begroting de speerpunten en middeleninzet voor het komende jaar bepaald.¹²⁹

De leerplichtambtenaren werken volgens de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) van de brancheorganisatie voor leerplicht/ RMC (Ingrado). Op basis van de MAS beargumenteren de leerplichtambtenaren welke maatregelen zij bij bepaalde problematiek inzetten.¹³⁰ Bij de uitvoering van reguliere RMC-taken hanteren de RMC-medewerkers de daarvoor geldende richtlijnen. Zij bepalen samen met een jongere wat er nodig is om op school te blijven of weer naar school of aan het werk kan gaan. Dat is maatwerk en verschilt van geval tot geval.¹³¹

Met de Twentse ambitie om de aanpak voor voortijdig schoolverlaten ook te richten op kwetsbare jongeren tussen de 23 en 27 jaar lopen de Twentse gemeenten voorop in landelijke ontwikkelingen.¹³² De gemeente Hengelo is voor deze groep jongeren in 2018 de pilot met een 'Perspectiefjaar'. De pilot loopt door tot 1 januari 2022. Op verzoek van de wethouder is een plan van aanpak gemaakt om in de reguliere werkwijze een vervolg te kunnen geven aan de ontwikkelde aanpak.¹³³

Volwasseneneducatie

De rijksmiddelen voor volwasseneneducatie worden ingezet voor het inkopen van trajecten. Na afronding van de pilot praktijkleren in 2020 zijn de praktijkmodules 'Techniek' en 'Dienstverlening en Zorg' in de inkoopplanning opgenomen. Het ROC maakt een inkoopplanning die met de regio wordt besproken. De subregio's kunnen input leveren voor de inkoopplanning. De ROC stelt de inkoopplanning op vanwege de daar aanwezige kennis over welke deelnemers op welke manier doorstromen. De Twentse gemeenten maken soms op onderdelen andere keuzes dan het ROC voorstelt. Zo heeft de gemeente Hengelo de voorkeur gegeven aan trajecten voor taal en basisvaardigheden boven Scoren met gezondheid. Een andere lokale keuze is voor Taal in de wijk dat zich richt op het informeel oefenen met taal en ook bijdraagt aan sociale ontmoeting. Er is op dit moment een pilot voor een 'startklas' voor laaggeletterden in voorbereiding.¹³⁴

Deelvraag 5 Is door intern/extern onderzoek of op andere wijze in beeld gebracht tot welke beleidsresultaten (prestaties en effecten) de uitgaven leiden? Zo ja, welke lessen zijn hieruit getrokken?

Beleidsdoelen liggen vast in landelijk, regionaal en lokaal beleid. Er is een Lokale Educatieve Agenda 2019-2023 en een regionaal plan voor voortijdig schoolverlaten, De Twentse Belofte. Verder is er een Twentse visie op vervoer. Voor de overige subtaken zijn doelen geformuleerd in wetgeving en landelijk beleid. Figuur 3 laat zien op welke manieren beleidsresultaten binnen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken tussentijds en achteraf worden beoordeeld. Er zijn periodieke gesprekken over de uitvoering, in de vorm van accountgespreken en werkoverleggen/casuïstiekbesprekingen. Jaarlijks wordt in verantwoordingsdocumenten verslag gedaan van prestaties en beleidsresultaten. Het overkoepelende beeld wordt besproken in lokale/regionale overleggen om te kunnen bijsturen en de speerpunten voor het komende jaar te bepalen. Het beoordelen van de kwaliteit van

¹²⁹ Zie bijlage 2 voor een weergave van speerpunten waarvoor een gemeentelijke bijdrage is afgesproken.

¹³⁰ Gesprek 06-12-21.

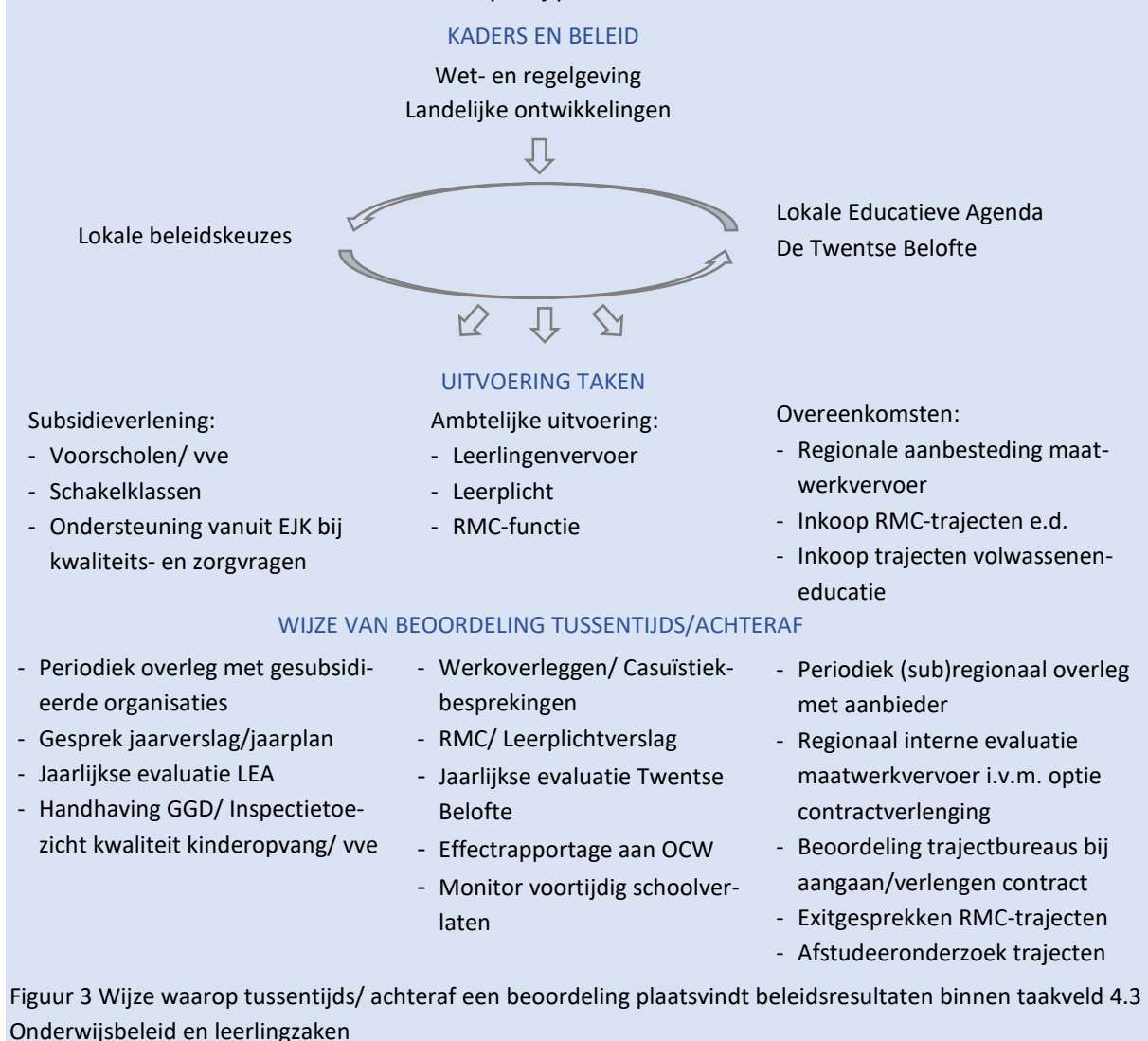
¹³¹ Gesprek 26-11-21.

¹³² In het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) over jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt uit 2019 en de kabinetsreactie staat de wens om de leeftijdsgrens op te trekken van 23 naar 27 jaar. En jongeren tussen de 16 en 27 jaar voor een langere periode een coach te geven als dat nodig is.

¹³³ Gesprek 26-11-21.

¹³⁴ Gesprek 10-12-21.

de uitvoering gebeurt binnen het onderwijsachterstandenbeleid periodiek (GGD/Inspectie van het onderwijs). Bij de inkoop van diensten (RMC-trajecten, leerlingenvervoer, volwasseneneducatie) is de evaluatie gekoppeld aan de beslissing over verlenging van het (raam)contract. Incidenteel vindt een evaluatieonderzoek door een externe partij plaats.

TOELICHTING

6.2 Beoordeling welke beleidsresultaten met ingezette middelen zijn gerealiseerd

Beleidsdoelen liggen vast in landelijk, regionaal en lokaal beleid. Er is een regionaal plan voor voortijdig schoolverlaten, De Twentse Belofte. Verder is er een Twentse visie op vervoer. Voor de overige sub-taken zijn doelen geformuleerd in wetgeving en landelijk beleid.

De Lokale Educatieve Agenda bevat afspraken over thema's die het onderwijsbeleid verbinden met jeugd-, arbeidsmarkt-, sport- of cultuurbeleid. De afspraken in de LEA vloeien voort uit beleid of geven een impuls aan het ontwikkelen of bijstellen van beleid.¹³⁵ Het beoordelen van de voortgang en beleidsresultaten is een continu proces. De deelnemers geven in de Programmaraad Opgroeien & Ontwikkelen aan of zaken de goede richting op gaan, nemen besluiten en sturen bij. De Programmaraad

¹³⁵ Gesprek 03-12-21.

komt drie keer per jaar bijeen en tussentijds zijn werkgroepen actief op de diverse onderwerpen.¹³⁶ Jaarlijks worden vanuit beleidsresultaten en actuele ontwikkelingen de speerpunten voor het komende schooljaar bepaald.¹³⁷

In de Twentse Belofte werken onderwijs, zorg en werk samen om het schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten terug te brengen. De Twentse Belofte bevat streefnormen bij landelijke doelstellingen en formuleert eigen ambities. Op elke belofte en elk project zit een kartrekker, een opdrachtgever en een aantal opdrachtnemers. De opdrachtgever geeft tussentijds een terugkoppeling over de voortgang.¹³⁸ Jaarlijks wordt geëvalueerd wat wel en niet goed tot uitvoering is gekomen en wat er is bereikt.¹³⁹ De voortgang van de Twentse Belofte wordt onder meer besproken in de lokale OOGO's¹⁴⁰, waarvan de Programmaraad Opgroeien en Ontwikkelen er één is.¹⁴¹

Onderwijsbeleid/ Achterstandenbeleid

De afspraken in de LEA krijgen een uitwerking in jaarplannen van de gesubsidieerde instellingen.¹⁴² Voor de bekostiging van de uitvoering ontvangen zij een subsidie van de gemeente.¹⁴³ Na toetsing van aanvraag aan beleidsdoelen en subsidieregels¹⁴⁴ volgt een subsidiebeschikking. Daarin liggen de voorwaarden, de verplichtingen en de betalingswijze vast.¹⁴⁵ Denk bijvoorbeeld aan het aanleveren van kwartaalrapportages.¹⁴⁶ Verder worden prestatie- en/of resultaatafspraken vastgelegd.¹⁴⁷ Instellingen kunnen tegen de subsidiebeschikking bezwaar maken, maar dat heeft zich in 2020 niet voorgedaan.¹⁴⁸ De gesubsidieerde organisaties leggen in een verantwoordingsdocument verantwoording af. Inhoudelijk over wat wel en wat niet is gedaan en gerealiseerd en financieel over de besteding van de middelen.¹⁴⁹ Er wordt een definitieve beschikking opgesteld na inhoudelijke beoordeling door de verantwoordelijke beleidsmedewerker en een financieel advies vanuit de financiële afdeling. In 2020 is het voorgekomen dat vanwege achterblijvende prestaties een deel van de subsidie is teruggevorderd.¹⁵⁰ Er vindt naar aanleiding van de jaarverantwoording een gesprek tussen de beleidsmedewerker en de instelling plaats over knelpunten en afspraken voor het komende jaar.¹⁵¹ Instellingen nemen daarop in de verantwoordingsdocumenten soms al een voorschot. Bijvoorbeeld in de vorm van een wens voor

¹³⁶ Lokale Educatieve Agenda 2019-2023, p. 5.

¹³⁷ Gesprek 24-11-21.

¹³⁸ Gesprek 26-11-21.

¹³⁹ Gesprek 26-11-21.

¹⁴⁰ De Twentse Belofte 2020-2024, p. 22.

¹⁴¹ Lokale Educatieve Agenda 2019-2023, p. 5.

¹⁴² Gesprek 24-12-21.

¹⁴³ Jaarstukken 2020.

¹⁴⁴ De kaders voor subsidieverlening liggen vast in de Algemene Subsidie Verordening (ASV). En in het geval van voorschoolse voorzieningen ook in een Uitvoeringsregeling- en Kwaliteitskader Voorschool Hengelo.

¹⁴⁵ Begroting 2020-2023, p. 174.

¹⁴⁶ Artikel 13 Uitvoeringsregeling Voorschool Hengelo 2020.

¹⁴⁷ Gesprek 24-11-21.

¹⁴⁸ Gesprek 24-11-21.

¹⁴⁹ Gesprek 24-11-21. Dit blijkt ook uit de analyse van de verantwoordingsdocumenten:

- Spring! peuterspeelscholen, Jaarrekening en verantwoording 2020;
- PMT, EJK Jonge Kind. Document t.b.v. verantwoording subsidieaanvraag 2020;
- Schakelklassen Hengelo, De schakelklas: zo bijzonder ...en toch zo gewoon! Jaarverslag 2019-2020 Jaarplan 2020-2021.

¹⁵⁰ Gesprek 13-21-21.

¹⁵¹ Gesprek 24-11-21.

doorontwikkeling¹⁵² of het opnemen van niet behaalde doelstellingen in het actieplan voor het komende jaar.¹⁵³

RMC/ leerplicht

Leerplicht- en RMC-taken zijn aan gemeenten individueel gegeven. De gemeente Hengelo voert de leerplichttaken ook voor de gemeente Borne uit. Omdat het Rijk hecht aan regionale samenwerking bij de uitvoering van de RMC-taken zijn RMC-regio's aangewezen, waaronder de RMC-regio Twente. In de subregio Hengelo voert de gemeente Hengelo RMC-taken uit voor de gemeenten Borne en Hof van Twente. Elke subregio levert jaarlijks via de contactgemeente van de RMC-regio Twente een effectrapportage aan het ministerie van OCW.¹⁵⁴ Regionaal is een de monitor voortijdig schoolverlaten in opbouw om kwetsbare jongeren tot 27 jaar te registreren en volgen.¹⁵⁵

Leerplichtambtenaren en RMC-medewerkers van de gemeente Hengelo leggen jaarlijks in een RMC/ leerplichtverslag verantwoording af over hun werkzaamheden en hoe het staat met het schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten in de subregio Hengelo.¹⁵⁶ Het RMC/ leerplichtverslag wordt intern besproken en aan de gemeente Borne en Hof van Twente gestuurd. Door het jaar heen komt de uitvoering aan de orde in casuïstiekbesprekingen¹⁵⁷ en werkoverleggen.¹⁵⁸ Wanneer de dienstverlening aan een jongere eindigt, houden RMC-medewerkers een exitgesprek.¹⁵⁹ Voor kwetsbare jongeren in de leeftijdsgroep van 23 tot 27 jaar is er de Pilot Perspectiefjaar. Drie medewerkers bieden deze jongeren life coaching. Het is combinatiefunctie, ze zijn ook klantmanager vanuit de Participatiewet.¹⁶⁰ De medewerkers hebben de pilot in twee tussentijdse evaluaties beoordeeld.¹⁶¹

Om het schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten terug te dringen, wordt een gevarieerd palet van hulp-, zorg- en dienstverlening ingezet. Leerplichtambtenaren monitoren de aandacht voor schooldeelname in multidisciplinaire overleggen (mdo's). RMC-medewerkers bewaken de doorstroom binnen trajecten die zij inzetten. De beoordeling van de trajecten doet de afdeling die ook trajecten vanuit de Participatiewet inkoopt.¹⁶² RMC-medewerkers delen minder goede ervaringen, zodat dit in de beslissing over de verlenging aanbestedingen kan worden meegewogen.¹⁶³ In 2020 is vanuit Saxion een afstudeeronderzoek gedaan naar de tevredenheid van RMC-jongeren over de trajecten binnen het RMC en mogelijke verbeterpunten. De uitkomsten zijn met de RMC-medewerkers besproken, maar er waren weinig aanbevelingen waarmee de afdeling aan de slag kon.¹⁶⁴ Jongeren kunnen ook hun stem laten horen via de cliëntenraad, maar zijn in de praktijk ondervertegenwoordigd.¹⁶⁵

¹⁵² PMT, EJK Jonge Kind. Document t.b.v. verantwoording subsidieaanvraag 2020, p. 3-5.

¹⁵³ Schakelklassen Hengelo, De schakelklas: zo bijzonder ...en toch zo gewoon! Jaarverslag 2019-2020 Jaarplan 2020-2021, p. 10 e.v.

¹⁵⁴ Gesprek 26-11-21.

¹⁵⁵ *De Twentse Belofte 2020-2024*, 2020, p. 38.

¹⁵⁶ Gesprek 06-12-21; RMC/ leerplichtverslag 2019-2020, p. 3.

¹⁵⁷ Gesprek 06-12-21.

¹⁵⁸ Gesprek 26-11-21.

¹⁵⁹ Gesprek 26-11-21.

¹⁶⁰ Gesprek 26-11-21.

¹⁶¹ Gesprek 26-11-21.

¹⁶² Gesprek 26-11-21.

¹⁶³ Gesprek 26-11-21.

¹⁶⁴ Gesprek 26-11-21.

¹⁶⁵ Gesprek 26-11-21.

Leerlingenvervoer

In 2015 is de regionale Visie op vervoer vastgesteld. Ten minste twee keer per jaar worden in een regionaal overleg actualiteiten besproken en casussen uitgewisseld.

In 2017 is het maatwerkvervoer¹⁶⁶ regionaal aanbesteed voor drie jaar met de mogelijkheid om daarna de overeenkomst drie keer met 1 jaar te verlengen.¹⁶⁷ In 2019 is vanuit de regio geëvalueerd of het maatwerkvervoer voldoet en aansluit op de regionale vervoersvisie. De uitkomsten zijn in een bijeenkomst van de bestuurscommissie OZJT/ BO Samen 14 besproken.¹⁶⁸ Uit de regionale 'Evaluatie Samen op weg', een intern document, blijkt dat het leerlingenvervoer naar de waarneming van contractmanagers goed verloopt.¹⁶⁹ Op basis van de evaluatie is de overeenkomst met de vervoerder per augustus 2020 met minimaal één jaar verlengd.¹⁷⁰

Brookhuis verzorgt het maatwerkvervoer in Hengelo, Enschede, Haaksbergen en Losser. Vanuit Hengelo neemt de contractmanager leerlingenvervoer deel aan het minimaal vierwekelijks werkoverleg over actuele zaken. Bij eventuele klachten kunnen mensen bellen met de klachtenlijn van de vervoerder.¹⁷¹ Bij ontevreden over de klachtafhandeling, kan iemand terecht bij het zorgloket van de Gemeente. De contractmanager bespreekt de klacht dan met de vervoerder. Er zijn weinig klachten, mede doordat bij de aanbesteding specifieke eisen aan leerlingenvervoer zijn gesteld.¹⁷²

Volwassenenonderwijs

De contactgemeente (Enschede) ontvangt rijksmiddelen voor de uitvoering van de WEB. Met het ROC van Twente is een Educatieve Raamovereenkomst voor de periode 2015-2017 gesloten, waarin vastligt dat de 14 gemeenten het volledige budget inkopen bij het ROC.¹⁷³ De educatiemiddelen zijn in overeenstemming met deze raamovereenkomst ingezet. Het ROC legt in een jaarverslag verantwoording af over aantallen deelnemers, kosten en resultaten. De WEB wordt elk jaar geëvalueerd in het regionale en subregionale overleg en in het portefeuillehoudersoverleg Arbeidsmarkt (PHA). Er is in het algemeen tevredenheid over de uitvoering van WEB-trajecten door het ROC. In 2017 is vanwege de tevredenheid, maar ook uit praktische overwegingen, een uitsluitend recht gevestigd voor zolang de WEB-regeling bestaat.¹⁷⁴ Hiermee is de rol van het ROC als enige uitvoerder voor WEB-trajecten herbevestigd, waardoor de WEB-middelen niet aanbesteed hoeven worden. De bestaande Educatieve Raamovereenkomst 2015 e.v. is tot en met 2024 verlengd.¹⁷⁵

¹⁶⁶ Het maatwerkvervoer bestaat uit: leerlingenvervoer, regiotaxi, dagbestedingsvervoer en jeugdwetvervoer.

¹⁶⁷ Aan deze aanbesteding deden 12 van de 14 Twentse gemeenten mee (Rijssen-Holten en Borne niet).

¹⁶⁸ College-/burgemeestersadvies Verlening van de overeenkomst voor het leveren van maatwerkvervoer, zaaknummer 2395922.

¹⁶⁹ Evaluatie Samen op weg, Twentse Visie op vervoer, 2019 (intern document).

¹⁷⁰ College-/burgemeestersadvies Verlening van de overeenkomst voor het leveren van maatwerkvervoer, zaaknummer 2395922; Infographic Evaluatie - Samen op weg, 2019.

¹⁷¹ Van de vervoerder wordt verwacht dat deze klachten zelf afhandelt en daarvoor een klachtenprocedure heeft ingericht. Dit is vastgelegd in van het Programma Van Eisen (PVE) Maatwerkvoorziening Vervoer Twentse gemeenten (zie 1.6.2 en 1.9.1).

¹⁷² Gesprek 06-12-21.

¹⁷³ Zie 2.1 van de Educatieve Raamovereenkomst 2015, 2016 en 2017, p. 5.

¹⁷⁴ Er was destijds sprake van een mogelijke uitkering van de WEB-middelen in het gemeentefonds vanaf 2020. Mede vanuit praktische overwegingen, een aanbesteding voor een korte periode kost veel tijd, is in 2017 een uitsluitend recht bij het ROC belegd voor de duur van de WEB-regeling. Het Rijk heeft nadien besloten om de WEB nog een periode tot en met 2024 te verlengen.

¹⁷⁵ Gesprek 10-12-21; nadere toelichting mail 21-12-21.

Jaarlijks wordt in onderling overleg tussen het ROC en de gemeenten een inkoopplanning opgesteld. Het ROC stelt een concept op, waarop gemeenten soms vanuit lokaal perspectief een aanpassing doen.¹⁷⁶ De 14 Twentse gemeenten en ROC van Twente hebben per kwartaal beleidsmatige afstemming over de uitvoering van de WEB. Daaraan gekoppeld vindt subregionaal overleg plaats over de uitvoering.¹⁷⁷

In de Educatieve raamovereenkomst is de volgende prestatie-indicator afgesproken: 70% van de deelnemers heeft een niveauverhoging behaald. Alle deelnemers op een Taal traject worden normaliter twee keer per jaar getoetst. Als gevolg van Corona heeft de toetsing in mei/juni 2020 niet kunnen plaatsvinden. Alle actieve deelnemers zijn in november/december 2020 wel getoetst. Deze scores voor 2020 liggen onder de prestatie-indicator norm van 70% en lager dan de scores in voorgaande jaren. De vermoedelijke oorzaak hiervan is Corona.¹⁷⁸ Onder reguliere omstandigheden zouden de scores aanleiding zijn voor een gesprek over de oorzaken en verbeteracties.¹⁷⁹

¹⁷⁶ Zo heeft Hengelo geopteerd voor het inkopen van trajecten Taal in de wijk in plaats van de voorgestelde trajecten Taal richting gezondheid.

¹⁷⁷ Gesprek 10-12-21; ROC van Twente, Toelichting inkoopplanning Educatie 2020, p. 2.

¹⁷⁸ ROC van Twente, Educatie in Twente, Jaarverslag Educatie 2020, p. 14.

¹⁷⁹ Gesprek 10-12-21.

7 Aandacht voor de besteding van middelen vanuit college en raad

Deelvraag 6 Op welke wijze monitort het college van B & W de inzet van beschikbare middelen met het oog op gestelde beleidsdoelen en stuurt hij, indien noodzakelijk, bij?

Het college van B & W heeft via de P & C-documenten zicht op begrote en gerealiseerde bedragen. De verantwoordelijke wethouders¹⁸⁰ zijn betrokken in de beleidsvoorbereiding en worden via portefeuillehoudersoverleggen op de hoogte gesteld van bijzondere ontwikkelingen in de beleidsuitvoering. Wanneer besluitvorming nodig is, liggen onderwerpen voor in het college.

De portefeuillehouder Onderwijs is voorzitter van de Programmaraad Opgroeien en Ontwikkelen. In de Programmaraad vindt bestuurlijk overleg plaats over de Lokale Educatieve Agenda. De Programmaraad functioneert ook als lokaal Op Overeenkomst Gericht Overleg (OOGO). In dat verband kunnen onderwerpen vanuit De Twentse Belofte voorliggen.

TOELICHTING

7.1 Monitoring en sturing vanuit het college

Het college heeft door het vaststellen van de beleidsbegroting zicht op de geraamde inzet van middelen.¹⁸¹ Daaraan ligt vastgesteld beleid ten grondslag. De verantwoordelijke wethouders zijn betrokken bij de ontwikkeling van nieuw beleid. Wanneer besluitvorming nodig is, liggen onderwerpen voor in het college. Bijvoorbeeld bij de uitbreiding van het aantal uren voorschool voor alle peuters naast de wettelijk verplichte urenuitbreiding van de voorschoolse educatie voor doelgroeppeuters. Maar ook het regionale beleidsplan De Twentse Belofte en de actualisering van de gemeentelijke verordening voor het leerlingenvervoer.¹⁸² De verantwoordelijke wethouders worden via de portefeuillehoudersoverleggen geïnformeerd over bijzondere ontwikkelingen.¹⁸³ Bijvoorbeeld over knelpunten in de uitvoering van uitbestede taken¹⁸⁴ of de uitkomsten van evaluaties en effectrapportages.¹⁸⁵

Vanuit zijn rol als voorzitter van de Programmaraad Opgroeien en Ontwikkelen is de wethouder Onderwijs betrokken bij bestuurlijke keuzes voor de Lokale Educatieve Agenda. De thema's waarvoor een gemeentelijke bijdrage is afgesproken, krijgen uitwerking via de beleidsbegroting. De middelen voor deze thema's worden begroot en verantwoord in programma 4 Onderwijs en op andere onderdelen in programma 6 Sociaal Domein of programma Sport, Cultuur & Recreatie.¹⁸⁶

Deelvraag 7 Op welke wijze wordt de raad over de (doeltreffendheid en doelmatigheid van) uitgaven geïnformeerd?

De raad wordt via de P & C-cyclus geïnformeerd over de begrote en gerealiseerde uitgaven op taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken. De raad wordt via raadsbrieven door het college geïnformeerd over beleid en ontwikkelingen die betrekking hebben op taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken. Op het moment dat belangrijke zaken spelen, heeft het taakveld de aandacht van de raad.

¹⁸⁰ De wethouder Onderwijs is verantwoordelijk voor taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken. Het subtaakveld 'leerplicht/ RMC' is nauw verweven met taken in de portefeuille van de wethouder Participatie en Werk & Inkomen. Een aantal thema's in de Lokale Educatieve Agenda vallen in de portefeuille van de wethouder Cultuur.

¹⁸¹ Gesprek 06-12-21.

¹⁸² Gesprek 03-12-21.

¹⁸³ Gesprek 24-12-21; gesprek 10-12-21.

¹⁸⁴ Gesprek 06-12-21.

¹⁸⁵ Gesprek 26-11-21.

¹⁸⁶ Gesprek 03-12-21.

7.2 Wijze waarop de raad is geïnformeerd en zich informeert

Informatievoorziening

De raad wordt via de P & C-cyclus geïnformeerd over de begrote en gerealiseerde uitgaven op taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken. Daarbij valt op dat de beleidsbegroting 2020-2023 en Jaarstukken 2020 niet spiegelbeeldig aan elkaar worden gepresenteerd.¹⁸⁷ Verder wordt niet zichtbaar gemaakt wat de gemeente aan eigen middelen inzet en welke andere (geoordeelde) rijksmiddelen er zijn. De raad heeft vrijwel uitsluitend mogelijkheden om te sturen op de eigen middelen.

De P & C-documenten bevatten de verplichte BBV-kengetallen.¹⁸⁸ Aanvullend zijn twee beleidsindicatoren opgenomen, die niet in streefwaarde variëren.¹⁸⁹ Daarmee zijn de indicatoren van beperkte waarde om te kunnen sturen. In de meest recente beleidsbegroting is dit veranderd. In het raadstraject 'P & C-cyclus als belangrijkste sturingsinstrument' zijn een beperkt aantal maatschappelijke doelen geformuleerd waarop de raad kan sturen. Twee daarvan hebben betrekking op het taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken:

- In 2024 hebben minder kinderen en jongeren in Hengelo een onderwijsachterstand;
- In 2024 behalen meer jongeren een startkwalificatie.¹⁹⁰

De streefwaarden zullen jaarlijks worden bepaald en in een meerjarenoverzicht gepresenteerd.¹⁹¹

De raad wordt volgens afspraak in de beleidsbegroting en jaarstukken door middel van een financiële paragraaf geïnformeerd over afwijkingen ten opzichte van de begroting > dan 50.000 of > dan 10% van het budget. In de beleidsbegroting 2020-2023 is de raad in de financiële toelichting op de meerjarenbegroting voor taakveld 4.3 geïnformeerd over een incidentele verlaging van het budget voor leerlingenvervoer. En over structurele uitgaven voor twee nieuwe beleidsinitiatieven: het Makerfestival (20-Nbe-5.20) en Leerplicht RMC (20-NB-4.1).

De raad heeft via de financiële toelichting in de Jaarstukken 2020 kennis kunnen nemen van de onderbenutting van middelen in de subtaakvelden Onderwijsbeleid en Achterstandenbeleid. Binnen het subtaakveld Onderwijsbeleid is een incidenteel voordeel ontstaan door het vrijvallen van een niet meer noodzakelijke verplichting uit 2015 voor IKC-vorming. De onderbenutting van middelen binnen het subtaakveld Achterstandenbeleid houdt verband met de keuze voor een vertraagde en sobere

¹⁸⁷ Artikel 6 lid 2 van de Financiële verordening gemeente Hengelo (2018) bepaalt dat de indeling van de Jaarstukken identiek is aan de indeling van de Beleidsbegroting. De indeling is in structuur identiek, maar wat in de begroting is opgenomen bij 'Wat blijven we doen' wordt in de jaarstukken verantwoord onder 'Wat hebben we daarvoor in 2020 anders gedaan'. Ook worden in de opsomming van relevante beleidsnota's verschillende jaartallen genoemd bij het Kwaliteitskader Hengelose voorschouwen en De Twentse Belofte. De Twentse Belofte (2016) biedt kaders voor het schooljaar 2019-2020 en De Twentse Belofte (2020) biedt kaders voor het schooljaar 2020-2021 (en verder).

¹⁸⁸ Artikel 25 van het BBV schrijft voor dat de verantwoording per programma inzicht biedt in de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd. Dit dient ten minste toegelicht te worden aan de hand van de bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren (Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 24 maart 2016, nr. 2016-0000177572, tot vaststelling van de beleidsindicatoren die door gemeenten in de programma's en programmaverantwoording worden opgenomen).

¹⁸⁹ De streefwaarden zijn afgeleid van het aantal plaatsen dat op basis van de tegemoetkoming van het Rijk voor de kinderopvang gerealiseerd kan worden (Gesprek 24-11-21).

¹⁹⁰ Beleidsbegroting 2022-2025, p. 64.

¹⁹¹ Concept Beleidsprogramma sociaal domein 2021-2025, oktober 2020, p. 13.

besteding van middelen die is afgesproken in verband met bezuinigingstaakstellingen vanuit het Interventieprogramma Sociaal Domein.

Ook via de beleidsrapportages is de raad over de afwijkingen ten opzichte van de begroting geïnformeerd. De raad is via de 1^e beleidsrapportage (juni 2020) op de hoogte gebracht van een aanzienlijke verhoging van de rijksbijdrage voor het onderwijsachterstandenbeleid.¹⁹² Daarbij is toegelicht dat deze alleen voor het onderwijsachterstandenbeleid mogen worden ingezet. In de 2^e beleidsrapportage (november 2020) heeft de raad er kennis van kunnen nemen dat deze rijksbijdrage voor het onderwijsachterstandenbeleid nog iets hoger is uitgevallen. Verder is de raad geïnformeerd over het inzetten van € 107.000 aan niet bestede middelen onderwijsbeleid voor interventiemaatregel 5.1.6 Versoerd preventief jeugdbeleid.¹⁹³ Dit betreffen eigen middelen van de gemeente.¹⁹⁴

De 1^e beleidsrapportage gaat ook in op de effecten van corona, waaronder de financiële consequenties van het wel voldoen van contracten leerlingenvervoer en het uitblijven van ouderbijdragen voor peuterspeelzaalwerk en vve.¹⁹⁵ De Coronarapportage 2020 (september 2020) biedt de raad zicht op de uitsplitsing van uitgaven voor leerlingenvervoer als gevolg van de coronamaatregelen.¹⁹⁶

Het college heeft de raad via een raadsbrief geïnformeerd over het RMC/ Leerplichtverslag 2019-2020. Het betreffende verslag is als bijlage ter kennisname aan de raad aangeboden.¹⁹⁷

Aandacht van de raad voor taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Wanneer zich in wetgeving of door landelijke ontwikkelingen veranderingen voordoen, leeft dit bij de raad. In 2020 deden zich weinig vernieuwingen voor op het taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken. Omdat ook de uitvoering van taken goed loopt, ligt de aandacht van de raad bij andere zaken. Op dit moment bijvoorbeeld bij de jeugdzorg.¹⁹⁸

¹⁹² Gemeente Hengelo, 1^e beleidsrapportage, juni 2020, p. 21, 23.

¹⁹³ Gemeente Hengelo, 2^e beleidsrapportage, 29 september 2020, p. 20.

¹⁹⁴ Gesprek 29-10-21.

¹⁹⁵ Gemeente Hengelo, 1^e beleidsrapportage, juni 2020, p. 22.

¹⁹⁶ Coronarapportage 2020, zaaknummer 3129224, 29 september 2020, p. 19-20.

¹⁹⁷ Raadsbrief Jaarverslag 2019-2020 leerplicht/ RMC, zaaknummer 3218647.

¹⁹⁸ Gesprek 24-11-21.

8 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

1. Bij de uitvoering van wettelijke taken binnen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken is er beperkt ruimte voor eigen beleidskeuzes en de aanwending van rijksmiddelen. Hengelo weet de aanwezige beperkte ruimte voor beleidskeuzes goed te benutten. Hierbij gaat zij verder dan wat strikt genomen vereist is vanuit de wet- en regelgeving en ontwikkelingen in het rijksbeleid.
2. De gemeente Hengelo maakt de beleidskeuzes in samenspraak met partners in het veld. Dit draagt bij aan de verwachte doeltreffende besteding van beschikbare middelen.
3. Er worden rapportages/evaluaties gevraagd van de uitvoerende partijen binnen de gemeentelijke organisatie en gesubsidieerde en gecontracteerde organisaties daarbuiten. Dit draagt bij aan het borgen van en het inzicht in een doeltreffende besteding van middelen. Het levert daarbij leerpunten voor de besteding van middelen in de komende jaren.
4. Er is een strikte scheiding tussen financiën en de beleidsuitvoering. Dit is een waarborg voor een rechtmatige en doelmatige inzet van middelen.
5. Er hebben zich in 2020 geen beleidsinhoudelijke ontwikkelingen voorgedaan die om bespreking in de gemeenteraad vragen. De raad is binnen de reguliere P & C-cyclus ingelicht over de beleidsvoornemens, voortgang in de uitvoering, afwijkingen in geraamde en gerealiseerde middelenbesteding en gerealiseerde beleidsresultaten. De raad is daarmee conform geïnformeerd over de besteding van de middelen in het taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken.
6. Voor niet ingevoerde raadsleden en burgers kan het lastig zijn om in de begroting en jaarrekening de samenhang tussen doelen, activiteiten, middelen en kengetallen/indicatoren te doorgronden. Een presentatie van begroting en jaarrekening als spiegelbeeld van elkaar is eveneens een aandachtspunt.
7. Specifiek voor het Jaarverslag 2020 geldt dat de financiële toelichting op de verschillen bij het subtaakveld (4.30.4) 'Achterstandenbeleid' (€ 123.000) moeilijk traceerbaar is.
8. Er is een nadrukkelijke samenhang aangetroffen tussen het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken en taakvelden binnen het programma Sociaal Domein, vooral waar het gaat om de jeugdzorg en aansluiting op de arbeidsmarkt.
9. De financiële afdeling kon ons de cijfers over geraamde en gerealiseerde uitgaven binnen het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken snel en uitgebreid aanreiken.

Aanbevelingen

1. Hou de geborgde werkwijze die op taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken aanwezig is in stand. Hanteer de strikte scheiding tussen financiën en de beleidsuitvoering als 'gouden standaard' voor alle taakvelden.
2. Maak het integraal werken ten minste eens per vier jaar voor de raad inzichtelijk, onder andere door:
 - a. als portefeuillehouder Onderwijs een notitie uit te werken, waarin het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken in samenhang met andere taakvelden inhoudelijk en financieel wordt uitgediept;
 - b. bespreek het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken in samenhang met andere taakvelden in de raad in combinatie met bovenstaande.
3. Maak voor de subtaakvelden inzichtelijk wat de gemeente aan eigen middelen inzet en welke geoormerkte rijksmiddelen er zijn in het subtaakveld, zodat de raad weet waar hij direct invloed op heeft.

9 Annex

Op grond van de BBV zijn taakvelden gescheiden om vergelijking met andere gemeenten mogelijk te maken. Het is de rekenkamercommissie opgevallen dat die grens in de praktijk niet zo scherp te trekken is. Vanuit beleidsinhoudelijke keuzes bestaat er een nauwe samenhang tussen taakvelden binnen verschillende programma's en worden verantwoordelijkheden tussen gemeente en partners in nauwe samenwerking ingevuld.

Door in te zetten op een integrale benadering en preventie lopen onderwijsgerelateerde taken vloeïend over in taken op het sociaal domein. Zo vraagt een integrale benadering om een goede afstemming tussen de zorgstructuren in en om scholen en de gemeentelijke zorgstructuren. Dat krijgt in de gemeente Hengelo onder meer vorm via schoolzorgondersteuners. De middelen daarvoor worden begroot en verantwoord in het programma 6 Sociaal Domein, maar hebben een nauwe samenhang met het subtaakveld onderwijsachterstandenbeleid binnen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken.

Door de inzet op preventie vervagen ook de grenzen tussen verantwoordelijkheden van de gemeente en van het onderwijsveld. Een voorbeeld van de preventieve benadering is de keuze voor preventief werken in de uitvoering van de leerplicht en de RMC-functie. Dit zorgt voor een doorlopende lijn, waardoor kinderen en jongeren op belangrijke overgangsmomenten niet uit beeld raken. En zorgt ervoor dat jeugdigen en/of ouders eerder de hulp of ondersteuning ontvangen die bijdraagt aan de schoolaanwezigheid van kinderen en jongeren. Deze preventieve benadering houdt in dat middelen voor leerplichttaken en de RMC-functie worden ingezet op het moment dat de verantwoordelijkheid primair bij scholen ligt. Op deze wijze wil de gemeente de zwaardere of duurdere interventies voorkomen, die nodig zijn als het daadwerkelijk tot een melding van voortijdig schoolverlaten komt. Vanuit dezelfde redenering wordt een casus niet echt afgesloten, nadat een jongere weer naar school gaat. Het verlaagt de drempel voor de jongere om contact op te nemen op het moment dat opnieuw uitval dreigt.¹⁹⁹

¹⁹⁹ Gesprek 26-11-21

Geraadpleegde literatuur en documenten

Algemene Rekenkamer, *Wegwijs in het sociaal domein. Advies ter verbetering van de informatievoorziening door de regering aan de Tweede Kamer met betrekking tot de Participatiewet, de Jeugdwet en de Wmo 2015*, Den Haag, 2019.

B & A, *Beleidsvrijheid decentrale taken gemeenten. Eindrapport*, Den Haag, 2019.

B & A/ Universiteit van Tilburg, *Zichtbaar maken van gemeentelijke beleidsvrijheid. Een meetinstrument*, Den Haag, 2006.

Bordewijk P., Het BBV in de praktijk, in *TPC*, 6 maart 2012.

Cebeon, *Herijking gemeentefonds: klassieke taken en inkomsten*, 2020.

Document 'OOGO Twente'.

Document 'Uitbreiding RMC-functie'.

Educatieve Raamovereenkomst 2015, 2016 en 2017.

Evaluatie Samen op weg, Twentse Visie op vervoer, 2019 (intern document).

Gemeente Hengelo, 1^e beleidsrapportage, juni 2020.

Gemeente Hengelo, Algemene Subsidie Verordening Gemeente Hengelo, 2011.

Gemeente Hengelo, Beleidsbegroting 2019-2022.

Gemeente Hengelo, Beleidsbegroting 2020-2023.

Gemeente Hengelo, Beleidsbegroting 2022-2025.

Gemeente Hengelo, College-/ burgemeestersadvies Verlening van de overeenkomst voor het leveren van maatwerkvervoer, zaaknummer 2395922.

Gemeente Hengelo, Concept Beleidsprogramma sociaal domein 2021-2025, oktober 2020.

Gemeente Hengelo, concept Coronarapportage 2020, september 2020.

Gemeente Hengelo, Coronarapportage 2020, november 2020.

Gemeente Hengelo, Financiële verordening gemeente Hengelo, 2018.

Gemeente Hengelo, Interventieprogramma Sociaal Domein, 6 juli 2018, zaaknummer 2249841.

Gemeente Hengelo, Jaarstukken 2014.

Gemeente Hengelo, Jaarstukken 2015.

Gemeente Hengelo, Jaarstukken 2016.

Gemeente Hengelo, Jaarstukken 2017.

Gemeente Hengelo, Jaarstukken 2018.

Gemeente Hengelo, Jaarstukken 2019.

Gemeente Hengelo, Jaarstukken 2020.

Gemeente Hengelo, Kwaliteitskader Voorschool Hengelo 2020.

Gemeente Hengelo, Raadsadvies 1^e wijziging beleidsbegroting 2020-2023, zaaknummer 3067709.

Gemeente Hengelo, Raadsadvies 3^e wijziging beleidsbegroting 2020-2023, zaaknummer 3151909.

Gemeente Hengelo, Raadsadvies Nieuwe opzet beleidsbegroting, zaaknummer 2221046.

Gemeente Hengelo, Raadsbesluit Regionale visie op vervoer, zaaknummer 1096481.

Gemeente Hengelo, Raadsbrief Jaarverslag 2019-2020 leerplicht/ RMC, zaaknummer 3218647.

Gemeente Hengelo, Raadsbrief Uitbreiding uren voorschool Hengelo, zaaknummer 2381339, 11 juni 2019.

Gemeente Hengelo, RMC/ leerplichtverslag 2019-2020.

Gemeente Hengelo, Uitvoeringsregeling Voorschool Hengelo 2020.

GOAB-ondersteuningsteam, *Inzet GOAB-middelen 2019-2022, aangescherpte versie*, maart 2021, p.5.

https://www.hengelo.nl/bestanden/documenten/Inwoners/Subsidies/Openbaar_subsidieregister_Q4_2020.pdf

Infographic Evaluatie - Samen op weg, 2019.

Inspectie van het Onderwijs, Brief aan college van B & W van Hengelo Uitkomst analyse vragenlijst vve 2021 over 2020, 1 oktober 2021.

Inspectie van het onderwijs, conceptrapport pilot "herijken toezicht voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang", 2019.

Inspectie van het Onderwijs, *themaonderzoek Doelbereik lokale educatieve agenda*, Utrecht, november 2019, p. 12.

Lokale Educatieve Agenda 2019-2023 deel 1, zaaknummer 2466166.

Lokale Educatieve Agenda 2019-2023 deel 2, zaaknummer 2466166.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, *lv3 - Informatievoorschrift. Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen. Verslagjaar 2020*, 19 december 2019.

Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, Begroten of realiseren?, 4 juli 2018.

Oberon, *Peuterspeelzalen en kinderopvang en de lokale educatieve agenda*, Utrecht, 2012.

Onderwijsraad, *Decentraal onderwijsbeleid bij de tijd Agenda voor een landelijk beraad over de rol van gemeenten bij onderwijs*, Den Haag, 2017.

Plan van aanpak De Twentse Belofte 2020-2024, 2020

Plan van aanpak Twentse Belofte 5, zaaknummer 2350415.

PMT, EJK Jonge Kind. Document t.b.v. verantwoording subsidieaanvraag 2020.

PMT, EJK Jonge Kind. Document t.b.v. verantwoording subsidieaanvraag 2020.

Programma Van Eisen (PVE) Maatwerkvoorziening Vervoer Twentse gemeenten

Raad voor het Openbaar Bestuur, *Beleidsvrijheid geduid*, Den Haag, 2019.

Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 18 april 2016, nr. 2016-0000217051.

Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 24 maart 2016, nr. 2016-0000177572, tot vaststelling van de beleidsindicatoren die door gemeenten in de programma's en programmaverantwoording worden opgenomen.

Rekenkamer Utrecht, *Leren om mee te kunnen doen. Basiseducatie voor volwassenen: Taal, rekenen en digitale vaardigheden*, oktober 2020.

Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch, *Passend onderwijs. Sterke verbinding en resultaten bieden vertrouwen*, 2017, p. 9.

Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch, *Passend onderwijs. Sterke verbinding en resultaten bieden vertrouwen*, 2017.

Rekenkamercommissie Zoetermeer, *Van wie is de begroting*, 2019.

ROC van Twente, *Educatie in Twente, Jaarverslag Educatie 2020*.

ROC van Twente, *Toelichting inkoopplanning Educatie 2020*.

Schakelklassen Hengelo, *De schakelklas: zo bijzonder ...en toch zo gewoon! Jaarverslag 2019-2020 Jaarplan 2020-2021*.

Spring! Peuterspeelscholen, *Jaarrekening en verantwoording 2020*.

Stichting Spring! Peuterspeelscholen, *Evaluatie voorschoolse activiteiten Spring! 2020*, 17 juni 2021.

Stichting Spring! Peuterspeelscholen, *Jaarrekening 2020*.

Vereniging Nederlandse Gemeenten en Ministerie van SZW, *Bestuurlijke afspraken: een aanbod voor alle peuters*, april 2016.

Wonderen R. van, S. van Klaveren en A. Oostdijk, *Sturing op medebewindstaken Op zoek naar een gedeeld belang. Eindrapport*, i.o.v. het Ministerie van BZK, Leiden, 2005.

Overzicht vraaggesprekken

Gesprekspartner ²⁰⁰	Datum gesprek
Beleidsmedewerker onderwijs/jeugd	29 oktober 2021
Beleidsadviseur Bestuur en Management	24 november 2021
Teammanager Jongeren	26 november 2021
Portefeuillehouder Onderwijs	03 december 2021
Beleidsmedewerker onderwijshuisvesting A	06 december 2021
Teammanager Jeugd en Gezin	06 december 2021
Beleidsmedewerker onderwijs en arbeidsmarkt	10 december 2021
Financieel adviseur	13 december 2021

²⁰⁰ De rekenkamercommissie heeft gesproken met sleutelpersonen die in 2020 werkzaam waren binnen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken. Gesproken is met teamleiders, beleidsmatig/uitvoerend ambtenaren en de portefeuillehouder onderwijs. In juli 2021 heeft een reorganisatie plaatsgevonden. Het overzicht vermeldt hun huidige functies.

Lijst van afkortingen en begrippen

Gebruikte afkortingen

EJK: Expertisecentrum Jonge Kind

GGD: Gemeentelijke (of Gewestelijke of Gemeenschappelijke) Gezondheidsdienst.

IKC: Integraal Kindcentrum

LEA: Lokaal Educatieve Agenda

OAB: Onderwijsachterstandenbeleid

OCW: Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

MBO: Middelbaar Beroepsonderwijs

OOGO: Op Overeenstemming Gericht Overleg

PO: Primair Onderwijs

PRO: Praktijkonderwijs

RMC: Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum voortijdig schoolverlaters

ROC: Regionaal Opleidingscentrum

TETEM: Presentatieplatform opererend in het veld van beeldende kunst, digitale media, techniek, wetenschap en design.

VMBO: Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs

VO: Voortgezet Onderwijs

VSO: Voortgezet Speciaal Onderwijs

VVE: Voor- en vroegschoolse Educatie

Toelichting op centrale begrippen binnen taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Subtaakveld Onderwijsbeleid/ Achterstandenbeleid

Integraal Kindcentrum (IKC)

Een integraal centrum waarin onderwijs, peuteropvang en kinderopvang samenwerken om kinderen van 0-12 jaar een dagprogramma te bieden.²⁰¹

Peuteropvang

Educatieve opvang voor kinderen vanaf 2,5 jaar tot het moment waarop zij naar de basisschool uitstromen, gericht op ontwikkelingsstimulering en voorbereiding op de basisschool. Peuteropvang kan bestaan uit peuterplekken regulier en/of peuterplekken vve.

- Peuterplek regulier: plek van minimaal twee dagdelen per week verspreid over minimaal twee weekdays, gedurende 40 weken per jaar. Het aantal uren per peuterplek per week is acht.
- Peuterplek vve: plek voor doelgroeppeuters van minimaal vier dagdelen per week, verspreid over minimaal vier weekdays, gedurende 40 weken per jaar. Het aantal uren per week is 16.²⁰²

In Hengelo zijn peutergroepen gemengd, daartoe wordt in alle peutergroepen gewerkt met een gecertificeerd vve-programma.

Doelgroeppeuter

Kind dat op basis van de door het college vastgestelde criteria op indicatie van de GGD of op indicatie van een orthopedagoog van het Expertisecentrum Jonge Kind in aanmerking komt voor een peuterplek vve.²⁰³

²⁰¹ Uitvoeringsregeling subsidie Voorschool Hengelo 2020

²⁰² Uitvoeringsregeling subsidie Voorschool Hengelo 2020

²⁰³ Uitvoeringsregeling subsidie Voorschool Hengelo 2020

Voor- en vroegschoolse educatie (vve)

Voorschoolse educatie voor kinderen vanaf 2,5 jaar tot het moment waarop zij naar de basisschool uitstromen, waarin via een gecertificeerd vve-programma op gestructureerde en samenhangende wijze activiteiten worden aangeboden gericht op het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen op het gebied van rekenen, taal, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling.²⁰⁴

Schakelklassen

Deeltijdgroepen waarbinnen we extra zorg verlenen aan vve-kinderen met een niet-Nederlandstalige achtergrond die een achterstand in de (Nederlandse) taalontwikkeling hebben opgelopen. Deze extra zorg wordt gedurende een heel schooljaar, 2 dagen per week gegeven.²⁰⁵

Kindvolgsysteem

Een volgsysteem waarmee aantoonbaar de ontwikkeling van kinderen op de vier domeinen taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling periodiek kan worden gevolgd en vastgelegd.²⁰⁶

Expertisecentrum Jonge Kind

Het Expertisecentrum Jonge Kind is een bundeling van expertise van verschillende organisaties, die werken voor en met jonge kinderen. Het Expertisecentrum Jonge Kind ondersteunt kinderopvangorganisaties, de voorschool en het basisonderwijs bij zorg bij jonge kinderen, ondersteunt hen bij hun kwaliteitsontwikkeling en borgt (vve-) kwaliteit op stedelijk niveau.²⁰⁷

Subtaakveld RMC/leerplicht

Leerplicht

Vanaf vijf jaar moeten kinderen verplicht naar school. De leerplicht houdt op aan het einde van het schooljaar, waarin het kind 16 jaar wordt. Tot dat moment moet een leerplichtig kind vijf dagen in de week naar een door de wet erkende school.²⁰⁸

Kwalificatieplicht

De kwalificatieplicht gaat in na het schooljaar waarin de jongere 16 is geworden tot de 18e verjaardag of tot een startkwalificatie is behaald als dit voor de 18e verjaardag is. Een startkwalificatie is een Havo of VWO diploma of een diploma op minimaal MBO 2 niveau. Dit betekent dat de jongere volledig dagonderwijs volgt of een combinatie van werken en leren. Als jongeren kwalificatieplichtig zijn, gelden voor hen dezelfde regels voor verlof, verzuim en vrijstellingen als voor leerplichtige jongeren. Jongeren in het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs (vso) met uitstroomprofiel 'dagbesteding' of 'arbeid' blijven kwalificatieplichtig zolang ze op school zitten. Pas als deze jongeren uitstromen uit school vervalt de kwalificatieplicht.²⁰⁹

Schoolverzuim

- Absoluut verzuim: Een leerplichtige jongere staat niet ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling.
- Luxe verzuim: Jongeren gaan niet naar school vanwege bijvoorbeeld een vakantie/uitstapje met het gezin zonder toestemming van de directeur van de school.

²⁰⁴ Uitvoeringsregeling subsidie Voorschool Hengelo 2020

²⁰⁵ Schakelklassen Hengelo, De schakelklas: zo bijzonder ...en toch zo gewoon. Jaarverslag 2019-2020 en jaarplan 2020-2021, p. 5.

²⁰⁶ Uitvoeringsregeling subsidie Voorschool Hengelo 2020.

²⁰⁷ Uitvoeringsregeling subsidie Voorschool Hengelo 2020.

²⁰⁸ RMC/ Leerplichtverslag 2019-2020, p. 4.

²⁰⁹ RMC/ Leerplichtverslag 2019-2020, p. 6.

- Relatief verzuim: Verzuim van 16 uur gedurende een aaneengesloten periode van vier weken zonder geldige reden. Dit verzuim moet door scholen wettelijk gemeld worden bij DUO.
- Overig verzuim: Alle overige verzuim, dat minder is dan 16 uur in vier weken valt hieronder. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om veelvuldig te laat komen of spijbelen. De school kan hier een melding van maken, maar hoeft dit wettelijk niet te doen. Vanuit leerplicht vragen wij de scholen dit wel te melden, omdat er dan in een vroeg stadium wat gedaan kan worden aan het verzuim.²¹⁰

Voortijdig schoolverlaters

Jongeren tussen de 18 en 23 jaar die niet op school zitten en geen startkwalificatie (diploma op minimaal vwo, havo of mbo2 niveau) hebben, zijn voortijdige schoolverlaters. Deze jongeren worden bij het RMC gemeld.

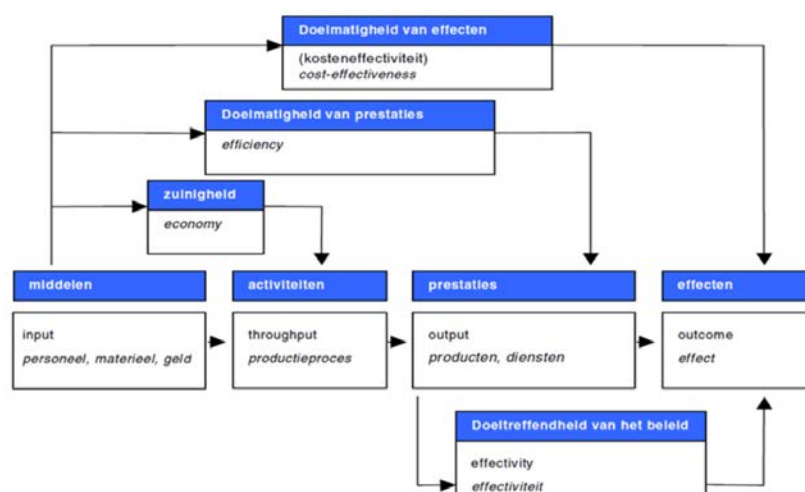
Kwetsbare jongeren/ Jongeren in een kwetsbare positie

Jongeren die al dan niet met een getuigschrift of een diploma doorstromen naar de entreeopleiding (= mbo), basisberoepsopleiding (= mbo-2) of uitstromen uit het onderwijs, en afkomstig zijn uit:

- het voortgezet speciaal onderwijs met uitzondering van leerlingen met het uitstroomprofiel dagbesteding;
- het praktijkonderwijs;
- de basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo;
- het leerwerktraject van het vmbo;
- de entreeopleiding; of
- jongeren die niet vanuit één van de onderwijssoorten, genoemd onder 1 tot en met 4 instromen in een entreeopleiding.

Toelichting begrippen doeltreffendheids- en doelmatigheidsonderzoek

In doeltreffendheids- en doelmatigheidsonderzoek wordt het functioneren van een gemeente (of andere overheid) vooral bekeken als een 'productieproces van de publieke sector'. In dat proces worden vier aspecten onderscheiden: middelen, activiteiten, prestaties en effecten. Door het onderzoek te richten op verschillende combinaties van deze aspecten zijn uitspraken te doen over de doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid en de doelmatigheid van bedrijfsvoering (zie figuur 2).²¹¹

Bron figuur: Algemene Rekenkamer (2005, p. 6).

²¹⁰ RMC/ Leerplichtverslag 2019-2020, p. 4.

²¹¹ Algemene Rekenkamer, *Handleiding Onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid*, 2005, p. 13.

Begrip	Toelichting
<i>Input</i>	De inzet van mensen/middelen (geld en materieel)
<i>Throughput</i>	De werkzaamheden die met de input worden verricht of bekostigd
<i>Output</i>	De producten en diensten die het resultaat zijn van de werkzaamheden
<i>Outcome</i>	De directe effecten van deze prestaties
<i>Doelbereiking</i>	De mate waarin geformuleerde doelstellingen, en meer bepaald de ambitieniveaus of normen, worden behaald.
<i>Doeltreffendheid van het beleid</i>	De mate waarin opgetreden effecten of veranderingen toe te schrijven zijn aan geleverde prestaties?
<i>Zuinigheid</i>	De mate waarin in het proces om tot bepaalde prestaties te komen zuinig is omgesprongen met de beschikbare middelen
<i>Doelmatigheid van prestaties</i>	De verhouding tussen de ingezette middelen en geleverde prestaties
<i>Doelmatigheid van effecten</i>	De verhouding tussen de ingezette middelen en gerealiseerde effecten

Bijlage 1 Mate van beleidsvrijheid op taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Onderzoeksbureau B&A heeft opdracht gekregen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) om de mate van beleidsvrijheid in het takenpakket van gemeenten vast te stellen. Onderdeel van het onderzoeksrapport is een factsheet per taakveld met daarin het wettelijk kader, de relevante wetsartikelen en voorschriften die de mate van beleidsvrijheid beïnvloeden.²¹² Hieronder is de factsheet voor taakveld 4.3 integraal overgenomen.

	Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Taak	Beleidsdoelen	Regelgeving	Samenwerking	Toezicht
SAMENVATTING	Op dit taakveld zijn drie wettelijke kaders van toepassing. Leerlingenvervoer is net als het toezien op de leerplicht een wettelijk verplichte taak. Net als het hebben van voorschoolse voorzieningen en de andere bij dit taakveld genoemde taken en onderwerpen. De onderwerpen waarover doelen moeten worden vastgesteld zijn voorgeschreven of een bandbreedte is opgenomen. De gemeente dient voor de meeste genoemde taken zelf afspraken te maken of regelingen op te stellen. De samenwerking is in de aard van meerdere taken voorgeschreven, bijvoorbeeld bij leerplicht, onderwijsachterstanden etc. Het toezicht verschilt sterk, van inspectie tot geen toezicht.	Verplichte taak	Dimensionering / Bandbreedte	Verordende bevoegdheid	Voorgeschreven samenwerking	Informatieplicht
Wet/Artikel	Regeling					
Wet op het Primair Onderwijs						
Artikel 4	Ten behoeve van het schoolbezoek verstrekken burgemeester en wethouders aan ouders van in de gemeente verblijvende leerlingen op aanvraag vergoeding van de door burgemeester en wethouders noodzakelijk te achten vervoerskosten. De gemeenteraad stelt daartoe een nadere regeling vast, met inachtneming van het bepaalde in de volgende leden. Etc.	Verplichte taak		Verordende bevoegdheid		
Artikel 166	Voorschoolse educatie: 1. Burgemeester en wethouders dragen er zorg voor dat er in een gemeente voldoende voorzieningen in aantal en spreiding zijn waar kinderen met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal, als bedoeld in artikel 167, eerste lid, deel kunnen nemen aan voorschoolse educatie die voldoet aan de bij of krachtens artikel 1.50b van de Wet kinderopvang vastgestelde bepalingen.	Verplichte taak				

²¹² B&A, 2019, p. 18.

	Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Taak	Beleidsdoelen	Regelgeving	Samenwerking	Toezicht
Artikel 167	Afspraken voor- en vroegschoolse educatie: 1. Burgemeester en wethouders voeren ten minste jaarlijks overleg en dragen zorg voor het maken van afspraken over: a. met het oog op een zo groot mogelijke deelname van het aantal kinderen aan voor- schoolse educatie: 1. het vaststellen welke kinderen met een risico op een achterstand in de Neder- landse taal in aanmerking komen voor voorschoolse educatie, 2. de wijze waarop die kinderen worden toegeleid naar voorschoolse en vroeg- schoolse educatie, en 3. de organisatie van een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie, en b. resultaten van vroegschoolse educatie. 2. Burgemeester en wethouders voeren overleg en maken de afspraken, bedoeld in het eerste lid, met de volgende partijen: a. voor het eerste lid, onderdeel a: met de bevoegde gezagsorganen van scholen en de houders van kindercentra als bedoeld in de Wet kinderopvang in de gemeente, b. voor het eerste lid, onderdeel b: met de bevoegde gezagsorganen van scholen. Alle partijen werken mee aan de totstandkoming van de afspraken.			Verorde- nende be- voegdheid	Voorgeschreven samenwerking	
Artikel 167a	Overleg onderwijsachterstandenbeleid: 1. Burgemeester en wethouders en de bevoegde gezagsorganen van de scholen en de kinderopvang, bedoeld in de Wet kinderopvang in de gemeente voeren ten minste jaar- lijks overleg over het voorkomen van segregatie, het bevorderen van integratie en het bestrijden van onderwijsachterstanden, de afstemming over inschrijvings- en toelatings- procedures en het uit het overleg voortvloeiende voorstel van het bevoegd gezag van in de gemeente gevestigde scholen om tot een evenwichtige verdeling van leerlingen met een onderwijsachterstand over de scholen te komen. Het overleg is gericht op het ma- ken van afspraken over de in de eerste volzin bedoelde onderwerpen. Deze afspraken hebben zoveel mogelijk het karakter van meetbare doelen. De inspectie rapporteert jaarlijks over de mate waarin die doelen worden bereikt. Burgemeester en wethouders kunnen de uitkomsten van het verplichte op overeenstemming gerichte overleg omzet- ten in bindende afspraken over onder andere de te realiseren prestaties en inspannin- gen, die - alvorens de afspraken tot stand komen - aan alle partijen worden voorgelegd. Indien het overleg over de voorgenomen bindende afspraken niet tot overeenstemming	Verplichte taak	Bandbreedte		Voorgeschreven samenwerking	

	Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Taak	Beleidsdoelen	Regelgeving	Samenwerking	Toezicht
	leidt, schrijven burgemeester en wethouders een nieuw overleg uit, waarbij zij initiatieven nemen tot het bereiken van een zo groot mogelijke consensus. Indien ook dit overleg niet tot overeenstemming leidt, vragen burgemeester en wethouders of een van de bevoegde gezagsorganen aan de geschillencommissie, bedoeld in het tweede lid, om een bindend advies. De geschillencommissie brengt binnen 4 weken aan burgemeester en wethouders dan wel aan het bevoegd gezag dat om het advies heeft verzocht, een bindend advies uit. Burgemeester en wethouders maken dit advies bekend aan de bevoegde gezagsorganen van de scholen en de kinderopvang, bedoeld in de Wet kinderopvang in de gemeente.					
Artikel 168a	Gemeentelijke middelen: 1. Bij algemene maatregel van bestuur worden de criteria vastgesteld op grond waarvan een gemeente in aanmerking komt voor een specifieke uitkering ter tegemoetkoming in de kosten van de uitvoering van de verplichtingen, bedoeld in de artikelen 165, 166 en 167, alsmede de criteria voor de hoogte daarvan. De uitkering wordt per kalenderjaar verstrekt. 2. Burgemeester en wethouders verstrekken de middelen die de gemeente als specifieke uitkering uit 's Rijks kas ontvangt voor de verplichtingen bedoeld in het eerste lid aan de rechtspersonen die daarvoor in aanmerking komen. 3. Onze Minister kan de uitkering geheel of gedeeltelijk terugvorderen indien de uitkering niet is besteed in overeenstemming met de bepalingen van deze wet. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in het eerste lid, worden criteria vastgesteld op basis waarvan de minister tot terugvordering kan overgaan. 4. Burgemeester en wethouders van een gemeente, die een uitkering ontvangt als bedoeld in het eerste lid, dragen er zorg voor dat zij beschikken over geordende gegevens ten behoeve van het door Onze Minister te voeren beleid bedoeld in de artikelen 165, 166 en 167, en verlenen desgevraagd medewerking aan door of namens Onze Minister uit te voeren onderzoek dat geheel of mede op deze gegevens is gebaseerd. 5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere voorschriften worden gegeven omtrent de definiëring, de wijze van ordening en omtrent de beschikbaarstelling van de gegevens, bedoeld in het vierde lid.	Verplichte taak				Informatieplicht
Leerplichtwet 1969						

	Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Taak	Beleidsdoelen	Regelgeving	Samenwerking	Toezicht
Artikel 4	Toezicht op de naleving van de wet: 1. Het toezicht op de naleving van deze wet anders dan door de hoofden is opgedragen aan burgemeester en wethouders. Zij wijzen daartoe een of meer ambtenaren aan.	Verplichte taak		Voorgeschreven toepassing		Inspectie
Artikel 16a	Inspectie van het onderwijs: Het toezicht op de naleving van deze wet door de hoofden is opgedragen aan de Inspectie van het onderwijs.					Inspectie
Wet educatie en beroepsonderwijs						
Artikel 2.3.1	Aanbod educatie: 1. Het college van burgemeester en wethouders draagt zorg voor een aanbod van opleidingen educatie als bedoeld in artikel 7.3.1, eerste lid, onder b tot en met f, met voldoende aandacht voor alle doelgroepen. 2. Voor de vervulling van hun in het eerste lid bedoelde taak werken de colleges van burgemeester en wethouders samen binnen bij ministeriële regeling vastgestelde regio's. Bij ministeriële regeling wordt voor elke regio een contactgemeente aangewezen. 3. Het college van burgemeester en wethouders van een contactgemeente vervult coördinerende taken met het oog op het aanbod van opleidingen educatie als bedoeld in het eerste lid. In dat verband a. draagt het college in overleg met de colleges van burgemeester en wethouders in de overige gemeenten in de regio zorg voor de totstandkoming van een regionaal programma van educatievoorzieningen, b. maakt het college afspraken met aanbieders van opleidingen educatie, overeenkomstig het regionaal programma, bedoeld onder a, en c. coördineert het college de overige werkzaamheden die verband houden met de uitvoering van het regionaal programma. 4. Het overleg, bedoeld in het derde lid, onder a, heeft in elk geval betrekking op de behoefte aan educatievoorzieningen in de gemeenten in de regio en de wijze waarop in deze behoefte zal worden voorzien.	Verplichte taak	Doelvoorschriften		Voorgeschreven samenwerking	

Bijlage 2 Speerpunten uit de lokale educatieve agenda in relatie tot beleidsvoornemens 2020

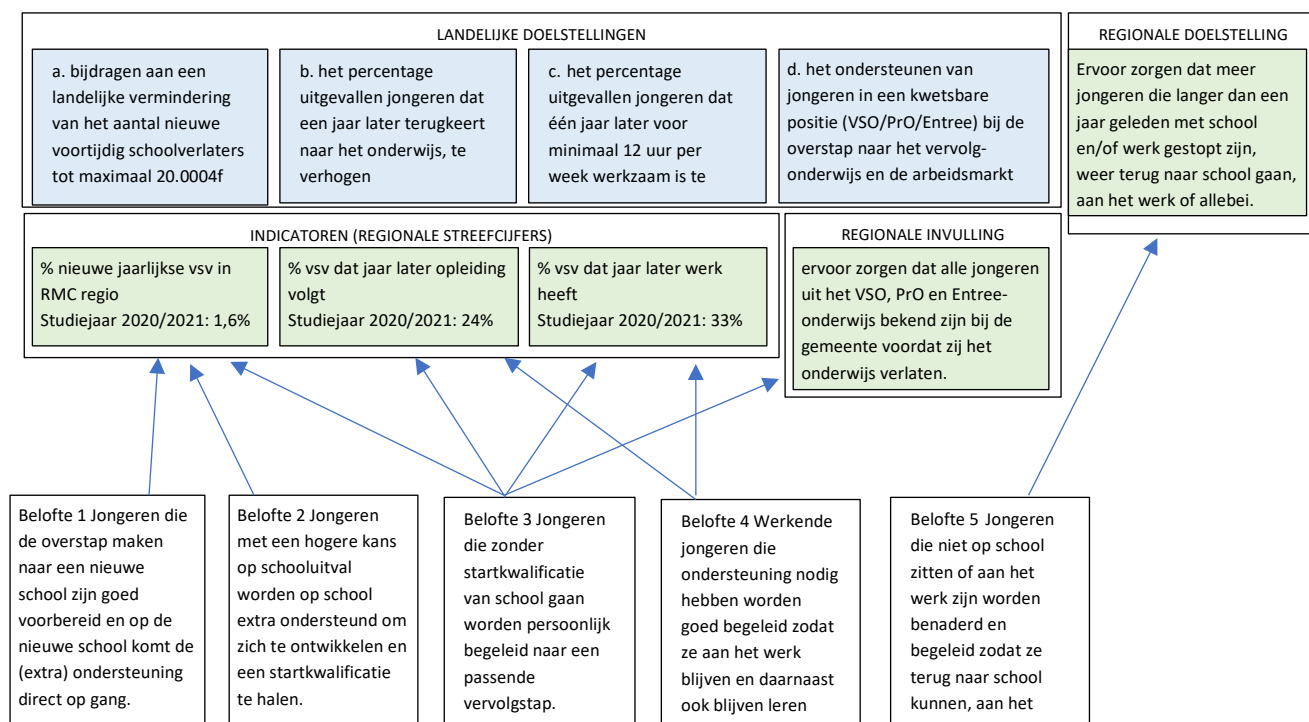
De rekenkamercommissie relateert in de onderstaande tabel speerpunten waarover in de Lokale Educatieve agenda 2019-2023 een gemeentelijke bijdrage is afgesproken aan beleidsvoornemens in de beleidsbegroting 2020-2023.

Lokale educatieve agenda 2019-2023		Beleidsbegroting 2020	
Speerpunt 2019-2020	Bijdrage gemeente	Wat gaan we daarvoor anders doen in 2020?	Wat blijven we doen?
Thema 1 Integraal Kindcentrum (IKC) ontwikkeling			
Afspraken over aansturing op kwaliteit binnen de voorschool in IKC verband.	n.v.t.		- We geven de kwaliteit van de voor- en vroegschool en de ondersteuning voor jongere kinderen een impuls met behulp van het Expertisecentrum Jonge Kind.
Afspraken over doorgaande lijn voor- en vroegschool.			- Wij blijven de doorgaande lijn van voorschool naar vroegschool in samenwerking in Integrale Kindcentra (IKC) stimuleren
Thema 2 Onderwijsachterstandenbeleid			
16 uur vve per 1 januari 2020 gemeentebreed ingevoerd	Gemeente draagt bij in besluitvorming	- We breiden het aantal uren voorschool uit van 10 naar 16 uur voor doelgroeppeuters en van 5 naar 8 uur voor alle peuters	- We blijven ons inzetten om onderwijsachterstanden te voorkomen en te bestrijden in de voorschoolse periode en het primair onderwijs door in te zetten op voldoende plekken voor voor- en vroegschoolse educatie (vve). - We bieden leerlingen in de basisschoollleeftijd op maat (taal)ondersteuning
		- We werken aan een nog beter bereik van de voorschool in Hengelo	
Hernieuwen resultaatafspraken vve met voor- en vroegschool	Werkgroep vanuit EJK, PO en voorschool doet voorstel en stemt af met gemeente		
Thema 3 Vervlechting onderwijs en zorg			
Inzet schoolondersteuners in het basisonderwijs/ IKC	Gemeente en PO samen trekker, afstemming met EJK en projectgroep Jeugdkracht		- We zorgen voor een verbetering van de zorgstructuur in het onderwijs door de zorgstructuur samen met het onderwijs (PO, VO en SO/VSO) op maat door te ontwikkelen
De zorgaanpak voor het jonge kind krijgt verder invulling	EJK en gemeente initiëren		
Afspraken over inzet van schoolmaatschappelijk werk op het VO. Specifiek verkenning versterking zorgstructuur op het VMBO	Gemeente initieert en afstemming met VO en projectgroep Jeugdkracht		
Verkenning optimaliseren verbinding onderwijs/ jeugdhulp bij zorgintensieve scholen (SBO, SO, PRO, VSO)	Gemeente en Onderwijs (SWV, besturen) initiëren samen, samenwerking met jeugdhulpinstellingen en regionale werkwijze		

Lokale educatieve agenda 2019-2023		Beleidsbegroting 2020	
Speerpunt 2019-2020	Bijdrage gemeente	Wat gaan we daarvoor anders doen in 2020?	Wat blijven we doen?
Inzet op gebruik verzuimkaart	Leerplicht informeert en ondersteunt scholen		We blijven ons inzetten op het bestrijden en voorkomen van verzuim bij jongeren. De leerplichtambtenaren gaan in gesprek met jongeren die verzuimen en proberen hen terug te leiden naar school. En zij voeren preventief gesprekken ter voorkoming van verzuim. Er is een directe relatie tussen leerplicht en het team Jeugd en Gezin.
Voortijdig schoolverlaters (RMC)			
LEF project PRO/VSO (leertuin AVG)	Gemeente initieert, entree, PRO en VSO [woord weggevalen]	- We blijven jongeren zonder startkwalificatie die een kwetsbare overstap maken van school naar school naar school of van school naar werk volgen tot hun 27e levensjaar om vroegtijdig een effectieve samenhangende aanpak in te kunnen zetten en daarmee dure zware zorg te voorkomen en/of vervangen (20-NB-4.1) - Via het perspectiefjaar begeleiden we jongeren in de leeftijdsgroep van 23-27 jaar met een life-coach om perspectief te bieden op een carrière (werk, studie). Het betreft jongeren die door omstandigheden (nog) niet de juiste route hebben gevonden richting studie en/of werk en om die reden extra begeleiding krijgen.	- We zetten in op het behalen van een startkwalificatie bij jongeren door samen met het onderwijs te voorkomen dat jongeren de school verlaten en het begeleiden van jongeren terug naar school of naar werk.
Plan van aanpak belofte 5 Twentse Belofte	Gemeente is trekker		
Doorgaande lijn voorschool/PO/VO/MBO en aansluiting onderwijs/ arbeidsmarkt			
Deelname scholen aan Play & Learn dagen Makersfestival	Gemeente financiert, Tetem voert uit, PO en VO worden uitgenodigd voor deelname		
Deelname scholen aan Twente Goes Techno	Gemeente voert uit en faciliteert. PO, VO, MBO, HBO, WO zijn betrokken bij wisselwerking met bedrijfsleven		
Uitvoering geven aan techniek profiel ROC Hengelo	Gemeente, ROC en CT Stork werken samen, bedrijven kunnen aanhaken	Het ROC en de gemeente Hengelo geven in 2020 samen uitvoering aan het profiel voor het ROC Hengelo.	

Bijlage 3 Landelijke doelstellingen, regionale streefwaarden en inhoud van De Twentse Belofte 2020-2024

De Twentse Belofte 2020-2024 formuleert streefwaarden voor vier landelijke doelstellingen van het Rijk ten aanzien van voortijdig schoolverlaten. Aanvullend zijn hogere regionale ambities en aanpak in de vorm van vijf beloften aan kwetsbare jongeren geformuleerd. In de onderstaande figuur van de rekenkamercommissie wordt de samenhang tussen de landelijke doelstellingen en de inhoud van het regionale beleid gevisualiseerd.

Bijlage 4 Geraamde uitgaven per subtaakveld

Overzicht van geraamde uitgaven per subtaakveld in primitieve en gewijzigde begroting.

Subtaakvelden	Primitief	Wijziging	Finaal
Achterstandenbeleid	205.063	565	205.628
(Overig) materiaalverbruik/hulpmiddelen	1.281.263	-1.194.926	86.337
Ink.overdr. zonder uitv.regeling sector Sociaal		601.890	601.890
Inkomensoverdracht van het rijk	-2.013.831	-230.262	-2.244.093
Lonen Sociaal	10.911	565	11.476
Ov.kstn diensten derden	194.389		194.389
Subsidie voorschool Hengelo	732.331	823.298	1.555.629
Leerlingenvervoer	950.692	-53.082	897.610
Bat.m.betek.t.vergoed.&verh.soc.uitkeringen	-6.618		-6.618
Lonen Sociaal	37.002	1.918	38.920
SD Sociale uitkeringen in natura aan personen		95.000	95.000
Sociale verstrekkingen in natura aan personen	920.201	-161.850	758.351
Subsidie Wijkkracht		11.850	11.850
Verzekeringen	107		107
Leerplicht RMC	163.950	22.733	186.683
Bijdrage Borne	-31.597		-31.597
Bijdrage Enschede	-290.787		-290.787
Lonen Sociaal	438.663	16.733	455.396
Ov.kstn diensten derden	53.671		53.671
PW Ov. goederen en diensten			
Stelpost	-6.000	6.000	0
Onderwijsbeleid	1.151.850	-542.471	609.379
Afschrijving	9.072		9.072
Ink.overdr. zonder uitv.regeling sector Sociaal	10.000		10.000
Inkomensoverdracht gemeensch. regelingen	122.660	-122.660	0
Lonen Sociaal	176.736	24.159	200.895
Ov.kstn diensten derden	299.283	-274.177	25.106
Overige opbrengsten van derden			
Rente	1.905		1.905
Rente correctie omslag%			
Sociale verstrekkingen in natura aan personen		38.546	38.546
Subsidie voorschool Hengelo	532.194	-227.823	304.371
Subsidie zonder uitv.regeling sector Sociaal		19.484	19.484
Overige uitgaven	32.056	17.966	50.022
Drukwerk, copieerpapier	8.964	-4.034	4.930
Ov.kstn diensten derden	8.102	22.000	30.102
Portikosten	564		564
Rijksvergoeding SPUK	-1.406		-1.406
Subsidie zonder uitv.regeling sector Sociaal	15.832		15.832
Volwasseneneducatie	27.769	732	28.501
Betaalde pachten en erfpachten	149		149
Ink.overdr. zonder uitv.regeling sector Sociaal	13.494		13.494
Lonen Sociaal	14.126	732	14.858
Totaal	2.531.380	-553.557	1.977.823

Toelichting kostensoorten

Omschrijving in overzicht	Uitgebreide omschrijving kostensoorten
4.30.4 Achterstandenbeleid	
(Overig) materiaalverbruik/hulpmiddelen	Voorontvangen subsidie onderwijs achterstandenbeleid
Ink.overdr. zonder uitv.regeling sector Sociaal	Rijkssubsidie uitvoering onderwijsachterstandenbeleid
Lonen Sociaal	Lonen intern
Ov.kstn diensten derden	Overige kosten onderwijs achterstandenbeleid niet verstrekt als subsidie
Subsidie voorschool Hengelo	Rijkssubsidie uitvoering onderwijsachterstandenbeleid
4.30.2 Leerlingenvervoer	
Lonen Sociaal	Lonen intern
SD Sociale uitkeringen in natura aan personen	Aanvulling gedeelde inkomsten leerlingenvervoer i.v.m. corona
Sociale verstrekkingen in natura aan personen	Uitgaven leerlingenvervoer
Subsidie Wijkkracht	Subsidie Stg. Welzijn Ouderen Hengelo/Wijkkracht
Verzekeringen	verzekeringen
4.30.1 Onderwijsbeleid	
Afschrijving	Kapitaallasten
Ink.overdr. zonder uitv.regeling sector Sociaal	Subsidies in het kader van onderwijsbeleid
Inkomensoverdracht gemeensch. regelingen	Subsidies in het kader van onderwijsbeleid
Lonen Sociaal	Lonen intern
Ov.kstn diensten derden	Overige kosten onderwijsbeleid
Rente	Kapitaallasten
Rente correctie omslag%	Rentevoordeel t.o.v. begroot vanwege lage rentestand
Sociale verstrekkingen in natura aan personen	Coronacompensatie ouderbijdrage voorschoolse kinderopvang
Subsidie voorschool Hengelo	Extra subsidie voorschoolse voorziening peuters
Subsidie zonder uitv.regeling sector Sociaal	Subsidies in het kader van onderwijsbeleid
4.30.6 Overige uitgaven	
Drukwerk, copieerpapier	Overige kosten onderwijskrant
Ov.kstn diensten derden	Overige kosten schoolgymnastiek
Ov.kstn diensten derden	Overige kosten onderwijs corona maatregelen
Subsidie zonder uitv.regeling sector Sociaal	Subsidie Speel-O-Theek
4.30.5 Volwasseneneducatie	
Betaalde pachten en erfpachten	Erfpacht
Lonen Sociaal	Lonen intern
Ink.overdr. zonder uitv.regeling sector Sociaal	Aanvullende subsidie volwasseneducatie

Bijlage 5 Overzicht van gerealiseerde inkomsten en uitgaven

Gesaldeerd overzicht van gerealiseerde inkomsten en uitgaven op taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken.

Subtaakvelden	Kosten	Inkomsten
4.30.1 Onderwijsbeleid	530.986	2.640
Onderwijsbeleid	196.940	2.640
Afschrijving	9.072	
Ink.overdr. zonder uitv.regeling sector Sociaal	12.500	
Inkomensoverdracht gemeensch. regelingen	3.840	
Lonen Sociaal	212.107	
Ov.kstn diensten derden	4.897	
Overige opbrengsten van derden		2.640
Rente	1.905	
Rente correctie omslag%	-1.219	
Subsidie zonder uitv.regeling sector Sociaal	-46.162	
Peuterspeelzalen	334.046	
Sociale verstrekkingen in natura aan personen	10.973	
Subsidie voorschool Hengelo	323.073	
4.30.2 Leerlingenvervoer	860.336	
Leerlingenvervoer	762.122	
Lonen Sociaal	42.137	
Sociale verstrekkingen in natura aan personen	708.134	
Subsidie Wijkkracht	11.850	
Voorschot Corona Crisis	98.215	
SD Sociale uitkeringen in natura aan personen	98.215	
4.30.3 Leerplicht RMC	540.425	341.893
Bureau leerlingen zaken	210.561	45.907
Bijdrage Borne		45.907
Inhuur personeel sociaal ondersteuning en zorg	0	
Lonen Sociaal	209.532	
Ov.kstn diensten derden	1.029	
RMC	329.864	295.987
Bijdrage Enschede		295.987
Lonen Sociaal	283.511	
Ov.kstn diensten derden	36.681	
PW Ov. goederen en diensten	9.672	
4.30.4 Achterstandenbeleid Rijksmiddelen	1.008.760	925.800
Achterstandenbeleid Rijksmiddelen	1.008.760	925.800
(Overig) materiaalverbruik/hulpmiddelen	-610.682	
Ink.overdr. zonder uitv.regeling sector Sociaal	577.928	
Inkomensoverdracht van het rijk		925.800
Lonen Sociaal	12.425	
Ov.kstn diensten derden	91.175	
Subsidie voorschool Hengelo	937.915	
4.30.5 Volwasseneneducatie	29.716	
Volwasseneneducatie	16.222	
Betaalde pachten en erfpachten	135	
Lonen Sociaal	16.086	
Volwasseneneducatie Nivon afd Hengelo	13.494	
Ink.overdr. zonder uitv.regeling sector Sociaal	13.494	
4.30.6 Overige uitgaven	39.041	
Extra schoolgym nastiek	1.587	
Ov.kstn diensten derden	1.587	
Onderwijs Corona maatregelen	21.956	
Ov.kstn diensten derden	21.956	
Onderwijskrant	494	
Drukwerk, copieerpapier	494	
Speltheek	15.005	
Subsidie zonder uitv.regeling sector Sociaal	15.005	
Totaal	3.009.265	1.270.333

Toelichting kostensoorten

Componenten subtaakvelden	Omschrijving in overzicht	Uitgebreide omschrijving kostensoorten
4.30.1 Onderwijsbeleid		
Onderwijsbeleid	Afschrijving	Kapitaallasten
	Ink.overdr. zonder uitv.regeling sector Sociaal	Subsidies in het kader van onderwijsbeleid
	Inkomensoverdracht gemeensch. regelingen	Subsidies in het kader van onderwijsbeleid
	Lonen Sociaal	Lonen intern
	Ov.kstn diensten derden	Overige kosten onderwijsbeleid
	Rente	Kapitaallasten
	Rente correctie omslag%	Rentevoordeel t.o.v. begroot vanwege lage rentestand
	Subsidie zonder uitv.re-geling sector Sociaal	Subsidies in het kader van onderwijsbeleid
Peuterspeelzalen	Sociale verstrekkingen in natura aan personen	Coronacompensatie ouderbijdrage voorschoolse kinderopvang
	Subsidie voorschool Hengelo	Extra subsidie voorschoolse voorziening peuters
4.30.2 Leerlingenvervoer		
Leerlingenvervoer	Lonen Sociaal	Lonen intern
	Sociale verstrekkingen in natura aan personen	Uitgaven leerlingenvervoer
	Subsidie Wijkkracht	Subsidie Stg. Welzijn Ouderen Hengelo/Wijkkracht
Voorschot Corona Crisis	SD Sociale uitkeringen in natura aan personen	Aanvulling gederfde inkomsten leerlingenvervoer i.v.m. corona
4.30.3 Leerplicht RMC		
Bureau leerlingen zaken	Lonen Sociaal	Lonen intern
	Inhuur personeel sociaal ondersteuning en zorg	Lonen extern
	Ov.kstn diensten derden	Overige kosten in vorm ledenbijdrage
RMC	Lonen Sociaal	Lonen intern
	Ov.kstn diensten derden	Overige kosten gezamenlijk, geen directe trajectkosten RMC
	PW Ov. goederen en diensten	Directe trajectkosten RMC
4.30.4 Achterstandenbeleid		
Achterstandenbeleid Rijksmiddelen	(Overig) materiaalverbruik/hulpmiddelen	Voorontvangen subsidie onderwijs achterstandenbeleid
	Ink.overdr. zonder uitv.regeling sector Sociaal	Rijkssubsidie uitvoering onderwijsachterstandenbeleid
	Lonen Sociaal	Lonen intern
	Ov.kstn diensten derden	Overige kosten onderwijs achterstandenbeleid niet verstrekt als subsidie
	Subsidie voorschool Hengelo	Rijkssubsidie uitvoering onderwijsachterstandenbeleid
4.30.5 Volwasseneneducatie		
Volwasseneneducatie	Betaalde pachten en erfpachten	Erfpacht
	Lonen Sociaal	Lonen intern
Volwasseneneducatie Nivona afd Hengelo	Ink.overdr. zonder uitv.regeling sector Sociaal	Aanvullende subsidie volwasseneneducatie
4.30.6 Overige uitgaven		
Extra schoolgymnastiek	Ov.kstn diensten derden	Overige kosten schoolgymnastiek
Onderwijs Corona maatregelen	Ov.kstn diensten derden	Overige kosten onderwijs corona maatregelen
Onderwijskrant	Drukwerk, kopieerpapier	Overige kosten onderwijskrant
Speltheek	Subsidie zonder uitv.re-geling sector Sociaal	Subsidie Speel-O-Theek

Bijlage 6 Overzicht inkomsten taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

(Componenten) sub-taakvelden	Kostensoort & omschrijving	Naam instelling	Ontvangen bedrag	Doel van ontvangen bedrag
<i>Bureau leerlingen zaken</i>	Bijdrage Borne	Gemeente Borne	€ 45.906,65	Bijdrage Borne voor uitvoering de leerplicht-wet
<i>RMC</i>	Bijdrage Enschede	Gemeente Enschede	€ 295.986,63	Bijdrage voor Gemeente Hengelo uit specifieke uitkering Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten
<i>Onderwijsbeleid</i>	Overige opbrengsten van derden	Gemeente Haaksbergen, Gemeente Borne, Gemeente Hof van Twente en Plein Midden Twente	€ 2.640,00	Bijdrage t.b.v. werkbijeenkomsten Plein Midden Twente
<i>Achterstandenbeleid Rijksmiddelen</i>	Inkomensoverdracht van het rijk	Dienst Uitvoering Onderwijs	€ 2.344.455,80	Ontvangen specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid 2020

Bijlage 7 Ambtelijke feitencheck

Paginanr./ alineea	Paragraaf/ onderwerp	Opmerking over onjuistheid in weergave in nota van bevindingen	Feitelijkheid, wijzigingsvoorstel of aanvulling	Reactie rekenkamercommissie
Alle	Alle	Redelijk veel spellingsfouten in de teksten. Dit is verspreid over het hele verslag.		Tekst is nogmaals gecontroleerd, waaruit een gering aantal correcties zijn voortgekomen.
56	Bijlage 4	Het niveau waarop de realisatie is gepresenteerd in de bijlage is veel gedetailleerder dan dat wij normaal aan de raad laten zien. De vraag hierbij is of dit gebruikelijk is bij een rekenkamer onderzoek. Indien dit niet gebruikelijk is, is het verzoek om deze bijlage minder gedetailleerd te maken zodat een raadslid de cijfers herkend vanuit de P&C documenten.	Ga na of dit detailniveau nodig is om het verhaal te vertellen.	Het gepresenteerde detailniveau is voor de uitgevoerde <i>quick scan</i> passend. Het doel van het onderzoek is de raad inzicht te bieden 'in de achterkant van de begroting'.
56	Bijlage 4	Negatieve getallen worden gepresenteerd als rood. Dit kan gelezen worden als fout (iedere financial zal dit zo interpreteren). Eigenlijk is de betekenis van een negatief getal dat dit een inkomst voorstelt. Het verzoek is dan ook om de rode opmaak van cijfers normaal zwart te presenteren	Opmaak van cijfers alleen in zwart presenteren.	Opmaak is op gevraagde wijze aangepast.
58	Bijlage 5	Het niveau waarop de realisatie is gepresenteerd in de bijlage is veel gedetailleerder dan dat wij normaal aan de raad laten zien. De vraag hierbij is of dit gebruikelijk is bij een rekenkamer onderzoek. Indien dit niet gebruikelijk is, is het verzoek om deze bijlage minder gedetailleerd te maken zodat een raadslid de cijfers herkend vanuit de P&C documenten.	Ga na of dit detailniveau nodig is om het verhaal te vertellen.	Het gepresenteerde detailniveau is voor de uitgevoerde <i>quick scan</i> passend. Het doel van het onderzoek is de raad inzicht te bieden 'in de achterkant van de begroting'.
58	Bijlage 5	Negatieve getallen worden gepresenteerd als rood. Dit kan gelezen worden als fout (iedere financial zal dit zo interpreteren). Eigenlijk is de betekenis van een negatief getal dat dit een inkomst voorstelt. Het verzoek is dan ook om de rode opmaak van cijfers normaal zwart te presenteren	Opmaak van cijfers alleen in zwart presenteren.	Opmaak is op gevraagde wijze aangepast.
58	Bijlage 5	Gehele bijlage is boekhoud-technisch niet correct. We hebben het hier over een klein deel van de staat van baten en lasten in de vorm van debet en credit. Debet is een positieve waarde (kosten) Credit is een negatieve waarde (inkomsten)	Bijlage boekhoudkundig juist presenteren.	Bijlage 5 aangepast.

Paginanr./ alineea	Paragraaf/ onderwerp	Opmerking over onjuistheid in weergave in nota van bevindingen	Feitelijkheid, wijzigingsvoorstel of aanvulling	Reactie rekenkamercommissie
		In de kolom opgeteld is debet negatief verwerkt en credit positief. Dit klopt niet.		
60	Bijlage 6	Het niveau waarop de realisatie is gepresenteerd in de bijlage is veel gedetailleerder dan dat wij normaal aan de raad laten zien. De vraag hierbij is of dit gebruikelijk is bij een rekenkamer onderzoek. Indien dit niet gebruikelijk is, is het verzoek om deze bijlage minder gedetailleerd te maken zodat een raadslid de cijfers herkent vanuit de P&C documenten.	Ga na of dit detailniveau nodig is om het verhaal te vertellen.	Het gepresenteerde detailniveau is voor de uitgevoerde <i>quick scan</i> passend. Het doel van het onderzoek is de raad inzicht te bieden 'in de achterkant van de begroting'.
p. 15/ 1e alineea	Definitie doelgroeppeuter	In de zinnen ervoor wordt beschreven dat doelgroeppeuters in aanmerking komen voor VVE. Vervolgens staat hier de definitie van doelgroepkleuter i.p.v. peuter.	De gemeente hanteert de volgende definitie voor doelgroeppeuters: • Kinderen van ouders met een laag opleidingsniveau, • Niet-Nederlandstalige gezinsituatie, • Kinderen met een (taal)achterstand, waarvan de ouders geen laag opleidingsniveau hebben en/of de gezinssituatie Nederlandstalig is (de feitelijk geconstateerde achterstand)	Definitie volgens wijzigingsvoorstel aangepast.
P. 15/ één na laatste zin	Leerplicht/RMC	Hier mist de inzet door leerplicht van verzuimspreekuren.	Daarnaast houden de leerplichtambtenaren preventieve verzuimspreekuren op middelbare scholen.	Voorgestelde zin toegevoegd.
P16/ eerste alineea	Werkwijze RMC	Hier mist het bespreken van leerlingen die uitstromen vanuit VSO en Pro. Suggestie invoegen voor deze zin: De gemeente Hengelo heeft daar een werkwijze voor ontwikkeld in de notitie 'Alle jongeren binnenboord'. Dit als aangegrepen om ook het reguliere RMC-werk in een werkwijze te uniformeren.	De gemeente bespreekt bijvoorbeeld alle leerlingen die uitstromen uit het VSO en Pro met de school.	Voorgestelde zin op genoemde plaats toegevoegd.

Paginanr./ alineea	Paragraaf/ onderwerp	Opmerking over onjuistheid in weergave in nota van bevindingen	Feitelijkheid, wijzigingsvoorstel of aanvulling	Reactie rekenkamercommissie
p. 16/ eerste alinea		Dit ais angegrepen om ook het reguliere RMC-werk in een werkwijze te uniformeren.	Dit is aangegrepen	Gecorrigeerd.
P16/ tweede alinea		De gemeente heeft voorts de verantwoordelijk genomen om kwetsbare jongeren in de leeftijd van 23 tot 27 een jaar met een life-coach perspectief	...verantwoordelijkheid...	Gecorrigeerd.
p. 21/ eerste alinea	De Programmaraad functioneert ook als subregionaal Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO).	Subregionaal moet lokaal zijn.	De Programmaraad functioneert ook als lokaal Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO).	Zin volgens voorstel aangepast.
p. 21/ tweede alinea	Deze structuur bestaat uit een stuurgroep, kerngroep en een regionale RMC contactfunctionaris.	Regionale RMC contactfunctionaris moet zijn Regionale RMC Kwartiermaker	Deze structuur bestaat uit een stuurgroep, kerngroep en een regionale RMC kwartiermaker.	Zin volgens voorstel aangepast.
p. 26/ laatste alinea		bezettingsgraad komt daar niet overeen, zoals ook uit de bezettingslijsten van Spring Peuterspeelscholen	overheen	Gecorrigeerd.
p. 27/ een na laatste alinea	Wel is vanuit het onderwijs recent een subsidieaanvraag gedaan voor herijking van het onderwijsachterstandenbeleid voor de besteding van rijksmiddelen in het basisonderwijs.	Deze is vooral bedoeld voor de voorschool en is vanuit de voorschool/onderwijs gedaan.	Wel is vanuit de voorschool en het basisonderwijs recent een subsidieaanvraag gedaan voor herijking van het onderwijsachterstandenbeleid voor de besteding van rijksmiddelen in de voorschool en het basisonderwijs.	Zin volgens voorstel aangepast.
p. 29/ laatste alinea	In de Programmaraad Opgroeien en Ontwikkeling zijn afspraken...	Ontwikkeling moet ontwikkelen zijn.	In de Programmaraad Opgroeien en Ontwikkelen zijn afspraken...	Gecorrigeerd.
p. 30/ tweede zin	Daaruit is een plan voor de besteding van middelen voor kinderen in de basisschoolleeftijd.	En de peuterleeftijd.	Daaruit is een plan voor de besteding van middelen voor kinderen in de voorschool- en basisschoolleeftijd	Zin volgens voorstel aangepast.
p. 32/ bovenaan in schema.	Incidenteel vindt.	Zin is niet af.		Zin voltooid.
p. 33/ tweede alinea	De voortgang van de Twentse Belofte wordt onder meer besproken	Subregionale is lokale	De voortgang van de Twentse Belofte wordt onder meer besproken in de lokale OOGO's, waarvan de	Zin volgens voorstel aangepast.

Paginanr./ alinea	Paragraaf/ onderwerp	Opmerking over onjuistheid in weergave in nota van bevin- dingen	Feitelijkheid, wijzigingsvoorstel of aanvulling	Reactie rekenkamercommis- sie																				
	in de subregionale OOGO's, waar- van de Programmaraad Opgroeien en Ontwikkelen er één is.		Programmaraad Opgroeien en Ontwikkelen er één is.																					
p. 37/ eer- ste alinea blauw kader	De Programmaraad functioneert ook als subregionaal Op Overeen- komst Gericht Overleg (OOGO). In dat verband kunnen onderwerpen vanuit De Twentse Belofte voorlig- gen.	Subregionaal is lokaal	De Programmaraad functioneert ook als lokaal Op Overeenkomst Gericht Overleg (OOGO). In dat verband kunnen onderwerpen vanuit De Twentse Belofte voorlig- gen.	Zin volgens voorstel aange- past.																				
p. 8	WEB, voetnoot 15	Er is een nieuwe wet inburgering in voorbereiding waarin de verantwoordelijkheid van gemeenten wordt uitgebreid met educatie aan inburgeringsplichtigen De invoering van het nieuwe inburgeringsstelsel is in maart 2020 verschoven naar 1 juli 2021.	De nieuwe wet inburgering is inge- gaan op 1 januari 2022. De ge- meente heeft de regie op de in- burgering.	Zin in lijn gebracht met tekst- suggestie.																				
p. 58	Tabel	<table><tr><td>Volwasseneneducatie</td><td>27.769</td><td>732</td><td>28.501</td></tr><tr><td>Betaalde pachten en erfpachten</td><td>149</td><td></td><td>149</td></tr><tr><td>Ink.overdr. zonder uitv.regeling sector Sociaal</td><td>13.494</td><td></td><td>13.494</td></tr><tr><td>Lonen Sociaal</td><td>14.126</td><td>732</td><td>14.858</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>2.531.380</td><td>-553.557</td><td>1.977.823</td></tr></table>	Volwasseneneducatie	27.769	732	28.501	Betaalde pachten en erfpachten	149		149	Ink.overdr. zonder uitv.regeling sector Sociaal	13.494		13.494	Lonen Sociaal	14.126	732	14.858	Totaal	2.531.380	-553.557	1.977.823	Deze bedragen komen me niet be- kend voor. Hebben die betrekking op een subsidie aan het Nivon?	Ink.overdr. zonder uitv.rege- ling sector Sociaal = subsidie aan Nivon.
Volwasseneneducatie	27.769	732	28.501																					
Betaalde pachten en erfpachten	149		149																					
Ink.overdr. zonder uitv.regeling sector Sociaal	13.494		13.494																					
Lonen Sociaal	14.126	732	14.858																					
Totaal	2.531.380	-553.557	1.977.823																					